

Jaarrekening Senzer 2018

Inhoud

1.	Jaarverslag.....	2
1.1	Bericht van de directie	2
1.1.1	Ontwikkelingen 2018	2
1.1.2	Behaalde doelen 2018	3
1.1.3	Vooruitblik	3
1.1.4	Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid.....	5
1.1.5	Resultaat.....	6
1.2	Beleidsmatige verantwoording.....	8
1.2.1	Arbeidsintegratie	8
1.2.2	Werk & Participatie	31
1.2.3	Sociaal beleid.....	38
1.2.4	Communicatie	39
1.2.5	Financieel beleid.....	40
1.2.6	Toekomstperspectief van de deelnemingen	41
1.3	Paragrafen.....	44
1.3.1	Financiering	44
1.3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	45
1.3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	50
1.3.4	Verbonden partijen	50
1.3.5	Bedrijfsvoering	51
2.	Jaarrekening.....	54
2.1	Balans per 31 december 2018	54
2.2	Overzicht van baten en lasten 2018	56
2.3	Kasstroomoverzicht over 2018	57
2.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	58
2.5	Toelichting op de balans	63
2.6	Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	74
2.7	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.....	82
2.8	Sisa bijlage bij de jaarrekening	84
2.9	Bijlage taakvelden	86
3.	OVERIGE GEGEVENS.....	87
3.1	Controleverklaring.....	87

1. Jaarverslag

1.1 Bericht van de directie

1.1.1 Ontwikkelingen 2018

Begin 2018 leek het er nog op dat het plan van het kabinet inzake loondispensatie doorgang zou vinden. Vanuit diverse geledingen is toen veel protest gekomen op het voornemen om loonkostensubsidie te vervangen door loondispensatie. Het bestuur, directie en partners van Senzer deelden deze mening, temeer omdat zij van mening waren dat werk moet lonen. In het regeerakkoord werd uitgegaan van loondispensatie die maximaal aanvult tot bijstandsniveau. Senzer heeft daarom een brief geschreven aan de staatssecretaris. Hierin heeft Senzer haar ongenoegen en zorgen geuit over dit voorgenomen besluit. Mede door deze geluiden, die landelijk breed werden gecommuniceerd, heeft de Staatsecretaris de conclusie getrokken dat het invoeren van loondispensatie in de Participatiewet niet de gewenste vereenvoudiging brengt. Ze kiest ervoor om het bestaande instrument loonkostensubsidie verder te verbeteren en te vereenvoudigen.

Vervolgens heeft de staatssecretaris op 20 november jl. een uitwerking van een breed offensief om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen naar de Kamer gestuurd.

Hierin benoemt zij een 4-tal ijkpunten op weg naar een inclusieve arbeidsmarkt waarbij knelpunten en complexiteiten dringend om een oplossing vragen:

- Eenvoudiger voor werkgevers en werkzoekenden
- Werken aantrekkelijker maken voor mensen met beperkingen
- Werkgevers en werkzoekenden moeten elkaar makkelijker vinden
- Het moet bijdragen aan duurzaam werk

Bovenstaande ijkpunten vragen om een verdere verdieping vanuit het Rijk en een vertaling door Senzer en de gemeenten in 2019 en 2020. Senzer gaat in samenspraak met de gemeenten en andere ketenpartners hiermee aan de slag.

Senzer heeft het afgelopen jaar zelf ook niet stil gestaan. Zo hebben er diverse noodzakelijke organisatorische aanpassingen plaatsgevonden, om onze doelen te kunnen realiseren. Tevens zijn werkprocessen verbeterd. De digitale Senzer aanvraag voor het aanvragen van een uitkering is daar een voorbeeld van. Het is en blijft zoeken naar de meest optimale organisatievorm in combinatie met medewerkers die zijn toegerust om integraal de gevraagde resultaten te behalen.

Onze bedrijfscultuur, de Senzer cultuur, maakt stappen in de gewenste richting. We zien dat de meeste medewerkers op hun plek zitten en met gedrevenheid de doelstellingen van Senzer nastreven. Na deze 2 jaar zien we ook dat sommige medewerkers zelf tot de conclusie komen dat de functie die ze uitoefenen dan wel de werkomgeving van Senzer voor hen minder passend is. Senzer constateert bovendien dat sommige medewerkers niet voldoen aan de gestelde eisen en verwachtingen. In dit geval is een externe oriëntatie en een nieuwe start zowel voor medewerkers als Senzer de beste oplossing.

Aan de ene kant zijn we dus heel nadrukkelijk bezig geweest om medewerkers en organisatie steeds beter op elkaar af te stemmen. Daartoe hebben we ook substantieel geïnvesteerd in opleidingen en trainingen. Aan de andere kant hebben we onze opdracht als werkbedrijf om de Participatiewet uit te

voeren met als doelstelling meer uitstroom dan instroom uit de bijstand en daarbij zoveel mogelijk burgers met arbeidsvermogen ook daadwerkelijk naar (parttime) werk te begeleiden.

1.1.2 Behaalde doelen 2018

Het afgelopen jaar zijn we intensief bezig geweest om zowel onze organisatie als onze medewerkers te focussen op het realiseren van de doelstellingen en resultaten zoals die in het ondernemingsplan zijn beschreven en vertaald in een begroting en meerjarenbegroting. Dit heeft in 2018 geleid tot onder meer de volgende resultaten:

- Een daling van het uitkeringsbestand (betaalde uitkeringen) van 5.073 naar 4.786.
- Doorontwikkeling met betrekking tot gebiedsgericht werken binnen de afdelingen Toegang en Werk en Participatie.
- De nieuwe verordeningen en beleidsregels welke doelmatigheid faciliteren en geschreven zijn vanuit de “omgekeerde toets” zijn gereed en van kracht.
- De uitgangspunten van de omgekeerde toets zijn leidend in de werkwijze van Senzer: bejegening wordt ingezet als middel, maatwerk leveren zonder willekeur en recht doen aan de geest van wet- en regelgeving.
- Gerichte aanpak op plaatsing van statushouders bestaande uit een combinatie van werk, inburgering en extra werkvloertaalcoaching in één traject.
- Herscreening van ruim 2/3 van ons “granieten” bestand. Hieruit blijkt dat 50% van deze groep wel over arbeidsvermogen beschikt - 30-80% - maar wel belemmeringen ondervindt om aan het werk te gaan.
- Het integraal werken van participatiecoaches en werkleiders t.a.v. leerwerkplekken.
- Er is een nieuwe methode geïmplementeerd voor het voeren van IOP gesprekken binnen Werk en Participatie waar zowel medewerkers als leidinggevendenden enthousiast over zijn.
- Doorontwikkeling van sturingsinformatie.

Deze resultaten zijn evenals voorgaande jaren geboekt binnen de financiële kaders met een positief resultaat van € 4.488.000 tot gevolg.

Het is echter niet gelukt om de taakstelling beschut werk van 88 taakstellingsplekken te realiseren ondanks verschillende inspanningen vanuit Senzer en haar partners. De oorzaak ligt in het achterblijven van het aantal positieve adviezen beschut werk. Lopende het jaar werd duidelijk dat de financiële gevolgen die gekoppeld zijn aan het in dienst nemen van medewerkers in het kader van Beschut Werk in de praktijk fors tegenvallen. Het realiseren van de taakstelling beschut werk kent een structureel negatief resultaat. Om deze reden is eind 2018 besloten om niet meer de taakstelling beschut werk centraal te stellen maar de behoefte beschut werk. Op dit moment laat het Ministerie van SZW een evaluatie beschut werk uitvoeren. Reden voor deze evaluatie is o.a. dat landelijk het aantal plaatsingen beschut werk achterblijft bij de taakstelling. De resultaten van deze evaluatie worden half 2019 verwacht.

1.1.3 Vooruitblik

In 2019 gaan we door op de ingeslagen weg en zal de voorgenomen evaluatie door de aangesloten gemeenten plaatsvinden. Daarnaast vragen nieuwe uitdagingen om aandacht, welke ook kansen voor de toekomst bieden.

Samenwerking ketenpartners

De doelgroep van Senzer ondervindt belemmeringen op verschillende (leef)gebieden die werk in de weg staan. Senzer heeft echter wel als doel om deze werkzoekenden duurzaam naar de arbeidsmarkt te begeleiden. De huidige arbeidsmarkt biedt hier ook kansen voor welke we optimaal willen benutten. Deze klus kan Senzer niet alleen klaren. Juist het commitment van de (lokale) samenwerkingspartners is hierbij essentieel. Ervaring leert immers dat een integrale en intensieve ondersteuning en begeleiding van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt noodzakelijk is om een zo effectief mogelijke aansluiting te vinden bij de huidige arbeidsmarkt en het onderwijs. Binnen deze samenwerking moet werk voorop staan. Senzer merkt dat partners werk ook steeds meer zien als een oplossing voor bredere problemen. Dit maakt samenwerken eenvoudiger en effectiever.

Nieuwe inburgering

De huidige inburgering vormt een obstakel voor de toeleiding van statushouders naar werk. Daarom zal in 2021 de inburgering op de schop gaan. Deze stelselwijzigingen hebben grote gevolgen voor gemeenten en Senzer, maar bieden juist ook kansen om de integratie en de toeleiding naar werk voor statushouders te verbeteren. Dit betekent dat al in 2019 belangrijke keuzes moeten worden gemaakt om goed en tijdig voorbereid te zijn op de invoering van dit nieuwe stelsel. Ook dit vraagt om een intensieve samenwerking van alle betrokken partijen.

Doorstroom en uitstroom maximaliseren

De huidige krapte op de arbeidsmarkt biedt kansen voor onze doelgroep. Deze kansen willen we grijpen. In 2019 zal de focus daarom nog meer gericht zijn op het verhogen van de inzetbaarheid van onze medewerkers, het realiseren van doorstroom en uiteindelijk duurzame uitstroom naar reguliere werkgevers (met en zonder loonkostensubsidie). Deze ambitie kunnen we alleen waarmaken door onze medewerkers goed voor te bereiden op werk in dienst van een reguliere werkgever. Dit vraagt van onze medewerkers dat ze beschikken over werknemers- en vakvaardigheden die de markt van hen vraagt. Daarnaast is het belangrijk dat ze vertrouwen in eigen kunnen zodat ze de volgende stap durven te maken. We bieden adequate begeleiding en opleiding en zorgen ervoor dat een medewerker binnen Senzer stapsgewijs meer uitgedaagd wordt, zodat de overgang niet te groot is. Door het realiseren van voldoende doorstroom en uitstroom blijft nieuwe instroom van uitkeringsgerechtigden binnen de diverse concepten van Senzer mogelijk.

Financiële uitdagingen

In oktober 2018 werd Senzer geconfronteerd met een substantiële onverwachte daling van de Buigmiddelen 2019. Op basis van deze cijfers verwachten we voor 2019 een negatief resultaat van circa € 4,5 miljoen euro. Dit heeft mogelijk zijn effect op het toekomstige beleid van Senzer én de zeven gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel. De daling van financiële middelen vanuit het Rijk is een gezamenlijk probleem waarvoor samen een oplossing moet worden gezocht.

Kosten die tot nu toe binnen de lopende exploitatie konden worden opgevangen, dragen in 2019 en verder bij tot een negatief resultaat. De tekorten in 2019 en deels in 2020 kunnen worden opgevangen door diverse reserves in te zetten. Dit betekent dat de burger in 2019 en 2020 nauwelijks iets gaat merken van de financiële problematiek en dat we ons gehele dienstpakket blijven uitvoeren. Ook biedt dit Senzer en de gemeenten de tijd om zaken samen te overdenken en besluiten te nemen. In 2019 moet worden bezien aan welke knoppen er gedraaid kan en gaat worden en wat de (financiële)

effecten hiervan zijn in 2020 en verder. Vragen als welke instrumenten en middelen zetten we in voor welke doelgroep en tegen welke prijs? moeten de gemeenten en Senzer in de eerste helft van 2019 samen beantwoorden.

Om te laten zien dat Senzer en de gemeenten het niet eens zijn met de gang van zaken en de toegekende BUIG-middelen voor 2019 en verder, zijn door gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel eind 2018 bezwaarschriften bij het ministerie van SZW ingediend. De gemeenten vragen van het Rijk meer duidelijkheid omtrent de verdeelsystematiek. Deze is op dit moment ondoorzichtig en niet transparant. Hierdoor is van te voren niet in te schatten hoeveel Buig-middelen gemeenten zullen gaan ontvangen. Dit maakt het voor Senzer onmogelijk hierop tijdig te anticiperen.

Senzer is van mening dat de huidige financiële kaders het niet mogelijk maken om de doelstelling van de Participatiewet “iedereen participeert naar vermogen” waar te kunnen maken. De hoogte van het huidige macrobudget Participatiewet dwingt gemeenten om keuzes ten aanzien van doelgroepen te maken. Ook het aangekondigde brede offensief van de staatssecretaris waarbij ook gesproken wordt over een aparte cao voor medewerkers in garantiebannen en beschut werk zorgt voor onrust. Als het rijk de benodigde middelen hiervoor niet beschikbaar stelt aan de gemeenten en daarmee het werkbedrijf, dan zijn de financiële perspectieven onvoldoende. Daarmee laat het rijk grote groepen burgers die kunnen en willen werken in de kou staan.

1.1.4 Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

De dagelijkse leiding van Senzer is in handen van het managementteam onder leiding van de algemeen directeur en bestaat verder uit drie directeuren.

De primaire activiteiten zijn verdeeld over de afdelingen Werk & Participatie (Groepsdetachering Dorel, Groenprojecten, Detachering en Participatie) en Arbeidsintegratie (Toegang, Werk, en Arbeid & Innovatie). In de Concernstaf zijn de ondersteunende diensten Staf (Facilitaire diensten, P&O, Juridische uitvoering en interne controle, Secretariaat en Beleid) en Financiën & Informatiemanagement (Financieel beleid, ICT, Bedrijfsbureau en Informatievoorziening) onder gebracht. Deze afdeling staat onder leiding van een directeur, tevens Concerncontroller.

Aan het hoofd van elk van deze drie organisatieonderdelen staat een directeur. Zij worden rechtstreeks aangestuurd door de algemeen directeur. Daarnaast stuurt de algemeen directeur de afdelingen Bestuurs- en juridische zaken en Communicatie rechtstreeks aan.

De algemeen directeur is tevens onbezoldigd statutair bestuurder van Senzer Horecadiensten B.V. en Senzer Direct Werk B.V. Verder is hij directeur van Stichting Senzer. Bij de 18% deelneming in het aandelenkapitaal van Dariuz® B.V. vertegenwoordigt hij Senzer in de aandeelhoudersvergaderingen.

1.1.5 Resultaat

Het resultaat over 2018 bedraagt (afgerond) € 4.488.000 positief. De meest opvallende posten zijn: minder loonkosten in de begeleidingsorganisatie (ambtelijk, welzijn en inhuur) dan begroot (€ 1.400.000), minder loonkosten (IBA) € 1.816.000, reservering transitievergoeding (€ 442.000), meer ontvangen WSW subsidie (€ 1.152.000), en meer ontvangen BUIG middelen vanuit de septembercirculaire (€ 3.615.000), deze opbrengst was niet begroot. Verder zien we een afname van de toegevoegde waarde en overige bedrijfsopbrengsten (€ 438.000) ; meer overige organisatiekosten (dit betreft met name huisvestings- en advieskosten (€ 1.783.000)).

Het operationeel resultaat 2018 is als volgt opgebouwd:

Operationeel resultaat		+ € 4.488.000
<u>Verschillen in exploitatie :</u>		
Lagere toegevoegde waarde en overige bedrijfsopbrengsten	- € 438.000	
Minder loonkosten en inhuur begeleidingsorganisatie	+ € 1.397.000	
Minder loonkosten Indicatie Baan Afspraak	+ € 1.816.000	
Minder loonkosten WSW en WIW	+ € 87.000	
Mutatie op BUIG uitkeringen	+ € 1.760.000	
Minder afschrijvingskosten	+ € 209.000	
Meer kosten begeleid werk	- € 498.000	
Meer overige organisatiekosten	- € 1.783.000	
Meer ontvangen subsidie WsW	+ € 1.152.000	
Meer ontvangen BUIG middelen (septembercirculaire)	+ € 3.615.000	
Minder overige subsidies en meer bijdragen	<u>- € 1.569.000</u>	
		+ € 5.748.000
<u>Incidentele baten en lasten:</u>		
Vrijval voorziening personele knelpunten	+ € 1.401.000	
Verhoging claim Alptax	- € 120.000	
Loonkostensubsidie en begeleiding VSO-PRO en NUGGERS	+ € 801.000	
Overige	<u>+ € 31.000</u>	
		+ € 2.113.000
<u>Dotaties en onttrekkingen reserves:</u>		
Onttrekking reserve participatiewet	- € 1.452.000	
Herbestemmen reserve verschuiven betaaldatum	+ € 155.000	
Onttrekking reserve Nuggers en Beschut Werk	- € 823.000	
Dotatie aan algemene reserve	- € 1.273.000	
Dotatie aan reserve opleiding, training en ontwikkeling , per saldo	- € 372.000	
Resultaat vorig boekjaar	+ € 2.023.000	
Dotatie aan reserve personele knelpunten	<u>- € 1.631.000</u>	
		- € 3.373.000
Totaal saldo van baten en lasten		<u>€ 4.488.000</u>

Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij u naar hoofdstuk 2, de toelichting op de jaarrekening 2018.

Helmond, april 2019

1.2 Beleidsmatige verantwoording

1.2.1 Arbeidsintegratie

Algemeen

In het vierde kwartaal van 2018 had een kwart van de bedrijven last van een tekort aan personeel. De werkloosheid bereikte haar laagste punt en de arbeidsparticipatie haar hoogste punt. Dat betekent dat eind 2018 de spanning op de arbeidsmarkt nog verder is opgelopen.

Het is duidelijk dat steeds meer werkzoekenden hun weg vinden naar de arbeidsmarkt. Dit blijkt ook uit de dalende bijstandspopulatie in 2018. Toch blijkt er een enorme kloof te ontstaan tussen wat werkgevers zoeken en wat werkzoekenden te bieden hebben. We zien dat de arbeidsmarkt zich steeds verder opsplijt in een groep die geschikt en gewild is en een groep voor wie nauwelijks werk voorhanden is, omdat zij onvoldoende matches met het functieprofiel van het vacatureaanbod. We zien tevens een grote groep op de arbeidsmarkt die de afgelopen 10 jaar nauwelijks in zichzelf hebben geïnvesteerd en daardoor niet meer beschikt over de competenties die de huidige tijd van hen vraagt.

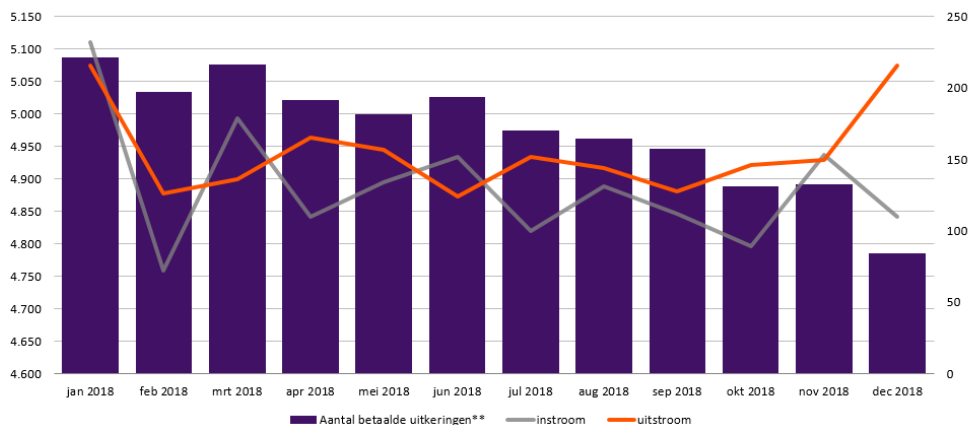
Het huidige uitkeringsbestand is reeds voor een groot gedeelte afgeroomd waardoor we toekomen aan het zogenaamde 'granieten bestand'. Het merendeel van deze groep ervaart veel problematiek die een belemmering vormen naar werk. Denk hierbij aan schulden, psychische en fysieke problematiek, verslaving, justitie etc. Dit vergt een andere aanpak dan voorheen. Bemiddeling van deze groep vraagt ook andere vaardigheden en tools van de medewerkers. Senzer is hiermee in 2018 succesvol aan de slag gegaan. De resultaten, alsmede de activiteiten die tot deze resultaten hebben geleid, staan beschreven in dit hoofdstuk.

In- en uitstroom 2018

Ontwikkeling bestand uitkeringsbetalingen

Volume BUIG Helmond - De Peel	jan 2018	feb 2018	mrt 2018	apr 2018	mei 2018	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018	totaal 12 mnd
instroom	232	72	179	110	134	152	100	131	112	89	153	110	1.574
uitstroom	216	126	136	165	157	124	152	144	128	146	150	216	1.860
Aantal betaalde uitkeringen**	5.087	5.034	5.077	5.022	4.999	5.027	4.975	4.962	4.946	4.889	4.892	4.786	
Aantal personen*	6.105	6.035	6.091	6.041	5.999	6.029	5.976	5.960	5.951	5.875	5.878	5.741	

* Aantal personen met een uitkering (inclusief partners)
 ** CBS-Cijfers.nl - Uitkeringsbestand uitkeringsbetaalden

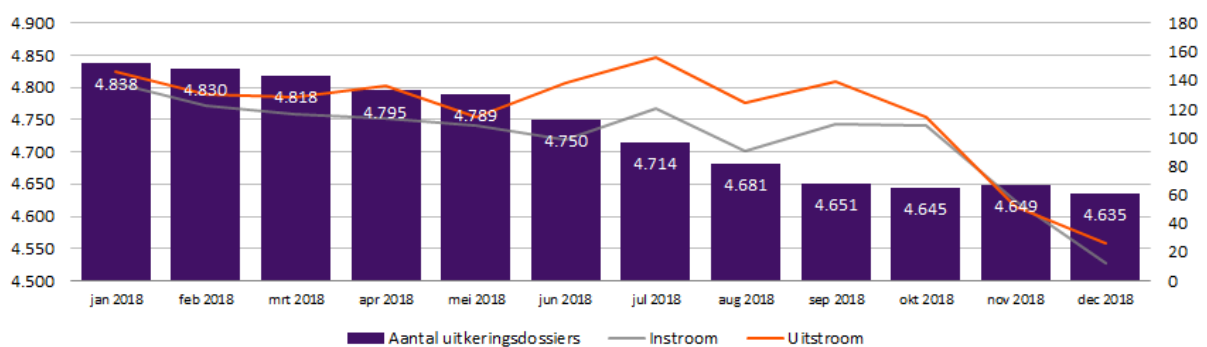
Bron: SSD | Maandoverzicht

Bovenstaande tabel toont het aantal **betalingen** per maand. Dit betekent dat het moment waarop bijvoorbeeld een uitkering betaalbaar wordt gesteld na instroom, bepalend is voor de periode van registratie. Indien een werkzoekende in oktober een uitkering aanvraagt en betaling vindt plaats na toekenning in december, dan wordt dit dossier toebedeeld aan de maand december. Verantwoording vindt op deze manier plaats, omdat het CBS ook op deze wijze registreert.

In de definitieve begroting 2018 is ultimo 31 december een uitkeringsbestand van 5.087 dossiers aangegeven. Er was in dit jaar een toename van 50 dossiers begroot, uitgaande van een beginstand van 5.035. Op basis van het aantal betalingen is er in 2018 een daling gerealiseerd van 301 dossiers, zijnde 5,9%.

Ontwikkeling bestand 2018

Senzer	jan-2018	feb-2018	mrt-2018	apr-2018	mei-2018	jun-2018	jul-2018	aug-2018	sep-2018	okt-2018	nov-2018	dec-2018	totaal
Instroom	138	122	116	113	108	99	120	91	109	108	56	12	1.192
Uitstroom	146	130	128	136	114	138	156	124	139	114	52	26	1.403
Aantal uitkeringsdossiers	4.838	4.830	4.818	4.795	4.789	4.750	4.714	4.681	4.651	4.645	4.649	4.635	
Aantal personen	5.812	5.799	5.787	5.764	5.751	5.706	5.675	5.630	5.590	5.577	5.577	5.562	

Bron: SSD | Maandoverzicht

Deze tabel toont de daadwerkelijke in- en uitstroom. We zien dat het aantal daadwerkelijke uitkeringsdossiers al vanaf januari 2018 aan het dalen is. Over het algemeen zijn zowel de instroom als de uitstroom afgenomen. De verminderde instroom heeft naast de krappe arbeidsmarkt te maken met het feit dat vanaf het eerste contact met Senzer, de focus direct op werk wordt gericht en werkzoekenden met behulp van het Gemeenschappelijk Bemiddelingsteam (GBT) al werk vinden voordat de uitkering is toegekend. De daling van de uitstroom komt doordat de complexiteit van de doelgroep uitkeringsgerechtigden toeneemt. De inspanningen die Senzer heeft verricht hebben geleid tot een voorlopige vermindering van het uitkeringsbestand van 211 daadwerkelijke dossiers, zijnde 4,2%. In de komende maanden wijzigen deze cijfers nog, omdat het onderhanden werk niet is opgenomen. De ingangsdatum en beëindigingsdatum van een uitkeringsdossier zijn bepalend in welke maand deze nog verwerkt wordt.

Toegang

De kerntaak van de voormalige afdeling Diagnose is van het stellen van de diagnose en eventueel verdiepend onderzoek, sinds 1 mei 2018 steeds meer verlegd naar meer een afdeling die werklozen

activeert vanuit doelmatigheid met inzet van rechtmatigheid. Diagnose is slechts een onderdeel van dit proces. Daarom heet deze afdeling per 1 januari 2019 'Toegang'.

In 2018 heeft de afdeling Toegang de aanvraagprocedure voor werklozen vereenvoudigd. We hebben de werkprocessen binnen de teams zo aangepast dat de burger die een aanvraag doet direct een vaste contactpersoon krijgt die het hele aanvraagproces begeleidt.

Senzer aanvraag

Om de dienstverlening te verbeteren gaat het aanvragen van een uitkering (Bijstand, IOAW- of IOAZ) bij Senzer per 24 september 2018 digitaal. Via senzer.nl/aanvraag kunnen inwoners uit de regio via hun eigen Digid-omgeving de aanvraag digitaal afhandelen. Het aanvraagstelsel is –via de eigen Digid- al ingevuld met gegevens vanuit andere instanties. Dit maakt de aanvraag makkelijker en veiliger. Mensen die geen computer hebben of die niet goed met computers kunnen omgaan, kunnen bij Senzer terecht voor hulp. Op beursvloer kunnen ze gebruik maken van computers. Ook staan hier medewerkers van de Senzer Informatie & Adviesbalie klaar om mensen te helpen.

De ondersteuning van de extra medewerkers die Senzer had georganiseerd bij de lancering van Senzer aanvraag voor de inwoners is niet nodig gebleken. De uitgebreide communicatie met zowel de gemeenten, UWV, partners in het netwerk en ondersteunende instanties heeft zeker hieraan bijgedragen. Ook voor bijzondere doelgroepen en statushouders wordt nu volledig digitaal gewerkt. Hierover zijn met de welzijnsinstellingen goede afspraken gemaakt. Bovendien hebben zij met betrekking tot de digitale aanvraag extra voorlichting gehad.

De digitale aanvraag heeft ook geleid tot een kortere beslistermijn. Momenteel duurt het afhandelen van een aanvraag gemiddeld 5,7 weken. Voorheen was deze bijna 8 weken. Senzer streeft op termijn uiteindelijk naar een beslistermijn van 1 maand.

	Mei-Juni	Juli-Sept	Okt-december
Intrekkingen	63 (26%)	92 (24%)	116 (23%)
Niet toegekend	37 (15%)	35 (9%)	66 (13%)
Uitstroom naar werk in aanvraagperiode	26 (10%)	18 (5%)	43 (9%)
Niet ingestroomd in de uitkering na aanvraag	126 (51%)	145 (38%)	225 (46%)
Toegekend parttime werk			8 (2%)
Toegekend 0-30	21 (9%)	23 (6%)	31 (6%)
Toegekend 30-80	29 (12%)	29 (8%)	54 (11%)
Toegekend 80-100	11 (4%)	8 (2%)	7 (1%)
Bijzondere doelgroepen/bbz/intensieve controle	6 (2%)	8 (2%)	28 (6%)
Wel ingestroomd in uitkering na aanvraag	67 (27%)	68 (18%)	128 (26%)
nog in behandeling ultimo laatste dag kwartaal	13	209	140
Totaal aanvragen	206	422	493

De intrekkingen betreffen aanvragen waarvan de werkzoekende op eigen initiatief heeft aangegeven deze niet door te willen zetten. De redenen hiervoor zijn vaak vermogen, voorliggende voorziening of ander inkomen.

Preventie

Het team preventie houdt zich bezig met de pijler rechtmatigheid. Preventie onderzoekt de rechtmatigheid van uitkeringsaanvragen. Op verzoek van de specialisten uitkeringen en/of participatiecoaches en naar aanleiding van binnengekomen (anonieme) fraudemeldingen worden onderzoeken ingesteld. Er wordt onder meer onderzoek gedaan naar de woon- en/of verblijfplaats van de belanghebbende, zwart werk/(neven-)inkomsten, vermogen in Nederland en/of het buitenland en het voeren van een gezamenlijke huishouding. Afhankelijk van de onderzoeksbevindingen worden uitkeringsaanvragen af- of toegewezen.

In 2018 hebben de specialisten Aanvraag 296 keer een preventie-onderzoek laten uitvoeren op basis van signalen en een risico-analyse. Dit is ongeveer in 14% van de aanvragen noodzakelijk gebleken. De medewerkers van preventie hebben naast het dossieronderzoek in 87 gevallen een spreekkamer gesprek gevoerd met de werkzoekende, in 182 gevallen een huisbezoek en in 87 gevallen waarnemingen gedaan.

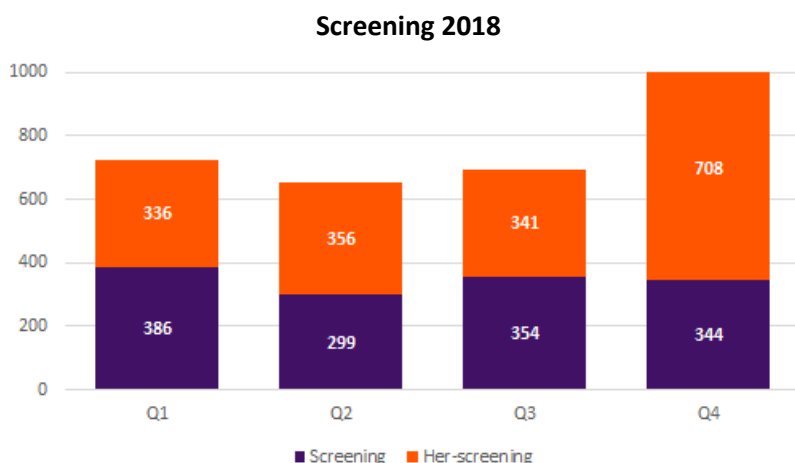
Dit heeft 114 keer geleid tot een advies tot afwijzing van de aanvraag, ruim 35%. De belangrijkste reden hierbij was het niet voldoen aan de informatie-verplichting. Bij 182 aanvragen is een advies gegeven om een uitkering toe te kennen. Uit deze gegevens blijkt dat preventie een grote toegevoegde waarde heeft bij de beoordeling van het recht op een uitkering.

Gezamenlijk Bemiddelingsteam (GBT)

Binnen het project 'Gezamenlijk Bemiddelingsteam' (GBT) werkt Senzer nauw samen met het uitzendbureau Tempo Team om de best bemiddelbare werkzoekers van het Senzer-bestand te ondersteunen bij het veroveren duurzaam werk. Hierbij wordt 'duurzaam' gedefinieerd als 'minimaal 6 maanden geen beroep doen op bijstand'. Na deze periode wordt de plaatsing pas als succesvol aangemerkt. Binnen dit project wordt de dienstverlening ingezet volgens 3 pijlers: aandacht, zichtbaarheid en actie. Dit wordt gerealiseerd doordat het GBT sinds 2018 werkt met wekelijkse groepsbijeenkomsten waar de GBT-werkzoekers aan deelnemen. In deze bijeenkomsten worden thema's behandeld die de werkzoekers versterken bij het vinden van werk (denk aan onderwerpen als het opstellen van CV, sollicitatiebrief, dienstverlening uitzendbureaus, etc.).

Maar de grootste aandacht tijdens deze wekelijkse bijeenkomsten gaat uit naar het bespreken van nieuwe vacatures, nieuwe kansen en mogelijkheden en het monitoren van de opvolging van afgesproken acties. Hiervoor sluiten bij elke bijeenkomsten een accountmanager Senzer en een intercedent Tempo Team aan. Deze dynamische aanpak blijkt goed aan te sluiten aan de behoeften van werkzoekers en leidt tot uitstekende resultaten! In 2018 zijn er 260 personen aangemeld bij het GBT. Er zijn 206 plaatsingen gerealiseerd.

Screening

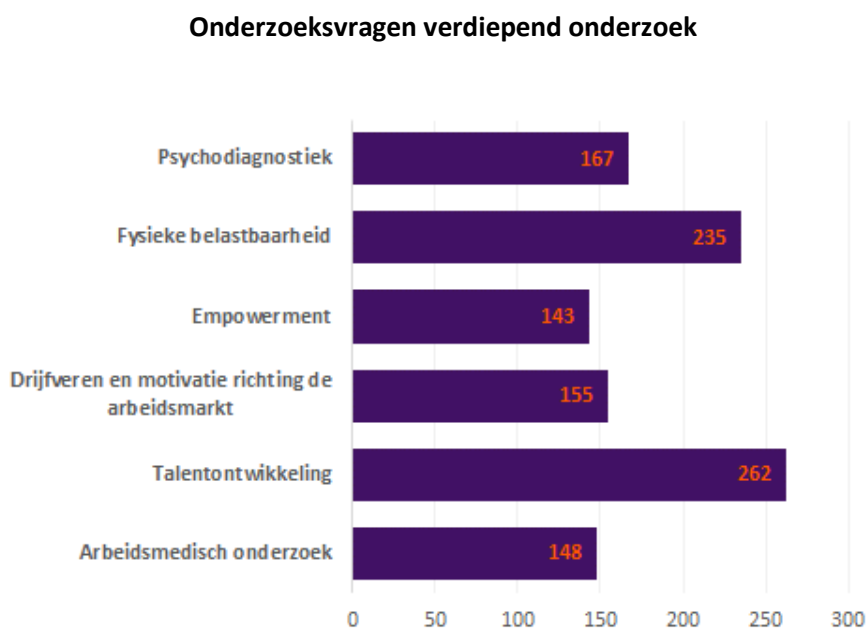

Bron: Matchcare | Szeebra o.b.v. laatste meting – december 2018

Bovenstaande grafiek geeft het totaal aantal screenings in 2018 weer. Wat betreft het aantal herscreeningen liggen we op schema. De doelstelling was dat ultimo 2018 twee derde van de voormalige doelgroep maatschappelijke deelname herscreend zou zijn. In 2018 zijn 1.741 personen herscreend. Hiervan blijkt, blijkt ongeveer 50% een arbeidspotentieel te hebben van minimaal 30%. Dit betekent dat in 2019 en verder meer werkzoekenden zullen worden opgepakt in een traject richting werk.

In 2018 zijn er in totaal 1.383 personen na de aanvraag voor een uitkering gescreend met betrekking tot hun arbeidsmogelijkheden. Hiervan blijkt ongeveer 75% een arbeidspotentieel te hebben dat meer bedraagt dan 30%.

Verdiepend onderzoek

Totaal aantal onderzoeken t/m 3^e kwartaal 2018
Bron: Matchcare | Szeebra

Wanneer uit de screening blijkt dat de mogelijkheden van de werkzoekende nog niet voldoende kan worden vastgesteld, wordt deze met een concrete onderzoeksvraag aangemeld voor een Verdiepend Onderzoek.

Gedurende het Verdiepend Onderzoek worden werknemersvaardigheden, competenties, psychische en/of fysieke belastbaarheid en gedrag (motivatie) van de werkzoekende getoetst door middel van een praktijkassessment, inzet van Worksamples en/of Empowerment instrumenten en/of psychodiagnostisch onderzoek. Tezamen met de vraag vanuit de arbeidsmarkt geeft dit antwoord op het arbeidspotentieel en de geschatte loonwaarde van de werkzoekende.

Het totaal aantal gestelde onderzoeksvragen in 2018 bedroeg 1.110. In 2017 zijn er in totaal 980 onderzoeksvragen gesteld, terwijl de instroom in de uitkering in dat jaar hoger was. Deze toename geeft de toenemende complexiteit van de doelgroep weer. Steeds meer werkzoekenden ondervinden meervoudige complexe problematiek (werk- en denkniveau, ervaring, opleiding, sociaal-medisch). Vanuit de herscreening gaat ongeveer 70% door naar verdiepend onderzoek. Voor de nieuwe screenings vanuit de uitkeringsaanvraag blijkt dit ongeveer 40% te zijn. De meeste onderzoeksvragen betreffen talentontwikkeling en fysieke belastbaarheid. Ook arbeidsmedisch onderzoek scoort hoog.

Bestandsontwikkeling statushouders 2018

In 2018 is een stabilisering opgetreden ten aanzien van het aandeel statushouders met betrekking tot het uitkeringsbestand. De extra inzet ten aanzien van statushouders leidt tot resultaten. Hoewel de instroom nu lijkt te dalen, blijft specifieke aandacht voor de statushouders noodzakelijk. De invulling van de taakstelling 2018 betrof voornamelijk gezinshereniging. De gezinshereniging statushouders heeft niet geleid tot een toename in uitkeringsdossiers maar wel tot een toename van het aantal personen alsmede het uit te keren bedrag. Dit betekent dat het aantal handelingen per uitkeringsdossier is toegenomen en de dienstverlening bewerklijker werd, met als gevolg een hogere gemiddelde uitkering en een negatief effect op de uitgaven BUIG.

Resultaten statushouders In- en uitstroom

2018	Totaal	waarvan statushouders
Instroom	1.192	188
Uitstroom	1.403	266
Uitstroom naar werk	591	133
% naar werk	42,1%	50,0%

Deze cijfers staven de conclusie dat de extra inzet op statushouders zijn vruchten heeft afgeworpen. Hiertoe hebben onder meer de volgende activiteiten plaatsgevonden:

Werkarrangementen

Voor statushouders heeft Senzer in samenwerking met ROC ter AA in 2018 een arrangement ontwikkeld waardoor statushouders sneller kunnen inburgeren en daardoor hun focus sneller op werk kunnen richten. De statushouders volgen een gecombineerd traject bestaande uit werk (het Verdiepend Onderzoek en daarop volgend een taalwerkstage) in een van de vakgebieden van Senzer en inburgering. Onderdeel van de taalwerkstage zijn een werknemersvaardigheidstraining en taalcoaching op de werkvloer. Inmiddels zijn er twee groepen gestart. Oorspronkelijk was er veel weerstand bij de deelnemers. Het grootste gedeelte van de eerste groep wilde eerst de inburgering afronden alvorens te gaan werken.

Door intensieve gesprekken met hen aan te gaan, is dit doorbroken. Door de uiteindelijke positieve ervaringen van de eerste groep en door het toepassen van maatwerk omtrent nadere invulling van het arrangement, ontstond er veel meer enthousiasme voor de invulling van de tweede groep. Begin 2019 start een volgende groep.

Deze arrangementen zullen in 2019 ook met 'Werkvloertaal' en 'Inburgering totaal' worden opgezet.

Voor inburgeringsplichtige vrouwen met niet schoolgaande kinderen is een aangepast traject aangeboden. De vrouwen hebben, samen met hun partners, de inburgering op elkaar afgestemd. Daardoor werd het voor hen onmogelijk om 20 uur deel te nemen aan het arrangement. Derhalve zijn zij via het stadsleerbedrijf bemiddeld naar vrijwilligerswerk zodat zij toch in beweging blijven.

Certificaten

Dertig statushouders hebben via Senzer trainingen voor heftruckchauffeur of Veiligheid en Gezondheid (VCA) gevolgd om hun kansen op een baan te vergroten. Certificering is voor werkgevers van grote waarde. Achttien van hen haalden een heftruck-certificaat en twaalf een basiscursus VCA. Inmiddels hebben 19 deelnemers werk gevonden. Daarnaast hebben 8 deelnemers een stap gezet via een werkstage. Voor hen wordt momenteel een loonwaardemeting uitgevoerd. Dit betekent dat ook zij binnenkort betaalde arbeid gaan verrichten.

Voor de overige 3 personen is de toeleiding naar de arbeidsmarkt door omstandigheden nog niet mogelijk. Gezien het succes van deze certificering, is in het vierde kwartaal 2018 een start gemaakt met een Senzerbrede nieuwe werving. In het eerste kwartaal van 2019 zullen ongeveer 60 statushouders deze training gaan volgen.

Praktijkondersteuners

Ter bevordering van de bemiddeling en/of communicatie tussen een leidinggevende en de werknemer uit deze doelgroep heeft Senzer twee praktijkondersteuners in dienst genomen. Het gaat hierbij om een Syrische en een Eritrese werkzoekende uit de doelgroep. Zij hadden voorheen een uitkering op grond van de participatiewet. Zij vervullen de rol van bemiddelaar en communicator. Door hun inzet wordt de communicatie tussen de diverse betrokkenen duidelijker en effectiever. Dit heeft tot gevolg dat alle partijen beter weten wat er van hen wordt verwacht.

Een positieve bijkomstigheid is dat één praktijkondersteuner inmiddels doorgestroomd is naar een andere reguliere baan. Deze functie is door iemand anders uit de doelgroep (uitkeringsbestand) ingevuld.

Voorlichtingsmateriaal bij aanvang dienstverlening

In het algemeen is Senzer van mening dat statushouders qua communicatie zo veel mogelijk in het Nederlands benaderd moeten worden. We menen echter een uitzondering te moeten maken met betrekking tot de voorlichting over de Participatiewet waar het gaat om rechten en plichten bij aanvang uitkering. Hiertoe is in 2018 een meertalige brochure opgesteld voor statushouders. Door de samenwerking met het COA is het mogelijk deze vroegtijdig beschikbaar te stellen aan de statushouder. Door gericht voorlichtingsmateriaal in de eigen taal is Senzer in staat een betere dienstverlening te kunnen bieden. Daardoor kan de focus van statushouders beter gericht worden op werk, omdat het voor hen duidelijk is wat de rechten en plichten zijn ten aanzien van een uitkering.

Plan van aanpak statushouders 2017-2018

In de periode 2017-2018 is een extra impuls gegeven aan de uitstroombestemming en begeleiding van statushouders. Hiervoor is een Plan van Aanpak uitgerold waarvoor door de regiogemeenten extra middelen beschikbaar zijn gesteld. Aan deze middelen kon ook een bijdrage van Divosa worden toegevoegd. Divosa is de landelijke organisatie van sociale diensten. Divosa had van het Ministerie van Sociale Zaken ook de opdracht een impuls te geven aan de begeleiding van de doelgroep in elke Arbeidsmarktregio, middels het project Screening en Matching Vergunninghouders. Door beide plannen te integreren kwam een totaalbudget beschikbaar van € 627.749.

Met dit budget is extra personele capaciteit ingezet met een Coördinator, extra Participatiecoaches en de experimentele functie van 'Praktijkondersteuner', zijnde intermediairs uit de doelgroep die de taal en cultuur kennen en daarmee een brugfunctie kunnen vervullen tussen statushouder en Senzer-professional. Verder zijn extra investeringen gedaan in werk gerelateerde taalcoaching, voorlichting aan statushouders, ontwikkelen van specifieke trainingen enzovoorts.

Op 31 december 2018 is de projectmatige aanpak beëindigd. Op basis van de opgedane ervaringen zullen succesvolle initiatieven als taalcoaching en de inzet van Praktijkondersteuners worden gecontinueerd.

Na een voorzichtige aanloop in 2017 is in 2018 de uitstroom van statushouders merkbaar op gang gekomen. De grote toestroom van statushouders in 2016-2017 blijft echter nog een aanzienlijk deel uitmaken van het uitkeringsbestand. Niettemin is in 2018 het aandeel statushouders in het uitkeringsbestand gedaald van 17% naar 13%.

In het kader van het de projectmatige aanpak mag verder niet onvermeld blijven dat de afstemming en samenwerking met het COA op gang is gekomen en dat de samenwerking met vluchtelingwerkers van de regionale welzijnsinstellingen (LEV, Onis en Vierbinden) merkbaar is verbeterd. Onze regio overigens ook een van de weinige regio's in Nederland waar het landelijke Vluchtelingewerk Nederland niet actief is.

Eind 2018 is Minister Koolmees gestart met zijn 'veranderopgave inburgering'. Hij heeft ingrijpende en inmiddels breed gedragen plannen naar de Tweede Kamer gestuurd met als essentie dat de verantwoordelijkheid voor de inburgering in brede zin teruggaat naar de gemeente. Medio 2019 volgt een nadere uitwerking. De invoering van de nieuwe wet met wezenlijke veranderingen staat gepland voor 2021. Gemeenten moeten gaan bepalen hoe zij de dienstverlening willen positioneren in het sociaal domein.

Werkzoekenden dienstverlening

Parttime werk

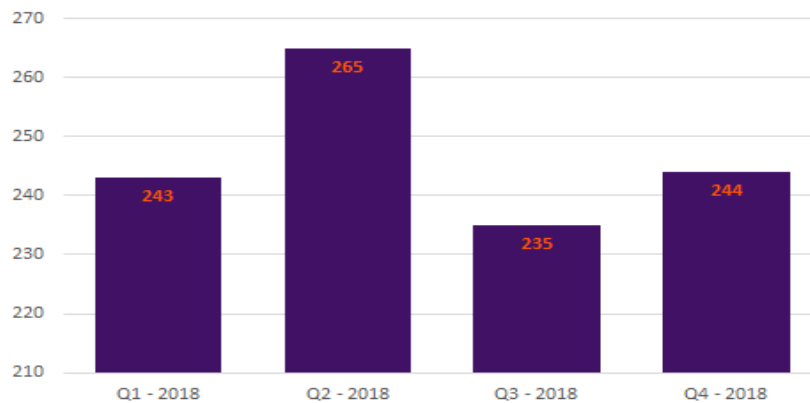
Senzer heeft in 2018 veel ingezet op parttime werk. Parttime werk vormt vaak een eerste stap tot participatie en geeft meer mogelijkheden tot doorgroei naar een fulltime baan. Ultimo 2018 waren 529 uitkeringsgerechtigden parttime aan het werk.

In 2018 zijn er totaal 491 uitkeringsgerechtigden gestart met parttime werk. Van de 566 personen die in 2018 zijn uitgestroomd naar arbeid in dienstverband, hebben 155 personen eerder parttime werk verricht.

Deze cijfers staven het uitgangspunt dat ten aanzien van parttime werk doorstroom naar werk plaatsvindt. Bij genoemde cijfers is nog geen rekening gehouden met het onderhanden werk.

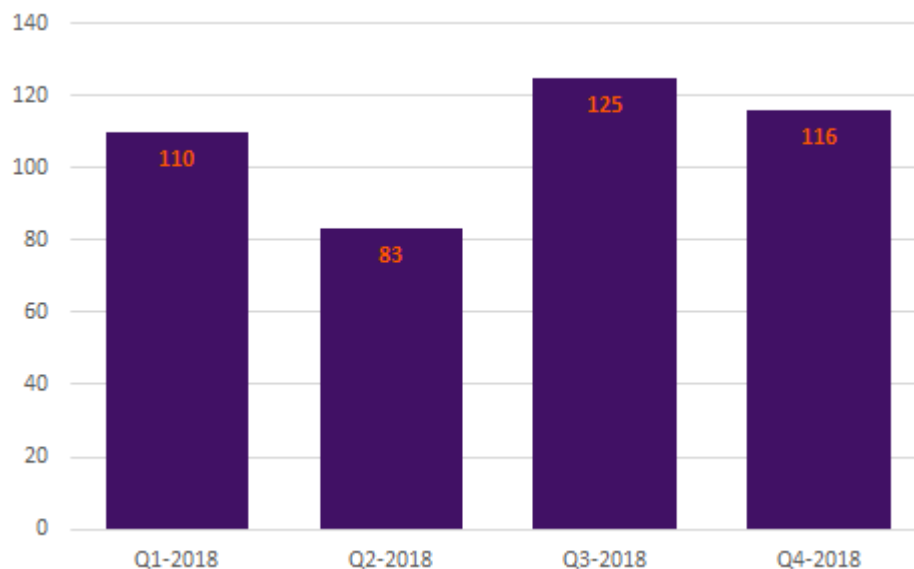
Aantal lopende werkstages in 2018

Bron: SSD
Vraagbaak Actuele Bijstandsuitkeringen – ultimo kwartaal

Via een werkstage kan de werkzoekende onder begeleiding zijn werknemers- en vakvaardigheden (verder) ontwikkelen en het werkpotentieel intensiveren, teneinde de kans op duurzame plaatsing te vergroten. De daling in de tweede helft van het jaar heeft te maken met het feit dat de instroom in de uitkering afneemt, de vakantieperiode (een aantal bedrijven heeft verplichte sluiting gehad) en het geven van vaktrainingen. Deze vaktrainingen worden niet geregistreerd als werkstages. Het aantal werkstages is in het vierde kwartaal weer gestaag gestegen.

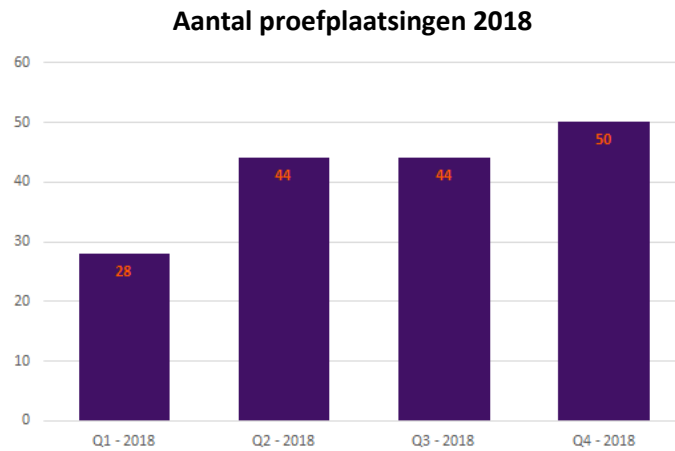
Afgeronde loonwaardemetingen 2018

Bron: CVS

Het aantal afgeronde loonwaardemetingen is in het vierde kwartaal nagenoeg gelijk als in het derde kwartaal van 2018. Senzer heeft in het tweede kwartaal haar (interne) processen omtrent loonkostensubsidie en loonwaardemetingen opnieuw onder de loep genomen om op orde te brengen. Doelstelling hiervan was dat de uitvoering in de nabije toekomst efficiënter kan plaatsvinden en de

dienstverlening naar zowel werkgevers als werkzoekenden verder geoptimaliseerd wordt. De resultaten hiervan zijn in de tweede helft van 2018 zichtbaar.

Bron: SSD
Op basis van de gestarte proefplaatsingen uit de 'AI-monitor'

Een participatiecoach kan in overleg met de werkgever een werkzoekende op een proefplaatsing plaatsen, wanneer er een intentie is tot het afsluiten van een arbeidsovereenkomst. De periode is afhankelijk van de afspraken maar duurt niet langer dan 3 maanden. Tijdens de proefplaatsing leren de werkgever en werkzoekende elkaar kennen en wordt in de praktijk beleefd of er een 'match' is tussen de werkzoekende en de vacature. Ook kan er gedurende de proefplaatsing een loonwaardemeting worden afgenomen.

Wonen, Welzijn en Werk

Senzer heeft sinds 2011 een overeenkomst met het ministerie van Justitie, Dienst Forensische Zorg (DJI). Door het team Wonen, Welzijn & Werk wordt begeleiding gegeven aan ex-gedetineerden met een strafmaatregel. Deze begeleidingstrajecten worden volledig gefinancierd door DJI. Senzer heeft voor de begeleiding van deze doelgroep 4 groepswoningen in Helmond en Eindhoven. Naast de groepswoningen wordt de begeleiding ook gegeven aan personen die zelfstandig zijn gehuisvest. Doel van de begeleiding is de re-integratie van de persoon binnen de maatschappij.

Cliënten zijn bij de start van een traject werkzoekend en uitkeringsgerechtigd. Zij worden zo spoedig mogelijk na de start van het traject, geplaatst op een arbeidsmatige dagbestedingsplek c.q. werkplek binnen Senzer met de intentie z.s.m. doorstroom te realiseren naar een betaalde baan.

Cliënten worden aangemeld door Het Legers des Heils, Novadic-Kentron, Reclassering Nederland of rechtstreeks vanuit de Penitentiare inrichting. De looptijd van de begeleiding is gekoppeld aan de duur van de forensische strafmaatregel (zeer divers afhankelijk van de strafmaat). Na de beëindiging van de strafmaatregel is het wenselijk om cliënten waarbij continuering van de begeleiding noodzakelijk is aan te melden bij o.a. de Wet Maatschappelijke Opvang. Senzer heeft hiervoor een overeenkomst met de gemeente Helmond, Peelgemeenten, Eindhoven en Dommeldal (i.v.m. doorstroom huisvesting). Met ingang van 1 januari 2019 is deze vervolgzorg opgenomen in de Wet Forensische Zorg.

Senzer neemt deel aan het "DOOR" initiatief in Eindhoven en de Stuurgroep Beschermd wonen Helmond voor de vervolghuisvesting van de cliënten. In beide initiatieven zijn vertegenwoordigers van woningcorporaties, zorginstanties, gemeenten e.d. vertegenwoordigd.

Enkele cijfers en resultaten voor 2018 :

- 36 nieuwe aanmeldingen in 2018;
- Op 31 december 2018 waren 58 cliënten in begeleiding (incl. cliënten die reeds in 2017 een begeleidingstraject hadden);
- 93,5% van de trajecten in 2018 zijn mannelijke cliënten;
- Van de gestarte trajecten zijn 58,1% voortijdig beëindigd (detentie, motivatie, verhuizing, overdracht naar andere instantie etc.)
- 41,9% is uitgestroomd waarbij de doelstelling is bereikt;
- 66,67% van de totale trajecten is ondanks voortijdige beëindiging succesvol afgesloten;
- 22,58% van de cliënten heeft in 2018 een betaalde werkplek;
- 71,43% van alle cliënten heeft een plek bij een arbeidsmatige dagbesteding;
- Score deelname cliënttevredenheidsonderzoek 7,68 (uit max. 10);
- Score deelname ketenpartners tevredenheidsonderzoek 3,9 (uit max. 5);
- Het aantal incidentmeldingen (klein – groot) is van 64 in 2017 gedaald naar 35 in 2018.

Intensieve dienstverlening

Het team Intensive Dienstverlening screent actief de bestanden ter controle van de rechtmatigheid en de doelmatigheid. Daarmee wordt voorkomen dat dossiers niet gecontroleerd worden en dat werkzoekenden uit beeld verdwijnen. Een van de selectiecriteria zijn dossiers die een verhoogde kans hebben op regelovertreding door een samenspel van factoren. Hierbij staat een innovatieve werkwijze centraal en wordt het uitgangspunt dat rechtmatigheid ten doel moet staan van doelmatigheid gehandhaafd.

In 2018 zijn er in 71 dossiers afgehandeld. Hiervan zijn er in totaal 60 beëindigd (38 dossiers op het gebied van rechtmatigheid en 22 op het gebied van doelmatigheid). Van deze groep hebben zich uiteindelijk weer 3 personen gemeld voor een uitkering. Dit staft de visie dat de uitstroom door middels van deze werkwijze duurzaam is.

Naast de 60 beëindigde dossiers hebben er 5 terugvorderingsacties plaatsgevonden in dossiers waarbij geen beëindiging gerealiseerd kon worden. Bij de overige 6 dossiers zijn arbeidsverplichtingen opnieuw geactualiseerd. Tevens blijkt dat er ook nog sprake is van een naijleffect. In de latere dienstverlening zijn de nog niet beëindigde 11 dossiers, alsnog uitgestroomd.

In 2018 bedroeg het totaal terug te vorderen bedrag binnen het team intensieve dienstverlening aan bijstand € 153.051. Daarnaast wordt natuurlijk bespaard op de uitkeringslasten. Uitgaande van het feit dat een gemiddelde jaaruitkering € 14.500 bedraagt, is de besparing op de BUIG voor 2018 € 870.000.

Daarnaast heeft het team Intensive Dienstverlening in 2018 bij ruim 35 dossiers ondersteuning verleend in het kader van het voeren van spreekkamergespreken bij lopende uitkeringen, ondersteuning geboden bij het opmaken van beschikkingen, het voeren van lastige gesprekken, het ondersteunen van grondiger dossieronderzoek en het ondersteunen bij het beoordelen van complexe uitkeringsaanvragen.

Team handhaving

Ook het team handhaving houdt zich bezig met de pijler rechtmatigheid, net als het team preventie bij de afdeling Toegang. Waar preventie de rechtmatigheid van uitkeringsaanvragen in onderzoek neemt, richt het team handhaving zich op de rechtmatigheid van lopende uitkeringen. Afhankelijk van de onderzoeksbevindingen worden lopende uitkeringen ingetrokken, beëindigd, aangepast, herzien of ongewijzigd voortgezet. Indien aangetoond is dat een uitkering onrechtmatig is verstrekt kan dit leiden tot terugvordering van de ten onrechte genoten uitkering en eventuele boeteoplegging.

Team handhaving heeft in 2018, 158 handhavingsonderzoeken afgerond. In 35 gevallen heeft dit geleid tot beëindiging van de uitkering.

Bij 69 onderzoeken is geen fraude geconstateerd. In 53 gevallen heeft dit geleid tot aanpassing van de uitkering naar de werkelijke situatie.

Peelland interventieteam

Senzer is middels team handhaving tevens partner van het Peelland Interventie Team (PIT).

Het PIT pakt samen met verschillende partijen, zoals de deelnemende gemeenten, (vreemdelingen)politie, brandweer, ISZW, Voedsel & Warenautoriteit, ODZOB en Senzer probleem panden en probleemlocaties in de Peelregio aan.

Het PIT controleert panden op bijvoorbeeld brandveiligheid, boekhouding, illegale bewoning, vergunningen, inschrijvingen BRP, mensenhandel, prostitutie, drugs en sociale zekerheidsfraude.

In 2018 werden door het PIT in totaal 26 acties gehouden, waarbij in totaal 281 overtredingen werden geconstateerd.

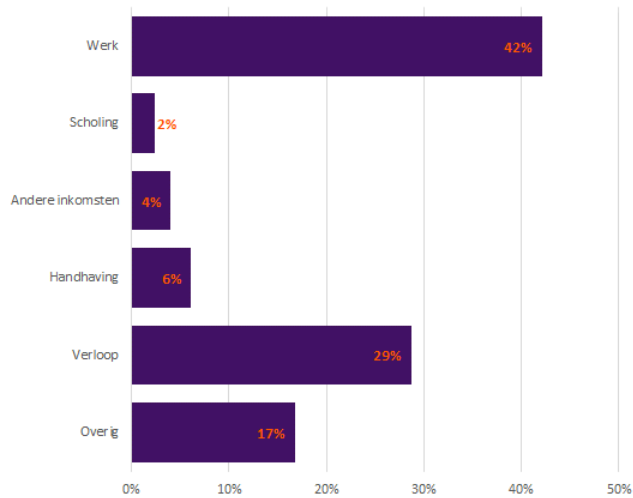
Senzer heeft aan 8 acties deelgenomen. Dit waren controles op bedrijventerreinen, horecazaken, woonwagenlocaties en woningen.

In totaal werden door Senzer 23 onderzoeken verricht met als resultaat:

- 8 uitkeringen beëindigd
- 2 aanvragen voor uitkering afgewezen
- 2 klanten zijn (parttime) aan het werk gegaan

Uitstroom

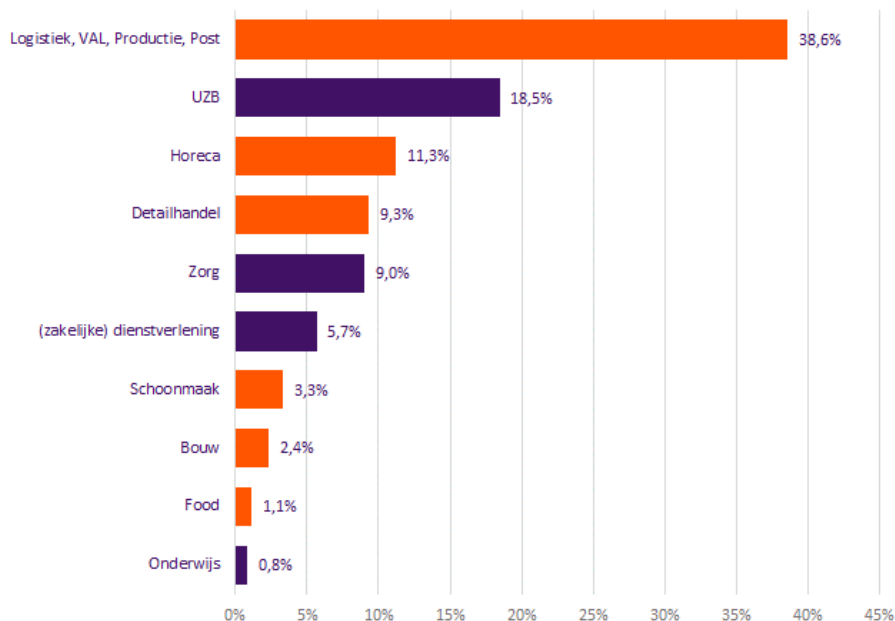
Reden beëindiging uitkeringen BUIG

Totaal aantal uitstroom afgelopen 12 maanden.
Bron: SSD | Maandoverzicht

In 2018 is 42% van de uitkeringsgerechtigden wiens uitkering is beëindigd, uitgestroomd naar werk (ten opzichte van 39% benchmarkgemiddelde). Tevens is 2% van de uitgestroomde uitkeringsgerechtigden uitgestroomd naar een studie (benchmarkgemiddelde is 5%). Dit betekent dat er verhoudingsgewijs steeds meer werkzoekenden uitstromen naar werk en minder door andere redenen. De uitstroom naar studie zal in 2019 meer aandacht vergen. Met betrekking tot andere inkomsten kunnen we denken aan bijv. alimentatie. Onder verloop vallen de redenen: 'Bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd', 'Overlijden', 'Detentie', 'Verhuizing naar andere gemeenten', 'Verhuizing naar buitenland' en 'Aangaan relatie'.

Plaatsingen naar werk per vakgebied in 2018

■ Geen leerlijn Senzer
■ Leerlijn Senzer

Totaal plaatsingen t/m 4^e kwartaal 2018, Bron: SSD

Beschut Werk

Personen	2016	2017	2018	Totaal
Positief advies	3	24	44	71
Negatief advies	1	4	8	13
Ingetrokken	0	17	11	28
Geplaatst	1	12	31	44
Nog in traject voor plaatsing				41

Senzer heeft de 88 plaatsingen (cumulatief ten opzichte van 2017) aantallen beschut werk voor 2018, niet gerealiseerd ondanks verschillende verrichte inspanningen (o.a. benaderen personen die wellicht in aanmerking komen voor beschut werk en intensivering samenwerking UWV). De oorzaak ligt met name in het achterblijven van het aantal positieve adviezen beschut werk.

Om tot voldoende werkplekken te komen voor de personen die wel een advies beschut werk hebben ontvangen is in het 2de kwartaal van 2018 binnen Senzer een werkgroep gestart. Uit de opgedane ervaring met de doelgroep beschut werk blijkt dat voor 1/3 van de personen met een indicatie beschut werk een plaatsing binnen detachering haalbaar is en voor 2/3 dit niet haalbaar is en er dus plekken moeten worden gerealiseerd binnen de eigen infrastructuur van Senzer. De werkgroep heeft ook de kosten van het organiseren van voldoende beschutwerkplekken in kaart gebracht. Uit deze berekeningen blijkt dat de financiële gevolgen die gekoppeld zijn aan het in dienst nemen van medewerkers in het kader van Beschut Werk in de praktijk fors tegenvallen. Het realiseren van de taakstelling beschut werk kent een structureel negatief resultaat. Om deze reden is gedurende het jaar in overleg met het DB besloten om vooralsnog niet meer de taakstelling beschut werk centraal te stellen, maar de behoefte beschut werk.

Op dit moment laat het Ministerie van SZW een evaluatie beschut werk uitvoeren. De gemeente Helmond (en daarmee Senzer) neemt deel als casegemeente aan deze evaluatie. De resultaten van deze evaluatie worden half 2019 verwacht. Aan de hand van deze resultaten kunnen de minister en gemeenten zo nodig verbeteringen aanbrengen in (de uitvoering van) de regeling.

De personen die een indicatie Beschut Werk hebben maar nog niet kunnen worden bemiddeld naar betaalde arbeid omdat de afstand tot de arbeidsmarkt nog te groot is, zijn in beeld bij de participatiecoaches en volgen een re-integratietraject.

Banenafpraak

Ultimo 2018 zijn er 453 personen geplaatst bij werkgevers met een indicatie banenafpraak (IBA) waarvan 128 personen via een dienstverband bij een reguliere werkgever en de overige 325 via een dienstverband bij Senzer. Deze personen vullen samen 552 garantiebanen van 25,5 uur in, oftewel 352 fte.

In het najaar van 2018 is door Robert Capel landelijk onderzoek verricht naar de omvang en samenstelling van werkgevers die personen met LKS in dienst hebben. Met behulp van deze gegevens is een analyse gemaakt van de overeenkomsten en verschillen van de resultaten van de arbeidsmarkt regio Helmond – de Peel in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Uit deze analyse volgt

dat ten opzichte van het landelijk gemiddelde Senzer 2x zoveel personen heeft geplaatst met loonkostensubsidie (4,2% van het aantal uitkeringsdossiers landelijk versus 9,3% Senzer).

Gebiedsgericht werken

In 2018 heeft een verdere ontwikkeling plaats gevonden ten aanzien van het gebiedsgericht werken van Senzer. Na de afdeling Werk is ook de afdeling Diagnose gebiedsgericht gaan werken. Dit betekent overigens niet dat men met betrekking tot de screening en diagnose in de gebieden zelf werkzaam is. De diverse teams zijn verdeeld per gebied, zodat de aansluiting met de gebiedsteams van afdeling Werk beter tot haar recht komt en er voor de werkzoekenden een sluitende aanpak kan worden bewerkstelligd.

Alle gebiedsteams van afdeling Werk zijn uniform ingericht met een multidisciplinaire samenstelling en zijn in alle gebieden lokaal werkzaam. De participatiecoaches maken steeds meer deel uit van de lokale gebiedsteams van het sociale domein en sluiten aan bij de werkwijze van veel samenwerkingspartners waardoor interdisciplinair overleg, wat vaak noodzakelijk is voor meervoudige probleemsituaties, vereenvoudigd wordt. Personen kunnen in hun eigen omgeving worden geactiveerd en gere-integreerd, zodat de dienstverlening op hun individuele behoeften kan worden afgestemd.

In elk gebied zijn in 2018 lokale projecten/activiteiten uitgevoerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Vertrouwensexperiment Geldrop-Mierlo

De gemeente Geldrop-Mierlo en Senzer voeren sinds juli 2018 in samenwerking met de Universiteit van Tilburg met een groep uitkeringsgerechtigden het zogenaamde vertrouwensexperiment uit. Dit experiment heet: 'zelf aan het stuur en op maat'. We willen weten wat er gebeurt als we uitkeringsgerechtigden minder regels opleggen en meer ruimte geven voor eigen initiatief om aan het werk te komen of weer te participeren in de samenleving.

Er zijn 500 personen uit het bestand van Gemeente Geldrop-Mierlo geselecteerd aan de hand van een screening. Daarvan is nu iedereen individueel telefonisch benaderd voor deelname. Tot op heden zijn er 53 deelnemers. De eerste deelnemers zijn gestart per 1 juli 2018. De instroom vindt plaats tot en met februari 2019.

Door Senzer en de gemeente Geldrop-Mierlo worden nog intensieve pogingen verricht om meer deelnemers te krijgen. Zo worden er nog mensen gebeld waarvan er nog geen afmelding is. Ook wordt de nieuwe instroom aangeschreven voor deelname en een week na de aanschrijving gebeld voor interesse om deel te nemen. Tevens wordt gekeken of de situatie van uitkeringsgerechtigden die eerst niet in aanmerking kwamen voor het experiment, inmiddels wel aan de criteria voldoen. Ook deze personen worden benaderd om deel te nemen.

Sociaal team Asten/ZOSomeren

Per 8 oktober 2018 is het Sociaal team Asten van start gegaan. Bij het Sociaal Team Asten kan iedereen terecht met vragen over zorg en ondersteuning. Denk daarbij aan individuele ondersteuning, huishoudelijke hulp, aanpassingen in huis, vervoer en het ontmoeten van andere mensen. Ook Senzer participeert hierin. In Someren werkt het gebiedsteam van Senzer met lokale partners samen in ZoSomeren.

Workkdate on the road Gemert

In Gemert heeft Senzer de “workdate on the road” georganiseerd en 12 werkzoekenden een dag aan de hand meegenomen langs vier werkgevers. Hierdoor konden zij met eigen ogen verschillende werksoorten zien en werkomgevingen ervaren. Voor de betrokken participatiecoaches was het een kans de werkzoekenden gedurende een langere periode te spreken en hen op een andere manier te leren kennen. Het initiatief was een succes: wij zullen deze workdates met enige regelmaat blijven organiseren.

Samenwerking Vierbinden Laarbeek

In Laarbeek is in samenwerking met Vierbindende doelgroep 0-30% in beeld gebracht. Op basis van de gesprekken met de uitkeringsgerechtigden is een evaluatierapport geschreven met aanbevelingen voor de toekomst. Belangrijkste constatering is dat de beperkingen van de doelgroep vaak divers zijn en dat er vaak meerdere problematieken per persoon spelen. Dit maakt het moeilijk om “grootschalige” projecten te organiseren om de maatschappelijke welzijnssituatie te verbeteren. Wel zijn kleine initiatieven hierin mogelijk. In 2019 worden de acties uit deze evaluatie geconcretiseerd.

Statushouders op weg naar werk

‘Werken aan Werk’ is een project van de gemeente Deurne in samenwerking met Senzer en Werkvloertaal. Met begeleiding van Werken aan Werk en Werkvloertaal lopen statushouders stage bij een bedrijf om zich voor te bereiden op een beroep of een beroepsopleiding. Zo leren ze niet alleen de taal in de praktijk, maar ook de normen, gewoontes en omgangsvormen die bij de bedrijven gebruikelijk zijn.

In de periode van 1 juli 2017 tot en met juni 2018 zijn er 37 deelnemers gestart. De groep bestond uit jongere statushouders met een nog onduidelijke beroepswens. Daar waar mogelijk is vak- of beroepsscholing ingezet. Van deze groep zijn inmiddels 1 personen fulltime aan het werk en 5 personen parttime. De verwachting is dat alle deelnemers aan het project uiteindelijk (gedeeltelijk) zullen uitstromen naar betaald werk.

Helmond Stadsleerbedrijf

Het Stadsleerbedrijf is een netwerksamenwerking in Helmond en biedt kansen en leerplekken aan inwoners die niet zelfstandig betaald werk of vrijwilligerswerk kunnen doen.

Er zijn ongeveer 260 uitkeringsgerechtigden uit de gemeente Helmond die geregistreerd vrijwilligerswerk verrichten. Van dit aantal zijn er in 2018 120 personen die door Senzer zijn doorgeleid naar het Stadsleerbedrijf. Zij zijn veelal werkzaam in het Klussen Team Buiten (KTB) en de Zorg- en Gemaksdiensten (ZEG), waar tevens ook extra aandacht is voor taal.

Sinds september 2018 is het Stadsleerbedrijf de thuisbasis voor de nieuwe MBO opleidingen Dienstverlening en Zorg niveau 1 en Helpende Zorg/Welzijn niveau 2. De opleiding wordt gegeven in nauwe samenwerking tussen ROC Ter AA, Senzer, Calibris en het Stadsleerbedrijf. De leerlingen lopen stage bij de Zorg- en Gemaksdiensten, onderdeel van het Stadsleerbedrijf. Ook hiervoor zijn uitkeringsgerechtigden vanuit Senzer doorgeleid.

Werkgeversdienstverlening

Ondernemerspunt en BBZ

Op de dag van de ondernemer (16 november 2018) is het ondernemerspunt officieel gelanceerd. Het Ondernemerspunt is één toegangspunt voor ondernemers met vragen en problemen die niet weten waar ze hiermee terecht kunnen. De vragen kunnen op elk vlak zijn: financieel, personeel, organisatie, juridisch of het starten van een onderneming (vanuit een uitkering). Het Ondernemerspunt bekijkt of binnen Senzer of het netwerk een antwoord/oplossing te vinden is. Het doel is om op een laagdrempelige manier de betreffende ondernemer zo snel mogelijk te bereiken om grotere problemen of zelfs bedrijfsbeëindiging te voorkomen. Naast de al bekende dienstverlening met betrekking tot het Bbz worden ondernemers nu breder geholpen.

Minder bekend is de ondersteuning in het kader van de Wet Verbetering Poortwachter. Bij het ondernemerspunt kunnen ondernemers de zogenaamde spoor 2 trajecten inkopen. Diverse ondernemingen in de regio maken hier gebruik van en in 2019 wordt er naar gestreefd deze dienstverlening uit te breiden.

In 2018 zijn 114 aanvragen voor Bbz-ondersteuning binnen gekomen. 81 van deze aanvragen zijn toegekend. In 13 gevallen volgde een afwijzing. De overige aanvragen zijn buiten behandeling gesteld of ingetrokken. 18 ondernemers deden een beroep op een IOAZ-uitkering na de beëindiging van hun onderneming. In 16 gevallen kon deze toegekend worden. In 2018 werd in totaal voor een bedrag van € 244.520 aan nieuwe kredieten verstrekt.

Van de uitstaande Bbz-kredieten is in 2018 € 769.610 geïnd. Van overheidswege stond door de normbatenregeling een te innen bedrag van € 385.093 voor 2018. Een positief resultaat van ruim € 384.000.

Vooraf de vraag naar schuldhulpverlening, al dan niet in combinatie met Bbz neemt toe. Door samenwerking met professionele schuldhulpverleners voor ondernemers en korte lijntjes in de regio worden ondernemers op dit gebied beter en eerder geholpen. Hierbij wordt creatief naar oplossingen gezocht om een ondernemer zijn bedrijf en werkgelegenheid te kunnen laten behouden.

De aanbesteding voor adviesdiensten Bbz en begeleiding is afgerond en de komende 4 jaar zullen IMK en FBA-Adviesgroep ingeschakeld worden voor levensvatbaarheidsonderzoeken. Voor de begeleiding van ondernemers is alleen IMK gecontracteerd.

Social return

Afgelopen jaar heeft de focus gelegen op het zo efficiënt mogelijk in beeld brengen van alle activiteiten die door Senzer verricht worden in het kader van social return. Vooral veel aandacht besteed aan de relatie met o.a. inkoop, BIZOB en projectleiders. In de praktijk blijkt dat het meedenken met inkopers over de mogelijkheden en het realistisch maken van de verplichting voor alle partijen winst oplevert.

Een aantal concrete cases die zijn ontstaan uit de inzet van SR in de aanbesteding:

- De praktijkscholen hebben aangegeven dat ze de bedrijven willen betrekken bij hun onderwijs en ze letterlijk naar school wil halen. Dit heeft geleid tot een brainstromsessie op de praktijkschool in Helmond met een 6 tal bouw gerelateerde bedrijven. Gekeken is naar hoe elke opdrachtnemer op school de jongeren inzicht kan geven in het werkveld. Dit kan zijn met

een voorlichting, materiaal naar school halen en hiermee aan de slag of een bezoek brengen op locatie.

- Een aantal grote thuiszorgorganisaties hebben vanuit SR verplichting op individuele basis vaak contact met Senzer. Omdat ze allen met tekorten kampen en we vaak tegen dezelfde belemmeringen aanlopen in de matching, heeft Senzer een bijeenkomst georganiseerd. Het doel van de bijeenkomst was om werkzoekenden een goed beeld te geven van het werk als thuishulp. Daarnaast hebben we samen bekeken waar de belemmeringen van onze werkzoekenden zitten (bij uren, weinig begeleiding etc.), om vandaaruit samen te kijken naar oplossingen. Vanuit social return zijn bedrijven eerder geneigd om bijvoorbeeld extra begeleiding te bieden of te trainen. Resultaat van de bijeenkomst was plaatsing van enkele werkzoekenden en meer aandacht voor bijvoorbeeld de inwerktijd of hulp bij het boeken van uren.

In 2019 gaat Senzer samen met de gemeenten onderzoeken hoe social return effectiever kan worden opgepakt en uitgevoerd. Er wordt hierbij gekeken naar een bredere opzet en nieuwe innovatieve oplossingen. Gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt moet naar alternatieven worden gezocht voor de klassieke wijze waarop momenteel invulling wordt gegeven aan social return.

Dag van de Ondernemer

MKB-Nederland heeft elke derde vrijdag van november uitgeroepen tot 'Dag van de Ondernemer', omdat zij vindt dat ondernemers een dag verdienen waarop ze worden bedankt voor hun lef en doorzettingsvermogen.

Binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel heeft Senzer op 16 november 2018 een bijeenkomst georganiseerd waarin ongeveer 150 ondernemers én ondernemen in de regio Helmond-De Peel in de schijnwerpers hebben gestaan.

Tijdens de 'Dag van de Ondernemer' werd ook voor de tweede keer de Senzer Award uitgereikt. Deze Award prijst ondernemers die op vernieuwende wijze omgaan met de werkgelegenheid die zij bieden. De Award is onderverdeeld in twee categorieën; kleine ondernemingen (tot 50 medewerkers) en middelgrote tot grote ondernemingen (vanaf 50 medewerkers). Dit jaar hebben respectievelijk HEMA Deurne en Albert Heijn Mierlo de Senzer award gewonnen.

Stand van zaken enkele specifieke regionale projecten gericht op uitstroom

Peelportaal

Het PeelPortaal is een netwerkorganisatie waarin onderwijs, bedrijfsleven en overheid in de regio met gebruik van elkaars expertise in een publiek private samenwerking op innovatieve wijze vormgeven aan het onderwijs en de toeleiding naar arbeid van leerlingen in een kwetsbare positie.

Het Peelportaal is in de tweede helft van 2018 geëvalueerd. Het aantal leerlingen bleef namelijk achter bij de verwachting. Hoewel er nog slechts enkele leerlingen in een PeelPortaalcollege zijn geplaatst, is er toch sprake van een succes. De jongeren die zijn gestart, zijn allemaal op de voor hen meest geschikte plek terecht gekomen.

In alle sectoren zijn werkplekken gevonden die als PeelPortaalColleges dienst kunnen doen. Mede hierom is ROC ter AA gestart met het aanbieden van alle profielen Entree ('Groen' in samenwerking

met Helicon) en met BBL aanbod in al deze profielen. De structuur van het Peelportaal en de Portaalcolleges kunnen ook worden ingezet binnen deze opleidingen. Het PeelPortaal is daarmee geland in de staande organisatie. De kwetsbare jongeren waar PeelPortaal zich op richt, hebben meer sociaal-emotionele ondersteuning nodig dan tot op heden geboden wordt. Dit onderdeel dient meer ingeregeld te worden en hierover is vervolgoverleg nodig met de betrokken instanties voor zorg en welzijn. Dit betreft een aandachtspunt voor 2019.

Van School naar Werk (Pro/VSO/Entree)

Van school naar werk	2015	2016	2017	2018	totaal
Aantal nog in traject	-	40	85	70	
Aantal gestart vanaf 01-01	40	110	91	122	363
Aantal in traject vanaf 01-01	40	150	176	192	
Aantal uitgestroomd	-	65	106	90	261
Naar regulier werk	-	10	13	8	31
Naar gesubsidieerd werk	-	21	50	46	117
Voortijdig beëindigd	-	34	43	36	113
Aantal in traject per 31-12 (of per datum stand)	40	85	70	102	
Uitstroom naar werk		48%	59%	60%	57%

Leerlingoverleggen Pro-VSO en leerlingoverleggen ROC Ter AA

Het team Van School naar Werk sluit aan bij de leerlingoverleggen op 17 Pro-VSO-scholen binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel en aangrenzende gemeenten. Tijdens deze overleggen worden leerlingen besproken, welke direct door Senzer kunnen worden opgepakt, zodat een sluitende aanpak wordt bewerkstelligd.

Daarnaast richt Senzer zich vanaf het vierde kwartaal 2018 ook op leerlingen vanuit Pro-Vso die doorstromen naar een vervolgstudie op het ROC Ter AA en het daar niet redden. Senzer pakt dit nu op en hoopt te voorkomen dat deze leerlingen alsnog buiten beeld geraken, wat tot nu toe het geval bleek te zijn.

Om de juiste dienstverlening voor de doelgroep te kunnen bewerkstelligen wordt er naast de scholen ook nog intensief samengewerkt met MEE, RMC, Leerplicht, UWV, ORO en waar nodig zorginstellingen. Om ervoor te zorgen dat de medewerkers VSNW vindbaar zijn, is er in 2018 geïnvesteerd in de communicatie als informatiebron. Dank hierbij aan het maken van een filmpje, een leaflet en ROC Check-it.

BBL-opleiding

In het kader van School naar Werk heeft Senzer in samenwerking met de gemeente Helmond, Stichting Gezel en ROC Ter AA voor 22 jongeren de BBL-opleiding 'Assistent Dienstverlening & Zorg in de klas' instap niveau 1 en toewerkend naar niveau 2 opgezet. Dit is een unieke opleiding aangezien de opleiding aangepast wordt op de leerling (maatwerk). Op 29 augustus 2018 is deze tweejarige BBL opleiding gestart met 22 leerlingen en allen hebben een stageplek op een basisschool in deze arbeidsmarktregio. De leerlingen worden gedurende de gehele opleiding begeleid door een jobcoach. De leerlingen die niveau 1 kunnen behalen volgen een opleiding in Helmond. Leerlingen die in staat worden geacht om naar niveau 2 door te groeien, gaan naar het summacollege in Eindhoven.

Momenteel volgen nog 15 leerlingen de BBL-opleiding. Het blijkt dat het een zeer kwetsbare groep betreft, die een hele intensieve begeleiding vergt. De jobcoaching van deze jongeren wordt verzorgd door Senzer.

Inzicht in klantreis jongeren

Door Senzer is in 2018 het initiatief genomen om verschillende partijen bij elkaar te brengen om meer inzicht te krijgen in de zogenaamde klantreis voor kwetsbare jongeren. Medewerkers van het RMC, UWV, jongerencoaches van de gemeente Helmond, participatiecoaches VSNW van Senzer, leerlingbegeleiders van ROC Ter AA en cliëntondersteuners van MEE hebben in een bijeenkomst elkaar leren kennen, inzicht in elkaar werkprocessen gekregen en is een eerste stap gezet om deze processen zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Er is in januari 2019 een vervolgbijeenkomst geweest waarin verder vervolg wordt gegeven aan voornoemde punten met als uitgangspunt het bewerkstelligen van een integrale sluitende aanpak.

Servicepunt leren en werken

Het servicepunt leren en werken is een samenwerkingsverband tussen UWV, ROC ter AA en Senzer. Zij heeft in 2018 als doel gehad een onafhankelijk aanspreekpunt te zijn voor loopbaanadvies en voorlichting met betrekking tot leren en werken. 250 mensen hebben hier gebruik van gemaakt en hebben advies gekregen. 30 mensen zijn geplaatst in een opleidingstraject en 45 mensen zijn geholpen naar werk. Tevens heeft het Servicepunt het taalakkoord ondertekend. Er zijn eerste stappen gezet om laaggeletterdheid bekend te maken bij werkgevers en hoe hiermee om te gaan.

Het Servicepunt neemt deel aan verschillende overlegvormen en bijeenkomsten van werkgevers om ook hen van advies te kunnen voorzien bij hun vraagstukken op het gebied van leren en werken.

Stimulering regionale samenwerking GGZ Oost Brabant, Senzer, UWV en WMO

Clientbegeleiders van GGZ Oost Brabant en vertegenwoordigers van de gebiedsteams van Senzer hebben diverse werksessies met elkaar gehad om kennis met elkaar te maken, elkaars werkwijze te leren kennen, kennis te delen en periodiek cases met elkaar te bespreken. Op deze manier wordt beoogd om de samenwerking te verbeteren van de participatie van werkzoekenden met een psychische kwetsbaarheid. Vertegenwoordigers van UWV zijn bekend met beide organisaties en sluiten aan als er een gezamenlijke casussen zijn.

Inmiddels zijn in het vierde kwartaal van 2018, 8 werkzoekenden met psychische klachten met een IPS traject gestart. Het doel is dat zij aan de slag gaan op een passende werkplek met intensieve begeleiding door een coach. In het vierde kwartaal van 2018 is er tevens contact gelegd met ziektekostenverzekeraar CZ. Er wordt bezien in hoeverre er op een innovatieve manier gezamenlijk kan worden opgetrokken in de participatie van werkzoekenden met een psychische afstand tot de arbeidsmarkt. Begin 2019 vinden hieromtrent de eerste gesprekken plaats.

Workdates in Helmond – de Peel

In 2018 hebben Senzer en UWV 4 gezamenlijke workdates gehouden. Bij elke workdate presenteerden ongeveer 30 verschillende bedrijven en uitzendbureaus zich aan ruim 200 werkzoekenden uit de gehele regio. Door de bundeling van UWV en Senzer kregen de werkgevers een gemêleerd gezelschap aan werkzoekenden. Werkzoekenden kunnen hierdoor op een laagdrempelige manier in contact komen met werkgevers. Op de workdates is een apart gedeelte opgezet waar

werkzoekenden tips kregen voor het verbeteren van de CV's ("de CV-dokter"). Ook het krijgen van kledingadvies en hulp bij het invullen van je e-portfolio was mogelijk tijdens de workdate.

Uit een eerste inventarisatie van de laatste workdate van 2018 op 13 november jl. bleek dat er in ieder geval 120 vervolgesprekken met werkzoekenden waren gepland en dat er minimaal 15 matches hebben plaatsgevonden. De precieze resultaten met betrekking tot plaatsing vanuit de workdates is niet mogelijk, omdat niet alle aanwezige werkgevers de resultaten bekend maken of de match vaak pas na een tijd tot stand komt .

Groepsdetacheringen

Door het slim inzetten van medewerkers van verschillende niveaus in een goede mix, kan Senzer goed werk voor werkgevers verzetten én het potentieel van de medewerkers en werkzoekenden ontwikkelen. Dit kan plaatsvinden middels het ontwikkelen van groepsdetacheringen bij reguliere werkgevers voor een verminderde loonwaarde.

Bij de navolgende bedrijven zijn we in gesprek.

- *SHI (smartware)* heeft Senzer gevraagd om op een "eigen" locatie (Helmond-De Peel) licht zittend productiewerk te gaan uitvoeren. Het gaat om werk dat op dit moment gedeeltelijk door de basisvoorziening uitgevoerd wordt. Het betreft het verpakken, sealen, stickeren, assortiment samenstellen, etc. De wens is om de productie gefaseerd op te bouwen.
- *Cabtron* is een bedrijf in Deurne, dat kabels assembleert en wil sterk uitbreiden. De werkzaamheden zijn licht zittend, repeterend productiewerk, wat nu voornamelijk door huisvrouwen onder schooltijd gedaan wordt. De eerste mensen zijn geplaatst en hebben een assemblageopdracht gekregen. De mogelijkheden m.b.t. een groepsdetachering worden onderzocht. Een bedrijf met potentie en met passend werk voor onze doelgroep.
- Bij *Stramit / Isobouw* zijn meerdere mensen geplaatst. Binnenkort gaan we met job carving naar de mogelijkheden kijken voor een verdere uitbouw. Er lopen gesprekken hoe de samenwerking te intensiveren.
- Bij *Knapen Trailers* zijn er meerdere werkzoekenden, waaronder statushouders aan de slag gegaan. Tevens worden de mogelijkheden voor een groepsdetachering verder onderzocht.
- Bij *Paccar* zijn momenteel 15 statushouders aan het werk. Doelstelling was dat Ergon een werkarrangement zou ontwikkelen en daar ook werkzoekenden daar zou plaatsen. Aangezien Ergon geen geschikte kandidaten kon vinden, vinden momenteel gesprekken plaats om nog eens 15 statushouders vanuit Senzer te plaatsen.
- Bij *BUVO Casting* zijn gesprekken gestart en hier zijn mogelijkheden tot 10 werkplekken.
- *Topscore Gemert* heeft een aantal medewerkers van Senzer in dienst. Zij zijn zeer tevreden over de samenwerking. Bij een toeleverancier van Topscore wordt nu gekeken of de werkzaamheden niet naar Gemert kunnen worden overgeheveld, waarbij jobcarving als uitgangspunt dient. De mogelijkheden voor een groepsdetachering worden verder onderzocht.

Logistiek

Ook in de logistiek is een nijpend tekort aan werknemers. Daarom heeft Senzer in 2018 samen met ROC Ter AA en diverse werkgevers in de logistiek een BBL-opleiding ontwikkeld op zowel niveau 1, 2 als 3. Met diversen werkgevers zijn we in gesprek en maken concrete afspraken over plaatsingen, zo:

- Heeft Edco een kweekvijver opgezet voor statushouders die de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn. Senzer zet het werkarrangement in om deze mensen op te leiden voor een reguliere baan. In de toekomst kan dit uitgroeien naar een groep van 15 - 20 medewerkers. Voorts is Edco bezig met het opstarten van een nieuw project om werkzoekenden op te leiden voor de logistiek en zijn de mogelijkheden voor een groepsdetachering in kaart gebracht.
- zijn bij *Van de Broek Logistics* (winnaar Senzer award 2017) 2 Syrische mannen aan de slag gegaan in het magazijn. Zij hebben de mogelijkheid gekregen om hun theoretisch vrachtwagenchauffeursdiploma te halen en zijn bezig met hun praktijkexamen. Dit kan weer een mooie opstap voor anderen zijn, naar een baan als vrachtwagenchauffeur.
- Zijn bij *MyMicro Group Beek en Donk* een aantal statushouders gestart via de ingezette werkarrangementen. Ook op andere functies zijn werkzoekenden gestart. Daarnaast maakt het bedrijf een behoorlijke groei door. De activiteiten worden dusdanig gespecificeerd, zodat er gericht gezocht kan worden naar taken die passen bij het aanbod van Senzer.

Een aantal andere voorbeelden van plaatsingen in 2018 bij diverse werkgevers:

- *LSF Products* (montage in de bouw) heeft de activiteiten verplaatst van Gemert naar Helmond en heeft in de tweede helft van 2018 11 werkzoekenden geplaatst, via een korte werkstage, in een reguliere baan. De verwachting is dat dit in 2019 uitgroeit naar 20 arbeidsplaatsen.
- Bij *Kleurrijk Talent* zijn ongeveer 20 mensen uitgestroomd naar regulier werk met LKS. De werknemers worden zeer intensief begeleid op het vlak van werknemersvaardigheden en krijgen waar nodig een opleiding.
- Bij *Fletcher Kloosterhotel Willibrordhaeghe in Deurne* zijn de afgelopen periode ongeveer 20 personen gestart in de keuken, de bediening, bij de receptie en in de housekeeping.
- Bij *Hendriks Hoteldiensten* zijn 13 statushouders gestart, onder meer vanuit het werkarrangement. Het bedrijf is zo enthousiast over dit project met statushouders, dat zij dit op andere locaties in het land ook op deze manier gaat inzetten. Tevens heeft er een overleg plaatsgevonden tussen de werkgever, Senzer en ROC Ter AA, om de mogelijkheden voor entree opleidingen bij Hendriks hoteldiensten aan te bieden, te onderzoeken. Inmiddels is Hendriks hoteldiensten een erkend leerbedrijf.
- Bij *Van Hoof Groep* wordt momenteel een project voor statushouders opgezet om ze op te leiden voor de metaal.
- Bij *Oostappengroep* zijn meerdere mensen geplaatst.
- *Van Horssen Wegenbouw* heeft medewerkers vanuit Senzer in dienst genomen. Er is sprake van een nauwe samenwerking in het kader van social return.
- Er is een goede samenwerking met *Albert Heijn* in de regio. Nagenoeg alle vacatures in Geldrop-Mierlo (en Eindhoven) worden ingevuld door Senzer.
- Bij *Onze Joost*, een bedrijf die mensen opleidt binnen vakgebieden waar momenteel een groot tekort is en zelf detacheert (vb banen in de installatietechniek), zijn 6 personen vanuit een uitkeringspositie betaald werk gaan verrichten binnen het bedrijf en starten er binnenkort nog drie andere personen. Daarnaast starten er binnenkort nog eens 13 personen met de opleiding tot Zonnepanelen-installateur.

Tour de Senzer

In 2018 heeft Senzer voor collegeleden, gemeenteraadsleden, medewerkers in het sociale domein, vrijwilligersorganisaties, werkgevers uit vrijwel alle gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel alsmede de regionale cliëntenraad diverse “tour de Senzer” georganiseerd. Dit bleek een prima vorm om op een andere manier kennis te maken met Senzer. Tijdens deze tours kregen de aanwezigen een kijkje in de keuken van Senzer en werden ze meegenomen in de klantreis van werkzoekenden met betrekking tot het proces van instroom, doorstroom en uitstroom.

Tevens hebben de deelnemers tijdens de tour de Senzer op de werkvloer bij verdiepend onderzoek zelf kunnen ervaren wat er allemaal komt kijken bij het vaststellen van een gedegen diagnose. Daarnaast hebben ook bezoeken plaatsgevonden bij diverse groepsdetacheringen van Senzer, zoals Dorel, Mainetti, Vos, Klok en Peelmuseum, etc.

Ook zijn de diverse deelnemers bijgepraat over de uitkeringspopulatie in hun gemeente en hebben ze informatie ontvangen over (lokale) projecten en activiteiten. Dit gaf ook vaak aanleiding om de mogelijkheden tot verdere lokale samenwerking tussen de diverse sociale domeinen verder te versterken.

1.2.2 Werk & Participatie

Financiële resultaten Werk & Participatie

Over 2018 bedraagt het operationeel resultaat van Werk & Participatie € 1.075.000 positief. Dit betekent voor dit organisatie onderdeel een resultaat van € 944.000 beter dan begroot.

De verklaring voor deze positieve afwijking van het resultaat zit vooral in een besparing op de loonkosten. Hier zijn een aantal redenen voor. Allereerst zijn er meer plaatsingen in de regeling begeleid werken gerealiseerd dan begroot. Deze medewerkers hebben een arbeidsovereenkomst bij een reguliere werkgever, welke hen salaris betaalt. Voor deze groep bespaart Senzer dus op de loonkosten. Wel verstrekt Senzer vanuit het Wsw budget loonkostensubsidie aan de werkgever. Ten tweede zijn er gemiddeld in 2018 minder plaatsingen beschut werk en IBA gerealiseerd dan begroot, waardoor voor deze groep de loonkosten lager uitvallen. Ook binnen de begeleidingsorganisatie is bespaard op loonkosten doordat vacatures niet zijn ingevuld in 2018. Gemiddeld over 2018 zijn 7,8 fte's minder werkzaam geweest in de begeleidingsorganisatie dan begroot. Ultimo 2018 zijn deze vacatures wel ingevuld. Een laatste reden voor het lager uitvallen van de loonkosten is dat Werk & Participatie meer lage-inkomensvoordeel (LIV) en Loonkostenvoordeel (LKV) gaat ontvangen dan verwacht.

De totaal gerealiseerde toegevoegde waarde is € 570.000 lager dan begroot. Dit komt deels doordat er in verhouding meer plaatsingen gerealiseerd zijn in een dienstverband bij werkgevers met loonkostensubsidie dan begroot (begeleid werken) en minder binnen de infrastructuur van Werk & Participatie. Door de personen die rechtstreeks bij de werkgever worden geplaatst wordt geen toegevoegde waarde gerealiseerd binnen Senzer. Een tweede verklaring voor het achterblijven van de totaal gerealiseerde toegevoegde waarde ten opzichte van begroting is dat de toegevoegde waarde bij de groepsdetachering Dorel lager is dan begroot door minder werkgelegenheid dan forecast. Deels wordt dit gecompenseerd door meer werkgelegenheid bij groenprojecten en de overige detachingsconcepten.

De totaal ontvangen financiering uitvoering Participatiewet is ook lager dan begroot. Een verklaring hiervoor is dat er gemiddeld over het jaar minder personen geplaatst zijn in IBA-banen en beschut werk. Wel zijn er meer personen vanuit de Wsw werkzaam geweest dan begroot. Een tweede verklaring is dat de gemiddelde loonwaarde van de totale groep hoger ligt dan verwacht waardoor de gemiddelde loonkostensubsidie en vergoeding voor additionele kosten lager uitvallen dan verwacht. Dit laatste is een positieve ontwikkeling want dit betekent dat er voor de plaatsing minder LKS financiering nodig is vanuit de BUIG-middelen.

Tabel 1.1 Totaal overzicht exploitatie Werk & Participatie

Omschrijving	2018 Begroot	2018 Werkelijk	2018 Verschil
<i>Lasten</i>			
Loonkosten FTE Productief	€ 41.658.000	€ 40.261.000	€ 1.397.000
Loonkosten FTE Begeleidingsorganisatie	€ 6.367.000	€ 5.967.000	€ 400.000
Overige kosten	€ 2.417.000	€ 2.175.000	€ 242.000
Overhead kosten	€ 5.486.000	€ 5.544.000	-€ 58.000
Totaal Lasten	€ 55.928.000	€ 53.947.000	€ 1.981.000
<i>Baten</i>			
Toegevoegde waarde	€ 17.182.000	€ 16.612.000	-€ 570.000
Totaal financiering uitvoering Participatiewet	€ 38.877.000	€ 38.410.000	-€ 467.000
Totaal Baten	€ 56.059.000	€ 55.022.000	-€ 1.037.000
Resultaat	€ 131.000	€ 1.075.000	€ 944.000

De uitstroom uit de Wsw verloopt iets trager dan verwacht. Reden hiervoor is het opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd en minder uitstroom naar de WIA dan verwacht.

In 2018 zijn er minder plaatsingen beschut werk en IBA gerealiseerd dan begroot. Zoals eerder benoemd blijven de positieve adviezen beschut werk ondanks verschillende inspanningen (o.a. benaderen personen die wellicht in aanmerking komen voor beschut werk en intensivering samenwerking UWV) achter bij verwachting. Ook is er lopende het jaar besloten om niet meer de taakstelling beschut werk centraal te stellen maar de behoefte aan beschut werk.

De gerealiseerde IBA plaatsingen binnen Senzer zijn lager dan begroot omdat er meer plaatsingen in het tweede half jaar van 2018 zijn gerealiseerd dan in het eerste halfjaar. Hierdoor zijn er gemiddeld over het jaar minder fte's geplaatst. Daarnaast zijn er meer plaatsingen LKS met een dienstverband bij reguliere werkgevers gerealiseerd dan begroot.

Tabel 1.2 Totaal FTE productief (in dienst bij werkbedrijf m.u.v. begeleidingsorganisatie)
 (FTE gemiddelde stand; beschut werk ultimo stand 2018)

Omschrijving	2018		
	Begroot	Werkelijk	verschil
Wsw FTE	1.137	1.143	6
Begeleid werken (Wsw) FTE	117	152	35
IBA FTE	204	183	-21
VSO-PRO FTE	30	41	11
Nuggers FTE	28	8	-20
Beschut werken	35	19	-16
WIW FTE	10	10	
Totaal FTE Productief	1.561	1.556	-5

Individuele detachering/begeleid werken

Onder de paragraaf financiële resultaten zijn de additionele Wsw begeleid werken plaatsingen en de positieve financiële consequenties daarvan reeds toegelicht. Voor de medewerkers met een Wsw indicatie biedt deze regeling ook maatschappelijk gezien de meest gewenste situatie in werk. Ze werken immers in een regulier dienstverband, waarbij een jobcoach wordt ingezet voor de begeleiding van de medewerker en werkgever om zo zorg te dragen voor een duurzame plaatsing.

Groepsdetacheringen

Groepsdetachering Dorel

De werkgelegenheid voor Dorel is lager geweest dan forecast. De begrote toegevoegde waarde 2018 bedroeg € 5.650.000 en uiteindelijk is € 5.182.000 gerealiseerd, een verschil van 8,3%. De voornaamste oorzaak is een verlies van het marktaandeel van Dorel op car seats ten opzichte van concurrenten en verplaatsing van productie van de bases naar Portugal. In reactie op de lagere vraag van Dorel is de capaciteit teruggebracht van 494 naar 462 productieve fte's ultimo 2018. Ook zijn er medewerkers op locatie van Dorel ingezet op werk voor andere opdrachtgevers. Door de lagere vraag en de ontwikkeling van medewerkers die dit toe liet is er in 2018 vanuit Dorel doorstroom gerealiseerd naar andere groepsdetachingsconcepten en begeleid werken.

In 2018 vierden Senzer en Dorel de 40-jarige samenwerking, reden voor een feest. Senzer en Dorel werken al 40 jaar samen volgens de geest van de Participatiewet, ruim voordat deze in 2015 werd ingevoerd. Het partnerschapsjubileum is gevierd op 31 januari 2019 met onder meer de onthulling van beide logo's op het pand aan de Heibloemweg 9 door medewerkers die 40 jaar of langer in dienst zijn bij Senzer of Dorel en daar nog steeds werkzaam zijn.

Overige groepsdetacheringen

Het gunstige economische klimaat heeft kansen opgeleverd bij nieuwe opdrachtgevers en uitbreiding van capaciteit bij bestaande opdrachtgevers. Concreet gaat het om een uitbereiding bij Mainetti (10 fte) en een uitbereiding bij Kringloop Helmond met textielsortering (10 fte) waar nu ook beschut werk kan worden aangeboden. Daarnaast zijn er nieuwe groepsdetacheringen gestart in samenwerking met Ergon bij Paccar (15 fte) en HKC (10 fte).

Groenprojecten

Het afgelopen jaar zijn met de gemeenten Gemert-Bakel, Laarbeek en Deurne afspraken gemaakt in een combinatie van detachering en dienstverlening gericht op maximaal ontzorgen en samenwerking binnen de openbare ruimte. Bij de gemeente Deurne met een accent op burgerparticipatie binnen de samenwerking Deurne doet 't. De gemeenten Geldrop-Mierlo, Asten en Someren hebben gekozen voor het vastleggen van afspraken in bestekken die bij Senzer worden inbesteed. Gemeente Helmond heeft de opdracht Helmond bestek Oost met 2 jaar verlengd. Met Dupré, van Kasteren en Kanters is Senzer gekomen tot een detacheringsovereenkomst. Senzer helpt hen aan voldoende capaciteit en daarmee ook met het geven van invulling aan de social return verplichting.

Eigen infrastructuur

Participatiepoorten

De Participatiepoorten bieden werkgelegenheid aan medewerkers met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt die afhankelijk zijn van verschillende werkplekaanpassingen en veel begeleiding. In

aanvulling op de Wsw populatie worden binnen deze participatiepoorten hoofdzakelijk plaatsingen beschut werk gerealiseerd. Het streven is om deze plekken relatief dicht bij de woonplaats te bieden. Binnen de participatiepoorten zijn in samenwerking met ORO een tweetal arrangementen gecreëerd die gericht zijn op de op- en neerstream tussen zorg (AWBZ/Wmo) en arbeid (Participatiewet). In 2017 is gestart met het arrangement op de Lindestraat in Asten en in 2018 is eenzelfde arrangement opgezet op de Rakthof in Helmond. Op beide locaties worden VAL-werkzaamheden verricht voor verschillende opdrachtgevers. Binnen deze arrangementen wordt zowel (onbetaalde) arbeid verricht door personen met een structureel arbeidsvermogen <30% als betaalde arbeid. Door een gecombineerde leiding (ORO en Senzer) vindt zowel een efficiëntie slag als kruisbestuiving plaats. Daarnaast wordt door deze aanpak enerzijds de mogelijkheid gecreëerd om personen met een zorgindicatie gericht te trainen naar het niveau dat noodzakelijk is voor begeleiding vanuit de participatiewet. Anderzijds kan daar worden vastgesteld dat een medewerker niet meer in staat is om aan de minimale productie-eisen te voldoen en daardoor is aangewezen op een zorgindicatie. Ook binnen de participatiepoort Gemert-Bakel-Laarbeek is een soortgelijk concept opgezet. Binnen dit concept zijn er sinds 2017 naast werkplekken voor medewerkers van Senzer ook (leer)werkplekken beschikbaar voor cliënten van ORO en sinds 2018 ook voor cliënten van de GGZ.

Bedrijfschool groen

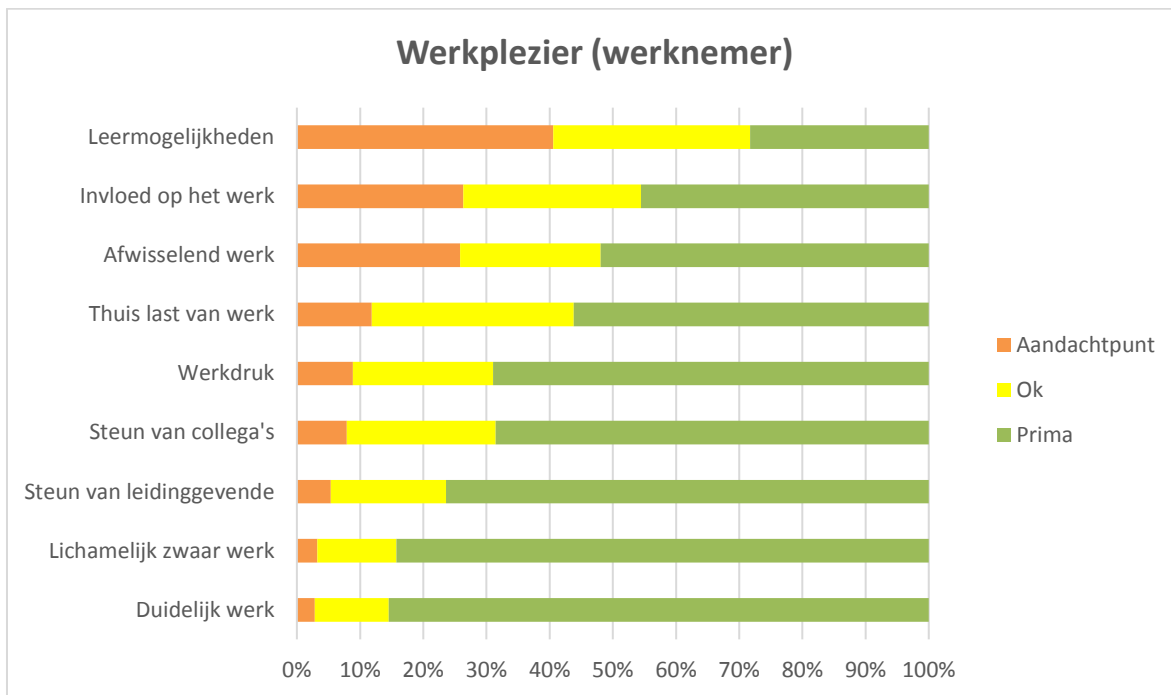
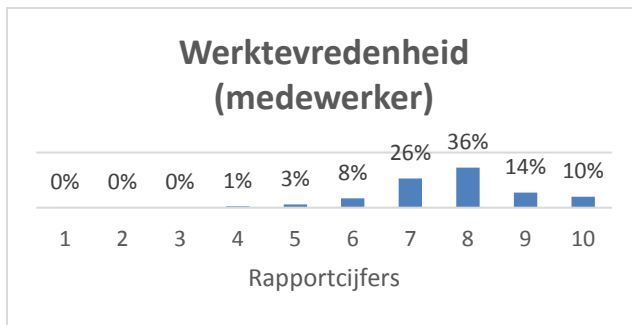
De bedrijfschool bereid medewerkers voor op het werken in het groen door het aanleren van werknemers- en vakvaardigheden. Om medewerkers dicht bij huis een start te kunnen bieden is de bedrijfschool in 2018 gebiedsgericht gaan werken. De bedrijfschool heeft nu naast de Jan de Wit kliniek in Bakel ook een dependance in het Elkerliek ziekenhuis in Helmond en het Rijtven in Deurne.

Projecten 2018

Dariuz Pro werk IOP

Na een succesvolle pilot in 2017 is het instrument Dariuz Pro-Werk het afgelopen jaar Senzer breed geïmplementeerd. Alle werkleiders en jobcoaches zijn opgeleid in het werken met Dariuz Pro-Werk.

Aan de hand van dit instrument wordt met elke medewerker jaarlijks een IOP-gesprek gevoerd om te komen tot een individueel ontwikkelplan. Het afgelopen jaar zijn in totaal 1.230 IOP-gesprekken gevoerd. Zowel medewerkers als leidinggevendenden zijn enthousiast over het Dariuz Pro-werk instrument en geven aan dat de kwaliteit van het IOP gesprek aanzienlijk is verbeterd. De systematiek van Pro-Werk vraagt voorafgaand aan het IOP-gesprek middels een vragenlijst input van zowel de leidinggevende als van de medewerker zelf. De medewerker wordt bevraagd op onderwerpen als werkplezier en ontwikkelwensen. De input vanuit de vragenlijsten wordt vertaald naar een individueel rapport op basis waarvan het gesprek wordt gevoerd. Na het gesprek stellen de werkleider en de medewerker samen een plan van aanpak op met daarin de ontwikkeldoelen voor het komende jaar. Hierbij wordt ook gekeken naar eventuele door- of uitstroom mogelijkheden. Daarnaast wordt de informatie uit de vragenlijsten verwerkt tot management informatie. Uit de 1.230 medewerkersvragenlijsten die het afgelopen jaar zijn ingevuld blijkt dat bij 61% van de dienstverbanden de match tussen persoon en werk goed is en bij 36% redelijk. Bij 2% is deze match onvoldoende. Onderstaande grafieken geven het werktevredenheidcijfer van de medewerker weer en de scores op de verschillende factoren die voor werkplezier en werkstress zorgen.

Uit de leidinggevende vragenlijst blijkt dat 6% van de medewerkers nu meteen door kan groeien en 27% op termijn. Het doel voor 2019 is om deze door- en uitstroomkansen ook daadwerkelijk te benutten.

Invoering Szeebra tegel leerwerplekken en competentie-ontwikkeling

Sinds 1 juli is de registratie van leerwerplekken binnen CVS (cliënt volg systeem) beëindigd en zijn de modules Werk & Participatie en Competentie ontwikkeling binnen Szeebra ingevoerd. Hierdoor kunnen de participatiecoaches werk -als regievoerder van het traject naar werk- en de werkleiders - die begeleiding geven aan de werkzoekenden op een leerwerplek- in hetzelfde systeem werken. Dit biedt naast eenduidige managementinformatie veel efficiëntie in het delen van relevante informatie binnen een werkstage op een wijze die "AVG proof is". De benodigde informatie over een werkzoekende wordt door de participatiecoach beschikbaar gesteld aan de betrokken werkleider gedurende de werkstage. In die periode rapporteert de werkleider aan de participatiecoach middels de module competentie ontwikkeling. Op basis van het plan van aanpak en de daarin geformuleerde ontwikkelbehoefte, wordt de voortgang in competentie ontwikkeling en vaardigheden binnen Szeebra geregistreerd en bij beëindiging van de werkstage gerapporteerd en afgesloten. Deze werkwijze heeft de communicatie omtrent leerwerkplekken aanzienlijk verbeterd en stelt de participatiecoach in staat de juiste match te vinden. Op dit moment zijn er ruim 300 leerwerkplekken binnen Werk en

Participatie beschikbaar. De variatie in mogelijke werkbegeleiding, werksoort en werkomgeving bij deze leerwerplekken neemt toe.

Uitvoering ontwikkelplannen FuWa operationeel leidinggevende

Als onderdeel van de professionalisering van de begeleidingsorganisatie binnen Senzer zijn in 2017 reeds de functies van operationeel leidinggevenden herschreven en opnieuw gewaardeerd. Daarnaast is de functie van voorman toegevoegd en beschreven. Deze nieuwe functie omschrijvingen zijn gericht op het begeleiden van werkzoekenden, het trainen van werknemers- en vakvaardigheden en het maximaal door laten stromen van medewerkers met een verminderde loonwaarde. Dit in aanvulling op het vervullen van de werkgeversrol voor medewerkers met een verminderde loonwaarde en het realiseren van – met een inlener overeengekomen- productiedoelstellingen. Deels zijn in 2017 leidinggevenden benoemd in deze gewijzigde functies. Voor de overige medewerkers die nog niet voldeden aan de nieuw gestelde eisen werd een ontwikkelplan opgesteld. Aan deze ontwikkelplannen is in 2018 uitvoering gegeven en deze zijn inmiddels allemaal afgerond. Ondertussen zijn alle medewerkers benoemd in de gewijzigde functies. Hiermee is het traject afgerond. Het traject heeft geleid tot een kwaliteitsimpuls en een begeleidingsorganisatie die klaar is voor de toekomst.

Initiatieven Beschut Werk

Senzer heeft de aantallen beschut werk voor 2018 zoals vermeld in de Ministeriële Regeling niet kunnen realiseren ondanks verschillende inspanningen (o.a. benaderen van personen die wellicht in aanmerking komen voor beschut werk en intensivering samenwerking UWV). De oorzaak ligt in het achterblijven van het aantal positieve adviezen beschut werk.

Om tot voldoende werkplekken te komen voor de personen die wel een advies beschut werk hebben ontvangen is in het 2^e kwartaal van 2018 binnen Senzer een werkgroep gestart. Uit de opgedane ervaring met de doelgroep blijkt dat voor 1/3 van de personen met een indicatie beschut werk een plaatsing binnen detachering haalbaar is en voor 2/3 dit niet haalbaar is en er dus plekken moeten worden gerealiseerd binnen de eigen infrastructuur van Senzer. De werkgroep heeft ook de kosten van het organiseren van voldoende beschut werkplekken in kaart gebracht. Uit deze berekening blijkt dat de financiële gevolgen die gekoppeld zijn aan het in dienst nemen van medewerkers in het kader van Beschut Werk in de praktijk fors tegenvallen. Het realiseren van de taakstelling beschut werk kent een structureel negatief resultaat. Om deze reden is lopende het jaar besloten om niet meer de taakstelling beschut werk centraal te stellen maar de behoefte beschut werk.

Op dit moment laat het Ministerie van SZW een evaluatie beschut werk uitvoeren. De gemeente Helmond (en daarmee Senzer) neemt deel als casegemeente aan deze evaluatie. De resultaten van deze evaluatie worden half 2019 verwacht. Aan de hand van deze resultaten kunnen de Minister en gemeenten zo nodig verbeteringen aanbrengen in (de uitvoering van) de regeling.

Inzet innovatieve technieken ten behoeve van werkgelegenheid

Senzer neemt deel aan de kennisalliantie voor aangepaste werkgelegenheid, samen met TNO, Cedris en SBCM. In het tweede kwartaal van 2018 is bij Dorel een pilot uitgevoerd met een Operator Support System (OSS). Tijdens de proef kregen medewerkers ondersteuning van het OSS bij de montage van één soort kinderveiligheidsstoeltje voor de auto. Via het OSS zagen ze geprojecteerde werkinstructies die hen stap voor stap door hun taken leidden en de uitgevoerde handelingen controleerden. Deze pilot heeft een positieve evaluatie opgeleverd. Ruim 80% van de medewerkers gaf aan met OSS beter en prettiger te werken dan zonder. Ook Dorel zelf was positief aangezien de kwaliteit van assemblage

aantoonbaar werd geborgd. Vanuit deze pilot zijn 2 Operator Support systemen succesvol geïmplementeerd.

In het derde kwartaal is gestart met een vervolgpilot met OSS die is gefinancierd door Topconsortie voor Kennis en Innovatie (TKI) en door Senzer wordt uitgevoerd in samenwerking met TNO (als kennisinstelling) en Arkite (als leverancier). In deze pilot is het OSS adaptief gemaakt. Dat wil zeggen dat het instructieniveau wordt aangepast aan de behoefte van de medewerker. Het past zich aan, op basis van door de medewerker uitgevoerde handelingen en handelingstempo. Door het op deze manier inzetten van innovatieve technieken leidt automatisering en robotisering niet tot het wegvloeien van werkgelegenheid maar zorgt het juist voor extra banen. Zowel regulier als aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Certificaten

Senzer wil kunnen voldoen aan de vraag van opdrachtgevers en draagt zorg voor veiligheid, wettelijkheid en kwaliteitseisen van de geleverde diensten en producten. Om die reden zijn in 2018 de benodigde inspanningen verricht om verschillende certificaten weer opnieuw verstrekt te krijgen. De volgende certificaten zijn in 2018 verlengd:

- *BRC food*
Met het BRC certificaat toont Senzer aan te voldoen aan de standaard (de BRC standaard) van voedselveiligheid. Dit is een eis die opdrachtgevers vaak stellen.
- *Skal BIO*
Een voedingsmiddel mag alleen biologisch heten als het productieproces aan wettelijke voorschriften voldoet. De SKAL certificering toont aan dat Senzer met haar aandeel in het proces aan de wettelijke voorschriften voldoet.
- *ISO 9001 Kwaliteit*
Voor het bedrijfsonderdeel groenprojecten is Senzer gecertificeerd voor ISO 9001 (kwaliteit). Hiermee toont Senzer aan dat het voldoet aan de eisen van opdrachtgevers en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- *ISO 14001 Milieu*
Senzer Groenprojecten is ook gecertificeerd voor ISO 14001 (milieu). Dit betekent dat er op milieuverantwoorde wijze gewerkt wordt en dat milieuprestaties continu gemonitord worden en waar mogelijk verbeterd om de uitstoot van CO2 te beperken.
- *ERBO (Erkenningsregeling Bosaannemers)*
Hiermee toont Senzer aan dat er zorgvuldig omgegaan wordt met de natuur, er veilig wordt gewerkt en aan alle wet- en regelgeving wordt voldaan.

Implementatie van nieuw versie en projectenmodule Navision

Het afgelopen jaar is Senzer overgestapt naar de nieuwste versie van Navision. Navision is een ERP systeem dat Senzer gebruikt ter ondersteuning van productie processen en financiën binnen de organisatie. Naast de overstap is Senzer ook gebruik gaan maken van de projectenmodule in Navision. Waar eerder de projecten- / productenadministratie was verspreid over meerdere systemen vindt deze administratie nu plaats in één systeem. Dit vereenvoudigt de borging van het productieproces en noodzakelijke controles hierop vanuit certificeringen (BRC, Skal). De implementatie van de nieuwe versie en module heeft lopende het jaar een behoorlijk beslag gelegd op de betrokken medewerkers.

1.2.3 Sociaal beleid

Ziekteverzuimaanpak

Participanten

Tot de participanten behoren de Wsw'ers, WIW en direct werkers. Allen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt, dan wel met een beperkte loonwaarde. Onder de participanten was in 2018 sprake van een gemiddeld verzuimpercentage van 15,6%. Dit is 4,3% boven de gestelde bovengrens gebleken.

Met een verzuim van 17,1% onder de Wsw/WIW over gemiddeld 1.400 medewerkers tegenover 9,4% onder de direct werkers over gemiddeld 336 personen, is het hoge verzuim van 15,6% met name aan de Wsw/WIW toe te schrijven.

Bij de direct werkers is het gemiddelde verzuimpercentage lager dan de gestelde bovengrens.

Zaken die bijdragen aan het hoge verzuim zijn de vergrijzing van het medewerkersbestand Wsw/WIW, de aanscherping van de privacywetgeving (AVG) omtrent de zieke medewerker en het tekort aan bedrijfsartsen.

Ambtelijk/ Sociaal werk

Voor het personeel Sociaal werk en ambtenaren is het verzuim 1,5% gestegen naar 6,9%, hetgeen 1,9% boven de gestelde bovengrens zit. Het verzuim betreft met name een aantal langdurig verzuimtrajecten die niet tot nauwelijks beïnvloedbaar zijn.

Aanbesteding arbodienstverlening

In de aanloop naar 2019 is ingestoken op een andere arbodienstverlening waarbij niet de regie van de werkgever centraal staat, maar die van de medewerker. Ook zal meer gewerkt worden met professionals van de arbodienst die onder supervisie van de bedrijfsarts werken en zal gerichte ondersteuning georganiseerd worden voor leidinggevendenden. Aanvullend zijn afspraken gemaakt met de arbodienstverlener om medio 2019 te komen tot een preventieplan om verzuim te voorkomen.

Om tot de nieuwe arbodienstverlening te komen is een aanbestedingstraject doorlopen. Daarvoor heeft Senzer geparticipeerd in de aanbesteding via de brancheorganisatie CEDRIS om te komen tot een raamovereenkomst, om vervolgens te komen tot een nadere overeenkomst met aanbieders binnen het eigen regionale perceel. De keuze is daarbij gevallen op de arbodienst Qare vanaf 2019, tevens de arbodienstverlener tot en met 2018.

Mijn Senzer

In november 2018 is Mijn Senzer geïntroduceerd. Mijn Senzer is een digitale omgeving voor medewerkers die men tijd en locatie onafhankelijk kan benaderen voor inzage in hun personele gegevens, loonstroken, jaaropgaven en verlofkaarten. Daarnaast kan men persoonlijke gegevens, alsmede contactgegevens zelf wijzigen.

Vooralsnog is toegang nog beperkt tot medewerkers van de begeleidingsorganisatie. Voor 2019 is het doel dit ook uit te rollen voor de overige medewerkers. Verder wordt de functionaliteit uitgebouwd

met het automatiseren van mutatieprocessen van personele gegevens. Naast het gemak dat dit oplevert voor de medewerkers gaat dit ook een besparing opleveren in de administratieve verwerking en worden risico's op fouten verkleind.

Evaluatie werktijdenregeling en vaststellen nieuwe regeling 2019-2020

De werktijdenregeling 2017-2018 is in het vierde kwartaal geëvalueerd door een werkgroep met een afvaardiging van de organisatieonderdelen, juridische zaken, P&O en de OR. De algehele conclusie is dat de ingevoerde flexibilisering van werktijden als positief is ontvangen door zowel de werknemers als door het management. De evaluatie leidde tot een klein aantal aanpassingen, met name om de werktijdenregeling op onderdelen te verduidelijken. In de werktijdenregeling zijn o.a. de collectieve vrije dagen vastgelegd.

1.2.4 Communicatie

Werkbedrijf Senzer is een netwerkorganisatie die in nauwe samenwerking met partners vorm geeft aan het versterken van de arbeidsmarkt. De verbinding en relatie met alle stakeholders is daarin van belang. Zodat we toekomst in werk kunnen *blijven* bieden.

Betrokkenheid

Vanzelfsprekend zijn de politieke stakeholders erg geïnteresseerd in hun werkbedrijf. Via werkbezoeken aan Senzer en presentaties in de raden worden zij betrokken bij de ontwikkelingen van Senzer en het werkveld waarin we opereren. Daarnaast worden raadsleden via digitale nieuwsbrief 'Informail' op de hoogte gehouden.

Afstemming cliëntenraad

Senzer vindt het belangrijk om werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden goed en tijdig te informeren. Daarbij stemmen we ook altijd af met de regionale cliëntenraad. In onze communicatie met werkzoekenden/ uitkeringsgerechtigden maken we gebruik van diverse middelen, waaronder de website, bulletin 'Uitkeringsinformatie' en de - in 2018 ontwikkelde - Senzer Inspiratiekrant. Via deze middelen beogen we te informeren en inspireren over de mogelijkheden die Senzer biedt en de wijze waarop Senzer kan ondersteunen, met voorbeelden uit de praktijk die voor herkenning kunnen zorgen.

Senzer heeft dienstverlening aan werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden in 2018 nog makkelijker toegankelijk gemaakt. Dankzij lokale gebiedsteams zijn informatie en dienstverlening dichtbij. En een uitkeringsaanvraag kan online gedaan worden. Dat biedt meteen de mogelijkheid om vanaf het persoonlijke vervolcontact alle aandacht te richten op kwalitatieve ondersteuning in een traject naar werk. Via het in 2018 gelanceerde Talentcenter komen vraag en aanbod online bijeen. Van die gratis service kan iedereen gebruik maken die op zoek is naar (ander) werk of die zich verder wil ontwikkelen in zijn loopbaan. Op het Senzer Talentcenter kunnen mensen een eigen ePortfolio met digitale CV aanmaken. Deze is te gebruiken om te reageren op de actuele vacatures in de regio, die ook op het Talentcenter staan. Daarnaast zijn er goede zelftests, loopbaanopdrachten en handige tips te vinden. Dus alles wat nodig is voor werk en loopbaan. Makkelijk digitaal op één plek en eenvoudig te delen.

Werkgevers in het zonnetje

Werkgevers zijn essentieel voor de vraag naar capaciteit en in het kader van het creëren van leerwerkplekken voor werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden. We leggen nadrukkelijk de verbinding met en tussen deze partijen, in de vorm van ontmoetingen via bijeenkomsten en workdates die we samen met UWV organiseren. Extra aandacht voor werkgevers is er tijdens de Dag van de Ondernemer, waarbij ondernemers in het zonnetje worden gezet en de Senzer Award wordt uitgereikt. Tijdens deze dag in 2018 lanceerde Senzer het Ondernemerspunt: één toegangspunt voor ondernemers voor al hun vragen op het gebied van personeel en arbeid. Via het Ondernemerspunt is de dienstverlening van Senzer voor ondernemers makkelijk toegankelijk en bieden we samen met onze partners oplossingen voor de diverse vraagstukken waarmee ondernemers geconfronteerd worden.

Interne verbinding

Onze medewerkers maken het verschil. Er is dan ook veel aandacht voor de interne verbinding en samenwerking. Ter optimalisering van de samenwerkingsprocessen vond in 2018 bijvoorbeeld doorontwikkeling plaats van de ondersteunende systemen. Via intranet en het digitale magazine delen we nieuws, vergroten we kennis over de interne organisatie, ondersteunen we de gewenste houding en gedrag en de maken we de missie van Senzer herkenbaar. Dat doen we onder andere door praktijkcases, verhalen van medewerkers en informatie over onze omgeving. Natuurlijk komen daarbij positieve zaken aan de orde maar er wordt ook gemixt met leermomenten en zelfreflectie. De artikelen passen binnen ons DNA van lef tonen, kansen grijpen, toekomst geven en talent zien.

1.2.5 Financieel beleid

In 2018 heeft Senzer financieel een goed jaar gekend. De uitvoering is naar behoren verlopen en sluit de exploitatie met een positief resultaat (zie onderstaand overzicht van baten en lasten).

Overzicht van baten en lasten

	<u>Realisatie 2018</u>	<u>Begroting 2018</u>
Baten	€ 155.199.000,00	€ 150.343.000,00
Lasten	€ -150.560.000,00	€ -153.565.000,00
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	€ 4.639.000,00	€ -3.222.000,00
Mutatie reserves	€ -151.000,00	€ 3.222.000,00
Gerealiseerd resultaat	€ 4.488.000,00	€ -

Na de sanering van de leningen in 2010 heeft Senzer nog één lening lopen, ultimo 2018 groot € 799.000, met jaarlijkse aflossing van € 145.210 en een looptijd tot 2024. Deze lening past volledig binnen de kaders van de Wet Fido. Het vervroegd aflossen van deze lening is niet zinvol omdat de boeterente die in rekening gebracht zou worden hoger is dan de mogelijke rentebesparingen uit hoofde van de aflossing.

Voor het reguleren van de financiële stromen van de activiteiten tussen de vennootschappen (zie hiervoor ook het schema Verbonden Partijen) en de GR zijn met de vennootschappen rekening-courantovereenkomsten gesloten. De saldi van deze posities blijven ultimo 2018 in alle gevallen binnen de grens van € 500.000.

Het liquiditeitssaldo ultimo 2018 bedraagt € 14.545.000, bestaande uit € 14.534.000 aan banksaldi en € 11.000 aan kasgelden. Met ingang van 16 december 2013 is Senzer wettelijk verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Als gevolg daarvan worden de eigen bankrekeningen van Senzer dagelijks afgeroomd tot een saldo dat gemiddeld per kwartaal maximaal 0,75% van de begrote exploitatielasten mag bedragen, zijnde een bedrag van € 1.126.000. De liquide middelen ultimo 2018 staan voor € 14.300.000 op de schatkistbankrekening bij het Rijk. Op eigen rekeningen staat ultimo 2018 een saldo van € 245.000. De gemiddelde kwartaalsaldi gedurende 2018 zijn steeds onder het maximale saldo gebleven. Daarmee voldoet Senzer aan de verplichtingen uit hoofde van de Wet Hof, onderdeel schatkistbankieren. Het totale liquiditeitssaldo is ten opzichte van ultimo 2017 iets afgenomen.

De uitvoering van het financieel beleid wordt bewaakt met behulp van de beoordeling van de financiële kengetallen die eens per kwartaal worden gerapporteerd. Het betreft de financiële kengetallen BBV (netto schuldquote, solvabiliteitsrisico, structurele exploitatieruimte) die allen een beeld geven van het vermogen van Senzer om haar schulden, zowel op korte als (middel)lange termijn, te kunnen voldoen. De berekende waarden voor deze ratio's zijn opgenomen aan het einde van de paragraaf 1.3.6, de risicoparagraaf. De ratio's zijn gedurende 2018 steeds beter geweest dan de daarvoor geldende normen. Daaruit mag geconcludeerd worden dat Senzer in 2018 een gezond beleid gevoerd heeft aangaande de financiële middelen gebaseerd op voorzichtigheid en zekerheid.

Per 1 januari 2016 vallen overheidsorganen onder de VPB plicht voor zover zij optreden als ondernemer. Dit begrip is ruim gedefinieerd. Senzer is in die zin ondernemer voor de VPB wet. De VPB wet kent een vrijstelling voor de activiteit; het bieden van werkgelegenheid aan arbeidsgehandicapten. Zowel medewerkers met een Wsw indicatie als medewerkers met een indicatie verminderde loonwaarde ($\leq 80\%$) en de directe begeleidingsorganisatie voldoen aan de definitie voor deze vrijstelling. Indien een organisatie voor 90 % of meer dienstverbanden biedt aan medewerkers die aan de definitie voldoen, geldt de vrijstelling. Senzer voldoet aan deze criteria en heeft op grond daarvan vrijstelling gekregen voor 2018 en de daarop volgende jaren.

Per januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De wet is van toepassing op gemeenschappelijke regelingen en dus ook op Senzer. Voor de verantwoording van die wet wordt verwezen naar de jaarrekening, paragraaf 2.7 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen. Senzer voldoet aan de WNT.

1.2.6 Toekomstperspectief van de deelnemingen

Senzer Horecadiensten B.V.

Het resultaat na belastingen over 2018 is € 4.071 negatief. Het doel van de vennootschap is het uitoefenen van een opleidings- en bedrijfsrestaurant ten behoeve van het werkbedrijf Senzer en aan haar gelieerde en/of verbonden partijen. Dit met inbegrip van de uitoefening van een cateringbedrijf in de vorm van de verhuur van vergaderruimten en het verzorgen van maaltijden voor bedrijven en het bieden van leerwerkplekken. Voor de verbreding van de functie naar een sociaal-maatschappelijke restaurant zijn begin 2013 de daartoe benodigde vergunningen verstrekt. De bezoekersaantallen van het maatschappelijk restaurant is vanaf de opening niet geheel in lijn met de verwachtingen en de bezetting is erg wisselend. Zolang deze activiteit niet te veel in onbalans wordt uitgevoerd, vertegenwoordigt het een toegevoegde waarde, met name ook in het kader van de opleiding. Ook hier

geldt dat het tijd kost, en mond op mondreclame vraagt, om de bezoekersaantallen op een meer structureel stabiel volume te krijgen.

Senzer Direct Werk B.V.

Deze vennootschap is opgericht om banen in het kader van de Participatiewet te realiseren. Einde 2018 zijn door het werkbedrijf 273 Direct Werk dienstverbanden (= fte's) gerealiseerd en blijft daarmee 24 dienstverbanden achter op de begroting.

Deze vennootschap is van groot belang voor de uitvoering en realisatie van de doelstellingen van de Participatiewet. Uitdrukkelijk is in die wet de mogelijkheid opgenomen om detacheringen als instrument in te zetten en mee te laten tellen bij de vaststelling van de quotumregeling. Deze vennootschap dient daarbij als formele werkgever voor personen die met een garantiebaan bij een werkgever gaan werken, al dan niet middels Senzer. Hiertoe zijn in december 2014 de arbeidsvoorwaarden opnieuw vastgesteld.

In de begroting voor 2019 wordt rekening gehouden met een aantal garantiebanen van maximaal 407 fte's ultimo het jaar, als volgt verdeeld:

	fte's	personen
Garantiebanen werkbedrijf	300	375
Garantiebanen VSO PRO leerlingen	32	40
Loondispensatie	20	25
Beschut werken	40	50
Beschut werken loondispensatie	5	6
Werkgelegenheidsproject	10	10
Totaal	407	506

Dit biedt naar de toekomst meer kansen en mogelijkheden voor deze vennootschap.

Door de gekozen constructie, de loonkosten worden een op een doorbelast aan de opdrachtgevers van de trajecten, is er altijd sprake van een nihil resultaat.

Dariuz® B.V.

De vennootschap is opgericht om een web-softwareapplicatie met betrekking tot een objectieve loonwaardemeting in de markt te zetten. Hierbij wordt de werkprestatie van de werknemer op de werkplek gemeten. Door de opdracht van de werkgever en de werkprestatie van de werknemer te combineren wordt inzicht verkregen in de productiviteit, de begeleidingsbehoefte, de inzetbaarheid en de restcapaciteit in euro's. De deelneming bedraagt 18% van het aandelenkapitaal, zijnde € 3.420. Volgens de concept jaarrekening 2018 bedraagt het resultaat na belastingen van Dariuz® B.V € 240.891. positief. Hierbij zijn de hoge ontwikkelkosten van de benodigde software aanpassingen geactiveerd. Deze resultaten vertalen zich ook in positieve cash flows waardoor de liquiditeitspositie sterk is verbeterd. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 positief € 638.653.

Met het positieve resultaat over 2018 zien de aandeelhouders nog steeds grote kansen voor Dariuz®. Nu de Participatiewet van kracht is zal de vennootschap flexibel op marktverhoudingen blijven reageren. 2018 laat zien dat er een verdere gezonde basis is voor de verdere ontwikkeling van Dariuz®. Voor het loonwaarde-meetinstrument ligt een behoorlijke potentie voor verdere groei. Dariuz® is gecertificeerd en wordt in een groot aantal van de arbeidsmarktregio's als instrument ingezet. De

loonwaarde-metingen blijven een van de pijlers onder de Participatiewet en het instrument Dariuz® heeft op dat vlak zijn waarde proefondervindelijk bewezen.

** cijfers zijn gebaseerd op de verstrekte voorlopige cijfers

1.3 Paragrafen

1.3.1 Financiering

Inleiding

Ter regulering van de taken inzake de financiering van Senzer heeft het algemeen bestuur in de vergadering van 11 januari 2016 een treasurystatuut vastgesteld, gebaseerd op de wet Fido. Dit statuut vormt het kader voor de uitvoering van alle treasury handelingen in de organisatie.

Via cashmanagement wordt invulling gegeven aan de verschillende treasury-activiteiten van Senzer. Hiertoe wordt een korte termijn liquiditeitsplanning gebruikt die standaard in de kwartaalrapportage is opgenomen. In deze liquiditeitsplanningen wordt rekening gehouden met het streven van Senzer om voordeel te behalen uit het minimaliseren van de kosten van het geldstromenbeheer. Hierbij wordt het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op organisatieniveau op elkaar en op de liquiditeitsplanning af te stemmen, zonder dat uit het oog wordt verloren dat de liquiditeitspositie te allen tijde voldoende is om te garanderen dat verplichtingen kunnen worden nagekomen.

Kasgeldlimiet

Voor het beheersen van de renterisico's op korte termijn dient Senzer de uitgangspunten van de kasgeldlimiet te hanteren. De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeenschappelijke regeling maximaal als gemiddelde netto vlottende schuld over een periode van drie maanden mag hebben. Indien Senzer deze limiet wenst te overschrijden, moet hiervoor toestemming worden verkregen bij Gedeputeerde Staten van Brabant. Voor gemeenschappelijke regelingen is de kasgeldlimiet bepaald op 8,2% van het totaalbedrag van de begroting, waarbij een minimum van € 300.000 geldt.

Voor 2018 betekent dit dat, bij een begrotingstotaal van € 154.473.000 en het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage van 8,2 %, de kasgeldlimiet € 12.667.000 bedraagt. In 2018 heeft Senzer een positief saldo aan vlottende middelen, zodat overschrijden van de kasgeldlimiet niet aan de orde is.

Het volgende overzicht toont het verloop in de kwartalen van 2018:

(bedragen x € 1.000)

	2018	Realisatie per Kwartaal				Gemiddeld
		1: jan-mrt	2: apr-jun	3: juli-sep	4: okt-dec	
Toets kasgeldlimiet						
Totaal netto vlottende schuld/overschot middelen	-	-9.978	-12.563	-12.357	-15.420	-12.580
Toegestane kasgeldlimiet	12.667	12.667	12.667	12.667	12.667	12.667
Ruimte onder kasgeldlimiet	12.667	22.645	25.230	25.024	28.087	25.247

Hieruit blijkt dat Senzer geheel 2018 ruim binnen de kasgeldlimiet is gebleven.

Renterisiconorm

Voor het beheersen van de renterisico's op de lange termijn dient Senzer de renterisico's in beeld te brengen voor de vaste schuld in relatie tot de renterisiconorm. Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de portefeuille aan vaste schuld in enig jaar

geherfinancierd moet worden door het aangaan van nieuwe leningen behorend tot de vaste schuld (herfinanciering), en voor welk deel van de vaste schuld de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningsvoorwaarden niet kan beïnvloeden (renteherziening). De renterisiconorm kan worden berekend door een, bij ministeriële regeling, vastgesteld percentage (20%, met een minimum van € 2.500.000) te vermenigvuldigen met de totale lasten van de begroting. Het te lopen renterisico mag in beginsel de renterisiconorm niet overschrijden.

Voor Senzer bedragen de langlopende schulden ultimo 2018 € 799.000 tegen een jaarlijks vast rentepercentage van 4,46%. De aflossingsverplichting bedraagt € 145.210 en wordt voldaan uit de normale bedrijfsvoering.

In onderstaand overzicht treft u deze gegevens aan:

Renterisiconorm en renterisico 2018		(Bedragen x € 1.000)
	Variabelen	
	Renterisico(norm)	2018
(1)	Renteherziening	-
(2)	Aflossingen	145
(3)	Renterisico (1+2)	145
(4)	Renterisiconorm	30.895
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	30.750
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-
(4a)	Renterisiconorm	
(4a)	Begrotingstotaal	154.473
(4b)	Percentage regeling	20%
(4) = (4a x 4b)	Renterisiconorm	30.895

Hieruit blijkt dat Senzer heel 2018 ook ruim binnen de renterisiconorm is gebleven.

1.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

In de vergadering van het Algemeen bestuur van 4 juni 2018 is tijdens de beraadslagingen aangegeven dat het geheel aan reserves en voorzieningen in 2018 opnieuw bezien dient te worden.

In de vergadering 20 augustus 2018 is besloten om met betrekking tot het weerstandsvermogen een stuurgroep in te stellen bestaande uit twee DB-leden, twee financiële medewerkers uit de deelnemende gemeenten, de accountant en de concerncontroller van Senzer.

Deloitte heeft samen met de stuurgroep en het management van Senzer in de maanden september, oktober en november onderzoek gedaan naar de risico's. Deze zijn daarna geclusterd op onderwerp en

gerangschikt naar importantie. Gekozen is om de risico's te voorzien van een kans en een impact. Vervolgens zijn de risico's gekwantificeerd. Een aantal risico's zijn reeds eerder onderkend en via bestemmingsreserves afgedekt. Deze risico's en bestemmingsreserves blijven buiten beschouwing bij de bepaling van de weerstandscapaciteit en zijn verder toegelicht bij de paragraaf 2.5 Toelichting op de balans. Tenslotte is op basis van de overige risico's bepaald wat de gewenste weerstandscapaciteit dient te zijn. Hierna worden de gekwantificeerde risico's kort toegelicht.

1. Onbetrouwbare overheid met als gevolg kortingen op BUIG middelen

Het Rijk verstrekt aan de gemeenten de BUIG middelen voor de verstrekking van de uitkeringen en loonkostensubsidies vanuit de Participatiewet. Het proces van de toekenning kent grote onzekerheden vanwege een niet transparante verdeelsystematiek. Daarnaast vindt definitieve toekenning van de middelen voor enig jaar pas plaats in oktober van het betreffende jaar. Dat maakt het begroten van en sturing geven op deze middelen een lastige opgave. Het risico dat (op korte termijn) wijzigingen worden doorgevoerd in het macrobudget en de verdeelsystematiek van de BUIG middelen, met als gevolg een verdere korting op het budget van Senzer, is hoog. De jaarlijkse BUIG middelen voor Senzer bedragen circa € 70 miljoen. In de septembercirculaire 2018 is een korting doorgevoerd op de BUIG-middelen van ruim € 4,8 miljoen die vanaf 2019 structurele gevolgen heeft. De kans is daarmee 100%. De impact wordt bepaald door de korting gedurende 2 jaar te nemen, wat leidt tot een bedrag van € 9,7 miljoen.

2. Opname van de opgebouwde verlofrechten in één jaar

Medewerkers hebben door diverse ontwikkelingen minder verlof opgenomen, waardoor een stuwmeer aan verlofuren is ontstaan. Dit leidt ertoe dat veel medewerkers nog openstaande verlofrechten hebben (financiële waarde is uurloon). Het risico bestaat dat alle verlofrechten worden opgenomen in één jaar. De omvang van het risico is 20% gelijktijdige opname. Dit is ultimo 2018 ca. € 593.000.

Daarnaast hebben de Wsw-medewerkers de mogelijkheid verlof te sparen om dit later op te nemen voor een langere aaneengesloten periode. Ter kwantificering van het maximale verlies van toegevoegde waarde wordt gerekend met € 5 per uur. Ultimo 2018 zal het saldo ruim 98.000 uren zijn, wat een bedrag vertegenwoordigt van bijna € 490.000. Dit brengt het totale risico op € 1.083.000.

3. Verhuurbaarheid Werkplein en Zandstraat ruimten onvoldoende

Bij afloop van de huidige huurcontracten zijn verbouwingen nodig om de ruimten weer verhuurbaar te maken. Met name de bouwkundige aanpassingen voor het Werkplein en de ruimten aan de Zandstraat zijn specifiek voor de huidige gebruikers. Dit beïnvloedt de verhuurbaarheid aan alternatieve partijen na afloop van de huurtermijn negatief. Dit risico is hoog. De impact wordt berekend door een jaar derving van huuropbrengst (€ 618.000) te vermeerderen met een oplopend % van de geschatte verbouwkosten naarmate de huurcontracten (uitgangspunt 10 jaar) de datum einde contract naderen (€ 242.000). Het risico is zodoende berekend op totaal € 860.000.

4. Mismatch tussen vraag werkgever en profiel klanten Senzer

Kenmerk van de populatie is dat steeds meer sprake is van zwaardere problematiek en grotere beperkingen, waardoor de taakvolwassenheid afneemt. Het risico is dat de vaardigheden, competenties, opleiding en ervaring van klanten van Senzer niet aansluiten op de vraag van de werkgevers, waardoor uitstroomdoelstellingen van Senzer niet worden gehaald. Het risico is hoog, de

kans gemiddeld. Op basis van de begrote productieve capaciteit in fte (1.614) en het aantal productieve uren per fte (1.450) wordt, uitgaande van een verlies van toegevoegde waarde per uur van € 0,50, het risico gekwantificeerd op € 1.170.150 (structureel 2 jaar met kans 50%).

5. Toenemende concurrentie met als gevolg wegvallen detacheringen

Het risico op toenemende concurrentie van bijvoorbeeld lage lonen landen, waardoor bedrijven minder kiezen voor concepten zoals maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen, is hoog. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot het verplaatsen van productie van bedrijven, waar Senzer relatief veel detachingscontracten mee heeft. Dit kan als gevolg hebben dat detachingscontracten niet worden verlengd. Dit kan uitstroomdoelstellingen voor Senzer in gevaar brengen en kan leiden tot omzetverlies. Daarnaast heeft dit ook impact vanwege extra effort voor het herplaatsen van de werknemers. De kans op dit risico wordt gemiddeld ingeschat. De impact wordt geschat op 20% van de begrote toegevoegde waarde van Werk & Participatie, zijnde € 3.493.000 (2 jaar, kans 50%).

6. Invoering van een landelijke Cao voor Beschut Werk

Het risico dat een landelijke CAO wordt ingevoerd voor Beschut Werk die meer kost dan de huidige arbeidsvoorwaarden die Senzer hanteert met negatieve gevolgen voor de exploitatie. De verhoging ontstaat vooral door het introduceren van een pensioenverzekering. De geschatte kosten daarvan zijn voor de komende 4 jaar gemiddeld € 222.450. Het risico is hoog (berekening 2 jaar), de kans gemiddeld (berekening 50%). Het risico wordt daarmee gekwantificeerd op € 222.450.

7. Geen invloed op externe ontwikkelingen met als gevolg onvoorspelbare hoge instroom

Het risico bestaat uit een hoge onvoorspelbare instroom van uitkeringsgerechtigden in combinatie met onvoldoende middelen, tijd en infrastructuur van Senzer om de instromers tijdig te begeleiden naar werk. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de exploitatie. Denk bijvoorbeeld aan de plotse instroom van grote aantallen asielzoekers (statushouders).

De bepaling van het macrobudget BUIG via beoordeling aantal uitkeringen (t-2) brengt met zich mee dat wijzigingen altijd 2 jaar na-ijlen. Het risico is afgezet tegen de mutatiegraad van het bestand over afgelopen jaren. Het risico is hoog (2 jaar), de kans laag (30%). Uitgangspunt voor de kwantificering is 100 extra uitkeringsgerechtigden tegen een gemiddelde uitkering van € 14.500, wat uiteindelijk neerkomt op een bedrag van € 870.000.

Totaal gewenste weerstandscapaciteit ultimo 2018

Nr	Omschrijving risico	Bedrag in €
1	Onbetrouwbare overheid met als gevolg kortingen op BUIG-middelen	9.702.000
2	Opname van opgebouwde verlofrechten in één jaar	1.083.000
3	Verhuurbaarheid Werkplein en Fitland-ruimten onvoldoende	860.000
4	Mismatch tussen vraag werkgever en profiel klanten Senzer	1.170.150
5	Toenemende concurrentie met als gevolg wegvallen detacheringen	3.493.000
6	Invoering van een (gunstigere) landelijke Cao voor Beschut Werk	222.450
7	Geen invloed op ext. ontwikkelingen met als gevolg onvoorspelbare hoge instroom	870.000
	Totaal	17.400.600

De ultimo 2018 aanwezige weerstandscapaciteit

Nr	Omschrijving reserve	Bedrag in €
0614	Participatiewet reserve	3.861.000
0602	Algemene reserve	8.811.000
0692	Resultaat huidig jaar	4.488.000
	Totaal	17.160.000

Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 12 december 2018 besloten de uitkomsten van de (toekomstige) bepaling van het weerstandscapaciteit leidend te laten zijn bij de jaarlijkse bestemming van het jaarrekening resultaat van Senzer. Vandaar dat in de bovenstaande tabel is uitgegaan van de toevoeging van het jaarrekening resultaat 2018 aan de aanwezige weerstandscapaciteit. Voor de toevoeging van het jaarrekening resultaat aan de algemene reserve wordt bij de behandeling van deze jaarrekening tevens het betreffende bestemmingsvoorstel ter besluitvorming aangeboden aan het algemeen bestuur.

Met de nu gehanteerde uitgangspunten en aanwezige middelen kan geconcludeerd worden dat het weerstandsvermogen ultimo 2018 nagenoeg op peil is.

Bij iedere kwartaalrapportage zal inzicht worden gegeven in het verloop en de omvang van de reserves. Tijdens de voor- en najaarsconferentie, genoemd in artikel 33 lid 7 van de gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant de Peel, kan eveneens input gegeven worden inzake de vorming van en omgaan met de reserves. In ieder ondernemingsplan zal daarnaast de opstelling van het weerstandscapaciteit worden geactualiseerd en onderbouwd. Op deze wijze houdt het bestuur zicht op de ontwikkeling van het weerstandscapaciteit.

Een besluit om op deze wijze het weerstandscapaciteit te bepalen en te monitoren vrijwaart de gemeenten van directe gevolgen bij het zich voordoen van incidentele risico's en geeft Senzer slagkracht in het oplossen van de daarmee gepaard gaande problemen. Dit omdat er niet voor ieder incident afzonderlijk een zwaar politiek bestuurlijk besluitvormingsproces behoeft te worden doorlopen. Zo bezien is dit een efficiënte werkwijze met voldoende controlemogelijkheden voor het algemeen bestuur.

Financiële kengetallen BBV

Met ingang van het jaarbericht 2015 stelt het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), wat de kaders vormt voor de begroting en de jaarverslaglegging van publiek rechtelijke organen waartoe het werkbedrijf behoort, de opname verplicht van de een aantal financiële kengetallen. In de volgende tabel treft u deze aan met een toelichting.

Kengetallen BBV	Jaarbericht 2017	Begroting 2018	Jaarbericht 2018
Netto schuldquote	-8%	-5%	-11%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-8%	-5%	-11%
Solvabiliteitsrisico	46%	52%	60%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	3%	-1%	1%
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote saldeert de schulden en de meteen opeisbare tegoeden en zet die af tegen de baten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de posities met en zonder uitgezette leningen omdat een hoge schuldpositie met daar tegenover ook hoge uitzettingen vooralsnog niet problematisch hoeft te zijn. Het werkbedrijf heeft geen uitgezette leningen. De negatieve positie duidt dan ook op een gezonde situatie, omdat de middelen om de schulden mee te voldoen diezelfde schulden overstijgen en daarmee een negatieve indicator opleveren.

Het solvabiliteitsrisico is een indicatie omtrent de mate waarin Senzer aan zijn langlopende verplichtingen kan voldoen. Het is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Een percentage groter dan 50% duidt erop dat het eigen vermogen groter is dan het vreemd vermogen, hetgeen betekent dat Senzer ook in de toekomst zijn langlopende verplichtingen kan voldoen.

De structurele exploitatieruimte geeft de ruimte aan die in de structurele exploitatiebegroting van het werkbedrijf is opgenomen. Het percentage is positief zolang de structurele baten de structurele lasten overtreffen, hetgeen de laatste jaren zowel in de realisatie als in de begroting het geval is.

1.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud

In 2018 zijn daken vervangen van een deel van het gebouw. Dit heeft tot een extra uitgaven geleid waardoor de jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening ontoereikend werd. Om ervoor te zorgen dat er voldoende middelen beschikbaar blijven, is in 2018 een incidentele dotatie van € 250.000 gedaan. Het meerjarig onderhoudsplan wordt in 2019 geheel geactualiseerd.

Milieubeheer en andere wettelijke verplichtingen

Voor de jaarlijkse milieukeuringen van ketels en andere installaties zijn contracten afgesloten, evenals voor de jaarlijkse technische keuring in verband met de brandweervoorschriften. De werkzaamheden inzake het saneren van de milieuproblematiek zijn in 2012 gestart. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeente Helmond. Op basis van de in 2017 genomen grondmonsters is niet geheel uit te sluiten dat er in de toekomst nog verdere maatregelen nodig zijn in de vorm van een additionele injectie met enzymen. De situatie zal gemonitord blijven tot er meer zekerheid ontstaat over de definitieve status.

1.3.4 Verbonden partijen

Senzer is de handelsnaam van de uitvoeringsorganisatie Werkbedrijf Atlant de Peel van het te Helmond gevestigde openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8 lid 1 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Voor de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek en Someren vormt **Senzer** een publiekrechtelijk verbonden partij waarin de betreffende gemeente participeert. Het openbaar belang dat door **Senzer** voor de deelnemende gemeenten wordt behartigd is de integrale uitvoering van de Participatiewet, de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen alsmede het rechtstreeks of middellijk aanbieden van een integraal dienstenpakket op het gebied van arbeidsre-integratie en aangepaste arbeid aan de op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staande inwoners van de deelnemende gemeenten.

Stichting Senzer vormt voor de deelnemende gemeenten een privaatrechtelijk verbonden partij. De stichting houdt zich nu nog slechts bezig met de uitvoering van de (voormalige) Wiw. De stichting fungeert daarnaast als personeelstichting waarin medewerkers werkzaam zijn en vallen onder de Cao Sociaal Werk, die vervolgens worden ingezet voor werkzaamheden bij Senzer.

Ten aanzien van een verbonden partij hanteert **Senzer** de volgende definitie. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin **Senzer** een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Stichting Senzer heeft geen bestuurlijk of financieel belang in een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie.

Senzer onderscheidt twee categorieën verbonden partijen:

- 1) Rechtspersonen waarin **Senzer** deelneemt en waarbij **Senzer** het recht heeft om in hoedanigheid vertegenwoordigers te benoemen.
- 2) Rechtspersonen waarin **Senzer** deelneemt.

Hieronder is het overzicht van belangrijke verbonden partijen voor **Senzer** weergegeven.

Naam Verbonden Partij	Rechtsvorm	Vestigings plaats	Publiek belang	Wijze van behartiging	Eigen vermogen ultimo 2018	Aandeel resultaat in 2018	Risico ivm de relatie	Verwachting in 2019
Stichting Senzer	Stichting	Helmond	Participatiewet	100% vertegenwoordiging	€ 450.000	€ -	laag	Voortzetten activiteiten
Senzer Direct Werk B.V.	Besloten Vennootschap	Helmond	Participatiewet	100% deelneming	€ 18.000	€ -	geen	Voortzetten activiteiten
Senzer Horecadiensten B.V.	Besloten Vennootschap	Helmond	Participatiewet	100% deelneming	€ 151.000	€ -4.071	geen	Voortzetten activiteiten
Dariuz® B.V. *	Besloten Vennootschap	Eindhoven	Ontwikkeling en exploitatie assessment-instrumentarium	18% deelneming	€ 77.000	€ 43.360	laag	Voortzetten activiteiten

* De financiële cijfers zijn ontleend aan de concept jaarcijfers van Dariuz® B.V

1.3.5 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering binnen Senzer is erop gericht om de beperkte middelen zo doelgericht en doelmatig mogelijk in te zetten. Wij vertalen dat door te streven naar een organisatie die ‘lean and mean’ georganiseerd is. Voortdurend wordt nog gewerkt aan verbeteringen en optimalisatie van de organisatie om onze hoofddoelstelling te bereiken. Binnen de bedrijfsvoering van Senzer heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden op het gebied van informatievoorziening, inkoop en aanbesteding en informatieveiligheid. Deze onderwerpen worden onderstaand toegelicht.

Informatievoorziening

Het afgelopen jaar is geïnvesteerd om (meer) zicht te krijgen op de kritische bedrijfsprocessen en resultaten. Er zijn medewerkers vanuit de organisatie vrijgemaakt die, met behulp van business intelligence tools, hiermee aan de slag zijn gegaan. Dit heeft geresulteerd in diverse monitoren, die het management beter en gemakkelijker inzicht geven. In 2018 zijn de volgende kengetallen zichtbaar:

- De (dagelijkse) stand van het bestand bijstandsgerechtigden, de kwalitatieve samenstelling hiervan en de in- en uitstroom van uitkeringsgerechtigden;
- De formatie en bezetting van het personeelsbestand;
- Het ziekteverzuim van het personeel;
- De volledigheid van uren (job time = shop time);
- De financiële resultaten per activiteit.

Dit biedt het management de mogelijkheid om beter (bij) te sturen op de gestelde doelen. In 2019 wordt gewerkt aan de verdere doorontwikkeling van bestaande monitoren en de ontwikkeling van nieuwe monitoren.

Inkoop en aanbesteding

In 2018 zijn grote stappen gezet met betrekking tot doorontwikkeling van inkoop en aanbesteding binnen Senzer. Wij zijn overgegaan tot het aanstellen van een inkoop coördinator. In het afgelopen jaar is geïnvesteerd in de benodigde kennis om inkoop en aanbestedingen adequaat uit te voeren. In 2018 is gestart met de herijking van het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid. Dit herijkte beleid is in het eerste kwartaal 2019 door het MT Senzer vastgesteld. Hierbij is tevens aandacht voor de te volgen procedures zodat aanbestedingen op een rechtmatige wijze worden uitgevoerd. Omdat in 2018 een aantal trajecten nog niet was afgerond, zijn een beperkt aantal aankopen / verlenging contracten aangemerkt als onrechtmatig. Voor 2019 zal dit een veel beter beeld opleveren. Om inzicht en overzicht te hebben op uit te voeren aanbestedingen wordt sinds 2018 gewerkt met een aanbestedingskalender. Hiermee zijn wij in staat te sturen op lopende en nog uit te voeren aanbestedingsprocedures.

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid en met name het privacy aspect heeft betrekking op:

- ICT-systemen en applicaties;
- Fysieke beveiliging;
- Personeel.

Gedurende 2018 is, mede naar aanleiding van de nulmeting risico-inventarisatie Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), een veelheid aan zaken opgepakt en afgerond:

- Informatiebeveiligingsbeleid Senzer 2018-2021 en informatiebeveiligingsplan Suwinet 2018-2019 vastgesteld;
- Chief Information Officer, Chief Information Security Officer, Functionaris Gegevensbescherming en Security Officer Suwinet aangesteld;
- Protocol melding datalekken, Privacybeleid, Privacyreglement en Privacyverklaring vastgesteld;
- Verwerkingsregister Senzer opgesteld;
- Externe audit Inkijk Suwinet uitgevoerd;
- Procedure papiervernietiging en interne postbezorging van (privacy)gevoelige bescheiden vastgesteld en geïmplementeerd;
- Bewustwordingscampagne opgezet middels deelname aan teamoverleggen en nieuwsberichten.

Bewustwording is niet iets eenmaligs en betreft een continue proces. Daarom zal ook in 2019 veel aandacht worden besteed aan bewustwording. Daarnaast zal in 2019 een evaluatiemeting (AVG) worden verricht op de risico-inventarisatie: wat is de status en welke zaken moeten er nog opgepakt worden.

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen ten opzichte van de Senzer begroting. In totaal heeft Senzer € 153.565.000 aan lasten begroot, de realisatie is € 150.343.000 aan werkelijke lasten hetgeen ruimschoots binnen de begrote lasten blijft.

Wel dient opgemerkt te worden dat inzake aanbestedingen er in 2018 voor ruim € 1.000.000 aan inkoop zijn verricht die nog niet voldoen aan de nieuwe aanbestedingen wetgeving. In 2018 is het onderdeel inkoop- en aanbesteding voortvarend opgepakt. Echter, de contracten die in 2017 als onrechtmatig zijn aangemerkt, liepen voor een deel nog door in 2018 en tellen daardoor als onrechtmatig mee terwijl ze inmiddels voldoen aan het aanbestedingsbeleid.

Het bedrag van ruim € 1.000.000 valt binnen de tolerantiegrenzen van de accountantscontrole (ruim € 1.500.000) en heeft daarmee geen invloed op het oordeel van de accountant op de jaarrekening.

Met betrekking tot investeringen zijn voor 2018 voor € 1.500.000 aan budgetten vastgesteld, in totaliteit is er voor € 942.000 op deze budgetten besteed. Zowel bij de exploitatie als ook bij de investeringen is daarmee geen overschrijding aanwezig. Over 2018 voldoet Senzer aan de begrotingsrechtmatigheid.

2. Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2018

(x € 1.000)	31-12-2018		31-12-2017	
Activa				
Vaste activa:				
<i>Materiële vaste activa</i>				
- Investerings met een economisch nut	8.206		8.696	
<i>Financiële vaste activa</i>				
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	39		39	
Totaal vaste activa		8.245		8.735
Vlottende activa:				
<i>Vorraden</i>				
- Onderhanden werk	-		53	
<i>Uitzettingen met een rentetypischelooptijd korter dan één jaar</i>				
- Vorderingen op openbare lichamen	1.335		1.455	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	14.300		15.231	
- Overige vorderingen	14.888		16.490	
	30.523		33.176	
<i>Liquide middelen</i>				
- Kassaldi	11		10	
- Banksaldi	234		755	
	245		765	
<i>Overlopende activa</i>				
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotsbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.009		331	
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten lasten van volgende begrotingsjaren komen	991		414	
	2.000		745	
Totaal vlottende activa		32.768		34.739
Totaal		41.013		43.474

(x € 1.000)	31-12-2018		31-12-2017	
Passiva				
Vaste passiva:				
<i>Eigen vermogen</i>				
- Algemene reserve	8.811		7.538	
- Bestemmingsreserve	11.149		10.248	
- Totaal saldo van baten en lasten	4.488		2.023	
	24.448		19.809	
<i>Voorzieningen</i>	316		1.662	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>				
- Onderhandse leningen	799		944	
Totaal vaste passiva		25.563		22.415
Vlottende passiva:				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>				
- RC Stichting Senzer	462		463	
- RC Senzer Direct Werk BV	255		171	
- RC Senzer Horecadiensten BV	20		93	
- Overige schulden	5.447		7.453	
	6.184		8.180	
<i>Overlopende passiva</i>				
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.077		6.321	
- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.643		4.461	
- overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.546		2.097	
	9.266		12.879	
Totaal vlottende passiva		15.450		21.059
Totaal		41.013		43.474

2.2 Overzicht van baten en lasten 2018

(x € 1.000)	Realisatie 2018		Begroting 2018	
	lasten	baten	lasten	baten
Netto omzet		19.102		19.690
Voorraadmutaties		202	-	
Grond- en hulpstoffen	-		50	
Uitbesteed werk en andere externe directe kosten	904		858	
Toegevoegde waarde		18.400		18.782
Overige bedrijfsopbrengsten		680		736
Netto opbrengsten		19.080		19.518
Loonkosten Wsw	33.412		33.505	
Loonkosten Sociaal werk	14.290		15.597	
Loonkosten ambtelijk	10.191		10.522	
Loonkosten Wiw	296		290	
Loonkosten Indicatie Baan Afspraak (IBA)	4.559		6.375	
Loonkosten inhuur	1.826		1.585	
Kosten begeleid werk	2.416		1.918	
BUIG Uitkeringen/BBZ2004 uitkeringen	68.994		70.255	
Participatiewet overige kosten	2.289		2.788	
Afschrijvingskosten	1.379		1.588	
Rentelasten	38		38	
Overige organisatiekosten	10.064		8.281	
Totaal kosten		149.754		152.742
Bedrijfsresultaat		130.674-		133.224-
Subsidie Wsw	35.321		34.169	
Buig middelen	73.896		70.281	
Overige subsidies	2.983		4.614	
Bijdragen	21.823		21.761	
Totaal dekkingsmiddelen		134.023		130.825
Operationeel resultaat		3.349		2.399-
Incidentele lasten en baten	155	1.445	823	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		1.290		823-
Dotatie aan reserves	1.631		-	-
Onttrekking uit reserves		1.480	-	3.222
Saldo dotaties/onttrekkingen reserves		151-		3.222
Gerealiseerde resultaat		4.488		-

2.3 Kasstroomoverzicht over 2018

(x € 1.000)	2018		2017	
Beginsaldo liquide middelen		765		441
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat vóór rente	4.526		2.064	
Rentelasten	38		41	
Resultaat	4.488		2.023	
Afschrijvingen	1.379		1.364	
Afschrijvingen op desinvesteringen	88-		267-	
Mutaties werkkapitaal	4.158-		4.170-	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.621		1.050-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Desinvesteringen	141		275	
Investerings	942-		1.266-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	801-		991-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Bestemmingsreserve	151		2.051	
Algemene reserve	-		125	
Eigen vermogen	-		-	
Voorzieningen	1.346-		334	
Aflossingen	145-		145-	
Totaal kasstroom financieringsactiviteiten	1.340-		2.365	
Totaal mutatie liquide middelen		520-		324
Eindsaldo liquide middelen		245		765

2.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Er wordt rekening gehouden met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden in het begrotingsjaar en bekend zijn geworden voor het opmaken van de jaarrekening.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

De waardering van deze activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. aanschafprijs verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats op basis van een vast percentage van de historische kostprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het actief. Op grond wordt niet afgeschreven. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Voorzieningen aan terreinen	10
Gebouwen:	
• nieuwbouw	40
• renovatie, restauratie en aankoop gebouwen	25
• tijdelijke woonruimte en bedrijfsgebouwen, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
Telefooninstallaties	10
Machines:	
• automatiseringsapparatuur	3
• elektrische handmachines t.b.v. Groen	3
• dienstverlening	5
• industrie	10

Inventarissen	10
Software	3
Bestelauto's	6
Personenauto's	4
Overige transportmiddelen	5
Schaftwagens	5
Overige (gereedschappen)	5

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

Participaties in het aandelenkapitaal van de vennootschappen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

Vorraden

Onderhanden werk:

De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, verminderd met op de balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor de verwachte oninbaarheid van uitzettingen (dubieuze debiteuren) is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening loopt parallel aan de toe- of afname van het saldo dubieuze debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves werden gevormd door bestemming van het resultaat en zijn vrij besteedbaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbaar verlies.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde en bestaat uit netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en vooruitontvangen bedragen.

Overzicht van baten en lasten

Netto-omzet

Netto-omzet is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen.

Voorraadmutaties, grond- en hulpstoffenverbruik en kosten van uitbesteed werk

Verantwoord worden hier de posten die van invloed zijn op de toegevoegde waarde. De kosten van grond- en hulpstoffen worden bij industriële activiteiten gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen, bij de overige activiteiten worden deze kosten opgenomen tegen de laatst bekende inkooprijzen. De in de voorraadmutaties opgenomen mutatie onderhanden werken (beginwaarde -/- eindwaarde) worden m.b.t. de reeds uitgevoerde werkzaamheden als lasten verantwoord en m.b.t. de vooruit gefactureerde opbrengsten als baten.

Overige bedrijfsopbrengsten

Hier worden huuropbrengsten, overige baten en boekwinsten op de verkoop van activa verantwoord.

Loonkosten Wsw, Sociaal werk, ambtelijk en Wiw

Hieronder wordt verstaan de over het jaar verschuldigde lonen inclusief vakantietoelage aan de respectievelijke medewerkers en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremie, verminderd met ontvangen ziekengeld en gebruik makend van geldende premiekortingen ten behoeve van werknemers en de subsidieregeling Praktijkleren.

Loonkosten Indicatie Baan Afspraak (IBA)

Met ingang van 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden o.a. met als doel meer mensen met een arbeidsbeperking aan werk te helpen. In het sociaal akkoord is vastgelegd dat de overheid in samenwerking met het bedrijfsleven hiervoor extra banen zal creëren, de zogenaamde garantiebannen.

Loonkosten inhuur

Voor de uitvoering en begeleiding van uitkeringsverstrekkingen, activiteiten met betrekking tot participatie en beoordeling en toekenning van bijzondere bijstand is meer capaciteit benodigd. Hieraan wordt voldaan door inhuur van tijdelijke medewerkers.

Kosten begeleid werk

Het betreft de doorberekening van een gedeelte van het loon (loonkostensubsidie) uitbetaald aan personen die werk uitoefenen in het bedrijfsleven en daarbij begeleiding genieten van Senzer. Tevens worden hier alle kosten verantwoord die betrekking hebben op het inrichten en onderhouden van de werkplek.

BUIG Uitkeringen/BBZ2004 uitkeringen

De uitkeringen van mensen die zijn aangewezen op één van de bijstandsregelingen, PW, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (voor levensonderhoud startende ondernemers), worden betaald vanuit een gebundelde uitkering. De gebundelde uitkering is een ongeoormerkt budget.

Participatiewet overige kosten

De kosten betreffen adviezen en begeleiding op het gebied van participatiewerkzaamheden. De Buig uitkering kan vanaf 2015 ook worden benut voor de inzet van het instrument loonkostensubsidie.

Afschrijvingskosten

Het betreft de kosten van afschrijvingen op de materiële vaste activa.

Rentelasten

Hieronder zijn opgenomen de rentelasten van de langlopende leningen en het saldo van de rentelasten en –baten van de verschillende rekening-courantverhoudingen en deposito's.

Overige organisatiekosten

De overige organisatiekosten worden berekend op basis van werkelijke uitgaven. De overige organisatiekosten worden verminderd met het aandeel in de kosten van Senzer Horecadiensten B.V.

Subsidie Wsw

Dit betreft de door gemeenten doorbetaalde subsidie van het Rijk zoals bedoeld in de artikelen 69 tot en met 75 van de Participatiewet.

Buigmiddelen

Via de gemeenten wordt een gebundelde uitkering (BUIG) ontvangen om daarmee de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te financieren.

Overige subsidies

Door gemeenten doorbetaalde subsidie van het Rijk in het kader van de Participatiewet inzake loonkosten en begeleiding garantiebannen. Verder een vergoeding voor begeleidingskosten van het UWV en in het kader van het werkgelegenheidsplan. Een beschikking voor loonkostensubsidie op grond van het Besluit Gesubsidieerde Arbeid (voormalige ID-regeling) alsmede een subsidie voor vervoersoplossingen op maat van de provincie Noord-Brabant en een bijdrage van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ter stimulering tot het aanbieden van werkpleerplaatsen.

Bijdragen

De bijdragen bestaan uit betaling door de gemeenten van algemene middelen en worden ingezet bij de uitvoering van W&I activiteiten, alsmede een beschikking voor loonkostensubsidie op grond van het Besluit Gesubsidieerde Arbeid (voormalige ID-regeling) en incidentele subsidies van de gemeenten t.b.v. re-integratie activiteiten statushouders.

Incidentele lasten en baten

Dit betreffen eenmalige kosten c.q. opbrengsten welke niet het gevolg zijn van de normale bedrijfsvoering.

Dotatie aan reserve

Op grond van beschikkingen van het Algemeen bestuur inzake resultaatbestemming worden hier bedragen ten gunste van de verschillende reserves opgevoerd.

Onttrekking uit reserve

Op grond van beschikkingen van het Algemeen bestuur, of als uitvloeisel van de goedgekeurde begroting over 2018 en voorgaande jaren, vallen vanuit de bestemmingsreserve posten vrij ten gunste van de exploitatie.

Resultaat

Een voorstel tot verdeling van het resultaat wordt aan het Algemeen bestuur voorgelegd.

Herrubricering / aanpassing jaarrekening 2017

Bij het actualiseren van de waardering debiteuren sociale zaken is geconstateerd dat in het totaalsaldo debiteuren eveneens de bijzondere bijstand is opgenomen.

Deze taken zijn echter belegd bij de deelnemende gemeenten. Deze debiteuren zijn eveneens opgenomen in het debiteurensaldo per 31 december 2017. Deze omissie is gecorrigeerd in de jaarrekening 2018.

Onderstaand hebben wij de wijzigingen schematisch weergegeven:

- De netto waardering debiteuren sociale zaken bedraagt per 31 december 2017 € 6.670.000. Op grond van bovenstaande dient de waardering per 31 december 2017 € 5.491.000 te zijn. Dit betreft de werkelijke overnameprijs. De terugbetalingsverplichting aan de deelnemende gemeenten bedraagt € 1.179.000. Dit zal in de komende 2 jaren worden verrekend in de betaling.
- De voorziening waardering debiteuren sociale zaken is in 2018 geactualiseerd. Op basis hiervan is de voorziening voor een bedrag van € 1.283.000 vrijgevallen. Dit bedrag is verwerkt in de toelichting op het overzicht van baten en lasten onder de BUIG Uitkeringen/BBZ2004 uitkeringen.
- De terugbetalingsverplichting BBZ 2004 is voor een bedrag van € 132.000 afgenomen. Deze is eveneens in de toelichting op het overzicht van baten en lasten onder de BUIG Uitkeringen/BBZ2004 uitkeringen verwerkt als opbrengst.
- In 2018 is, conform de gemaakte afspraken, 1/3 van de overnameprijs betaald aan de deelnemende gemeenten. Dit heeft plaatsgevonden voor zes van de zeven gemeenten. Van de gemeente Helmond dient Senzer nog een factuur te ontvangen. In afwachting hiervan heeft nog geen betaling plaatsgevonden.
- Per 31 december 2017 was het debiteurensaldo bijzondere bijstand € 2.629.000. Per 31 december 2018 was dit saldo € 2.399.000. Gezien deze debiteuren geen eigendom zijn van Senzer, zijn deze per 31 december 2018 niet meer opgenomen. Dit is balans technisch gecorrigeerd in de jaarrekening. Gedurende het boekjaar zijn de verstrekkingen en ontvangsten via een balansrekening reeds verrekend met deelnemende gemeenten. Per jaareinde resteert er geen schuld- en/of vorderingspositie ten aanzien van de bijzondere bijstand.
- Als laatste hebben wij de overnameprijs, die in de jaarrekening 2017 netto is opgenomen, gesplitst in overnameprijs debiteuren (verplichting aan gemeenten) en de vordering BBZ.

2.5 Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiële activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

(x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afschrij- vingen	Afschrijving a.g.v. des- investering	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	554	-	-	-	-	-	554
Woonruimten	405	-	-	-	27	-	378
Bedrijfsgebouwen	4.816	30	-	-	409	-	4.437
Vervoermiddelen	760	195	138	-	152	85-	750
Machines, apparaten en installaties	1.423	425	-	-	460	-	1.388
Overige materiële vaste activa	738	292	3	-	331	3-	699
Totaal	8.696	942	141	-	1.379	88-	8.206

De gerealiseerde investeringen in begrotingsjaar 2018 betroffen:

• verbouwing kantoorruimte	€	7.000
• verbouwing UWV/beursvloer	€	35.000
• verbouwing Brabantzaal	€	36.000
• verbouwing Zandstraat	€	110.000
• werktuigbouwkundige installaties	€	20.000
• stofafzuiging	€	34.000
• vervanging CV-ketels	€	48.000
• inrichting beursvloer	€	43.000
• Operational Support System	€	44.000
• scanners t.b.v. archief	€	16.000
• kleine machines	€	13.000
• LM Trac werktuigendrager	€	52.000
• tractor	€	60.000
• heetwaterdampset	€	40.000
• personenauto's	€	50.000
• bedrijfsauto's	€	146.000
• Hard- en software ICT	€	188.000
Totaal	€	942.000

Waarde van activa die onder de werkelijke waarde wordt gewaardeerd leidt tot een zogenaamde stille reserves. Het zijn reserves waarvan de omvang en of het bestaan niet uit de balans blijkt.

De taxatiewaarde is in overeenstemming met de beschikkingen van de diverse gemeenten inzake onroerende zaak belasting [OZB].

Taxatiewaarde x € 1.000	
Montgomeryplein 6, Helmond	6.419
Montgomeryplein 8, Helmond	166
Churchillaan 103+105, Helmond	440
Churchillaan 109, Helmond	4.578
Zandstraat 96, Helmond	410
Venbergweg 6, Asten	68
	12.081
Boekwaarde per 31-12-2018	5.367
Totaal	6.714

Opgemerkt dient te worden dat het verborgen vermogen niet zomaar te gelde te maken is. Ten eerste dienen de bezittingen een publieke functie. Bij het afstoten van bezittingen zullen de betreffende publieke functies mogelijk verdwijnen of verschrallen. Ten tweede zijn de meeste bezittingen niet of moeilijk verhandelbaar. Het belang van de stille reserve voor het weerstandsvermogen is dan ook zuiver een theoretische benadering.

Financiële vaste activa

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2017	Investeringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Saldo 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen:						
- Senzer Direct Werk BV	18	-	-	-	-	18
- Senzer Horecadiensten BV	18	-	-	-	-	18
- Dariuz BV	3	-	-	-	-	3
Totaal	39	-	-	-	-	39

Het betreft hier de nominale waarde van de deelnemingen.

De deelneming in Senzer Direct Werk B.V. en Senzer Horecadiensten B.V. is 100% en in Dariuz B.V. 18%.

Vlottende activa

(x € 1.000)	2018		2017	
Vorraden:				
- onderhanden werk		-		53
Totaal		-		53

(x € 1.000)	2018		2017	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:				
a) vorderingen op openbare lichamen: - gemeenten en uitkeringsinstanties		1.335		1.455
b) uitzettingen in 's Rijks schatkist		14.300		15.231
c) overige vorderingen:				
- handelsdebiteuren	3.016		3.536	
- personeelsdebiteuren	52		50	
- overige vorderingen	11.897		12.971	
- voorziening dubieuze debiteuren	77-		67-	
		14.888		16.490
Totaal		30.523		33.176

Vorderingen op gemeenten en uitkeringsinstanties hebben betrekking op in rekening gebrachte groenwerkzaamheden, detacheringen en re-integratiewerkzaamheden.

Onderstaande tabel geeft informatie over de ontwikkeling van de buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen per kwartaal over 2018 afgezet tegen het drempelbedrag.

(x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	392	580	542	395
Drempelbedrag	1.137	1.137	1.137	1.137
Ruimte onder drempelbedrag	745	557	595	742
Overschrijding van het drempelbedrag				

De overige vorderingen bestaan behalve uit de saldi van handels- en personeelsdebiteuren uit de volgende posten:

- ter dekking van de voorfinanciering van additionele kosten aan bijstand vanwege de verhoogde asielinstroom is op de gemeenten op basis van verleende beschikkingen van SZW een vordering opgenomen van € 208.000;
- op grond van de september-circulaire bestaan per ultimo vorderingen op de gemeenten met betrekking tot uitkeringsverstrekkingen van € 3.475.000 en Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) van € 409.000;
- de nog van de gemeenten te ontvangen bonus beschut werk bedraagt € 111.000;
- conform de wet- en regelgeving Vangnet 2017 is op de gemeenten een vordering van € 371.000 opgenomen;
- De vordering op enkele gemeenten van € 22.000 m.b.t. de afwikkeling van bijzondere bijstand wordt in 2019 gerealiseerd;
- Het restant van betaalde voorschotten inzake sociaal domein bedraagt € 99.000 en wordt in 2019 verrekend;
- het lage-inkomensvoordeel (LIV) is een tegemoetkoming in de loonkosten voor werkgevers die werknemers in dienst hebben met een laag loon en is onderdeel van de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl). Als vordering op de Belastingdienst is een bedrag opgenomen van € 767.000;

- Met ingang van 2018 kunnen werkgevers gebruik maken van loonkostenvoordelen (LKV). Het gaat om een tegemoetkoming in de loonkosten voor ouderen en mensen met een arbeidsbeperking. Per ultimo is een vordering van € 425.000 opgenomen;
- met betrekking tot een groencontract werd een bankgarantie van € 6.000 afgegeven;
- het saldo van de debiteuren SSD wordt gewaardeerd op € 5.871.456. De terugbetalingsverplichting aan de gemeenten inzake BBZ 2004 is bepaald op € 1.237.870. Deze laatste post wordt verantwoord onder overlopende passiva.

Personeelsdebiteuren

(x € 1.000)	2018	2017
Faciliteren van aankoop fiets, smartphone of laptop	52	57
Nog te verrekenen met personeel	-	7-
Totaal	52	50

Personeelsleden kunnen op fiscaal gunstige wijze overgaan tot aanschaf van een fiets, smartphone of laptop. Als gevolg van invoering van het Individueel Keuze Budget is het aan ambtelijk personeel toegekende persoonsgebonden budget komen te vervallen, waardoor verrekening met personeel niet meer aan de orde is.

Liquide middelen

(x € 1.000)	2018	2017
Kasgelden	11	10
Bank	234	755
Totaal	245	765

Ten aanzien van de liquide middelen gelden geen opnamebeperkingen. Evenmin worden er ten aanzien van liquide middelen valutarisico's gelopen. Overtollige middelen worden verplicht aangehouden in een schatkistbankrekening van de Staat.

Overlopende activa

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen.

Overeenkomstig het BBV (art. 40) dienen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen te worden onder de overlopende activa

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2018
WSW-subsidie gemeenten ¹	-	1.009	-	1.009
Asscher gelden ¹	331	-	331	-
Totaal	331	1.009	331	1.009

(¹ = ontvangen van Nederlandse overheidslichamen)

Op grond van beschikkingen is nog WSW-subsidie over 2018 van de gemeenten te ontvangen. Als tegemoetkoming op de arbeidsmarktproblemen die ontstaan door de bezuinigingen op de zorg wordt door SZW een aantal sectorplannen gefinancierd. Deze staan bekend als Asscher gelden. In 2018 heeft hiervan afrekening plaats gevonden.

(x € 1.000)	2018	2017
Vooruitbetaalde kosten	545	408
Transitievergoedingen UWV	442	-
Nog te ontvangen opbrengsten	4	6
Totaal	991	414

Vooruitbetaalde kosten betreffen uitgaven voor 2019 voor huren, onderhoudskosten, abonnementen, verzekeringen etc. Nog te ontvangen opbrengsten hebben betrekking op af te wikkelen netto lonen.

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	8.811	7.538
Bestemmingsreserves	11.149	10.248
Resultaat	4.488	2.023
Totaal	24.448	19.809

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per reserve aangegeven:

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	7.538	-	-	1.273	8.811
<i>Bestemmingsreserves:</i>					
Informatievoorziening	232	-	-	-	232
Bedrijfsrestaurant	325	-	22	-	303
Innovatie	379	-	-	-	379
Participatiewet	4.645	-	784	-	3.861
Trajecten/instr.nuggers	1.032	-	-	-	1.032
Beschut werk	939	-	-	-	939
Verschuiven betaaldatum	155	-	155	-	-
Intertemporele middelen	2.541	-	141	-	2.400
Opleiding, training en ontw.	-	-	378	750	372
Personele knelpunten	-	1.631	-	-	1.631
Sub-totaal	17.786	1.631	1.480	2.023	19.960

Toevoeging van het resultaat vorig boekjaar vindt plaats conform het besluit in de vergadering van het Algemeen bestuur van 4 juni 2018. Onttrekking gebeurt op basis van de goedgekeurde begroting van 2018 alsmede eerder genoemd besluit van het Algemeen bestuur.

Bestemmingsreserves

Er is geïnventariseerd welke middelen benodigd zijn om de financiële verplichtingen van de nu reeds in uitvoering zijnde en concreet geplande projecten af te dekken middels een bestemmingsreserve.

Ultimo 2018 betreft dit de volgende projecten en verplichtingen die doorlopen naar 2019 en verder:

Informatievoorziening	€	232.000
Dekking additionele kapitaallasten bedrijfsrestaurant	€	303.000
Projecten innovatie	€	379.000
Participatiewet	€	3.861.000
Financiering plaatsingen VSO/PRO-Nuggers	€	1.032.000
Financiering additionele kosten beschut werk	€	939.000
Verrekening intertemporele middelen BUIG	€	2.400.000
Opleiding, training en ontwikkeling	€	372.000
Personele knelpunten	€	<u>1.631.000</u>
Totaal bestemmingsreserves	€	11.149.000

Informatievoorziening

Het door ontwikkelen van een adequate infrastructuur en informatievoorziening is voor de doorontwikkeling van Senzer een vereiste. De nu in gebruik zijnde applicaties Cliënt Volg Systeem (CVS), JetReports en Sharepoint lopen tegen het einde van hun technische levensduur aan. Verder zullen er aan de kant van de SSD aanpassingen nodig zijn vanwege herinrichting van de primaire processen en uit hoofde van de wijzigingen die de participatiewet met zich meebrengt. De uitvoering van deze wet stelt zeker ook nieuwe eisen aan de managementinformatie.

Het is een uitdrukkelijke wens van Senzer om in de toekomst meer digitaal te gaan werken. Al deze projecten worden de komende jaren uitgevoerd. Daarvoor is een bedrag gereserveerd van € 232.000.

Kapitaallasten bedrijfsrestaurant

Het werkbedrijf heeft een bestemmingsreserve van € 303.000 ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten (€ 22.000 per jaar) van het bedrijfsrestaurant (verbouwing 2008). Deze reserve is toereikend en zal in de komende jaren volledig worden benut voor de dekking van de kapitaallasten.

Projecten Innovatie

Er zal binnen Senzer een zo optimaal mogelijk integraal aanbod moeten worden ontwikkeld voor alle doelgroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt om ook de toenemende groep personen met een zwaardere (veelal psychische) indicatie binnen de integrale kostprijs als uitvoeringsorganisatie te kunnen bedienen. Onderwerpen als jobcarving en het door ontwikkelen van bedrijven naar “inclusieve organisaties” vragen om vernieuwende werkwijzen. Ook de voorgestelde maatregelen uit het regeerakkoord inzake garantiebanen met subsidie op de loonkosten of loondispensatie en de quota regeling vragen om geheel nieuwe concepten en een verdere oriëntatie op activiteiten in de keten en de mogelijke verbindingen met parallelle ketens. Ook hier zijn nieuwe concepten gewenst, in samenwerking met de ketenpartners, die erop gericht zijn om vertegenwoordigers van de doelgroep aan werk te helpen. Deze plannen zullen tevens nieuwe vormen van dienstverlening aan de werkgevers vragen. Dit alles kan helpen meer zekerheid te bieden inzake de werkvoorraad van het werkbedrijf en tevens kan dit leiden tot meer mensen uit de uitkering. Met het oog op dit werkgeversbelang dienen mogelijkheden van private (mede)financiering daarbij op voorhand niet te worden uitgesloten.

In deze veranderende omgeving is het belangrijk om de ontwikkelingen op tijd te zien, en daarop te anticiperen. Daarvoor is er een rekenmodel ontwikkeld waarbij de financiële resultaten van de

uitkeringssituatie vergeleken worden met die van de werksituatie. Het werkbedrijf wil in dit licht een buffer opnemen voor 'innovaties' van € 379.000. Hiermee kan geïnvesteerd worden in innovatiekracht waardoor zij kan blijven aansluiten bij ontwikkelingen in haar omgeving.

Participatiewet

Inzake de uitvoering en financiering van de Participatiewet zijn er op dit moment nog de nodige onduidelijkheden. Het Rijk heeft structurele bezuinigingen van de Participatiewet ingeboekt vanaf 2019. Naar verwachting zal het transitieproces een aantal jaren in beslag nemen alvorens tot een heldere en bestendige uitvoering van de wet kan worden gekomen. Besloten is in 2013 om voor de transitie naar een efficiënte en gedegen uitvoering van de wet een bedrag te reserveren van minimaal € 5.301.000. De reserve is al aangesproken voor de bekostiging van de eerste plaatsing van leerlingen VSO-PRO in het kader van een sluitende aanpak en de cofinanciering van projecten in het kader van de Motie Kersten middelen. De reserve is ultimo 2018 groot € 3.861.000.

Financiering plaatsingen VSO-PRO/Nuggers

De Participatiewet biedt mogelijkheden aan leerlingen die van VSO-PRO onderwijs komen, en aan niet-uitkeringsgerechtigden (de zogenaamde nuggers) die over arbeidsvermogen beschikken maar eveneens niet zelfstandig in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen, om gebruik te maken van het instrument loonkostensubsidie. Voor deze nuggers zijn vanuit de Participatiewet echter op dit moment geen middelen beschikbaar om instrumenten zoals loonkostensubsidie te financieren. Ook landelijk wordt dit erkend, doch de Staatssecretaris is voorsnog niet voornemens de wet- en regelgeving daar op aan te passen. Om binnen de arbeidsmarktregio ook aan vso-pro leerlingen en nuggers met een indicatie wet banenafpraak (IBA) perspectieven en mogelijkheden te kunnen bieden is een bestemmingsreserve gevormd die de financiering van de instrumenten die nodig zijn voor de plaatsingen voor 2018 en 2019 dekt. De reserve is € 1.032.000 groot.

Financiering additionele kosten Beschut Werk

Het Rijk heeft besloten dat de gemeenten alsnog een taakstelling krijgen opgelegd voor de realisatie van beschut Werkplekken. Vast staat dat ondanks de beschikbare financiële middelen daartoe er per plaatsing beschut werk een te verwachten exploitatieprobleem ontstaat. Per plaatsing is het tekort geraamd op € 625 op jaarbasis maar blijkt in de praktijk substantieel hoger uit te komen. Ter dekking hiervan is in 2016 een reserve gevormd van € 939.000.

Verrekening intertemporele middelen BUIG

Het werkbedrijf ontvangt via gemeenten o.a. de middelen die nodig zijn voor de verstrekking en betaling van de uitkeringen, de zogenaamde BUIG middelen. In aanvulling daarop heeft het Rijk voor 2016 en 2017 additionele middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om additionele kosten vanwege de hoge instroom asielzoekers af te dekken. Dit conform het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom van 28 april 2016. De bedragen zijn door het Rijk in de vorm van voorschot verstrekt dat vervolgens in acht jaren tijd verrekend wordt met de te verstrekken BUIG middelen over de jaren 2018 tot en met 2026. In december 2017 is door het bestuur ingestemd met de vorming van een bestemmingsreserve Intertemporele middelen BUIG.

Opleiding, training en ontwikkeling

Via bestemming van het resultaat in 2017 is besloten om een bedrag van € 750.000 om te zetten in een reserve ten behoeve van kwaliteitsbevordering van het personeel in het kader van opleiding, training en ontwikkeling. In 2018 is hierop € 378.000 uitgegeven waardoor het restant op deze reserve nog € 372.000 bedraagt.

Personele knelpunten

Als gevolg van de samenvoeging zijn er frictiekosten ontstaan en de verwachting is dat er ook in de komende jaren personeel zal afvloeien. In boekjaar 2017 was een voorziening gevormd voor personele knelpunten waarbij concrete dossiers per 31 december 2017 zijn benoemd en berekend. Bij afhandeling van een dossier blijkt in de praktijk dat een dossier niet altijd wordt afgehandeld op de wijze zoals vooraf voorzien. Om wat meer handelingsvrijheid in de besteding te bewerkstelligen, is de voorziening personele knelpunten in de loop van 2018 omgezet naar een reserve.

In bestuursvergadering van 19 november 2018 is besloten de voorziening personele knelpunten, om te zetten in een reserve. Ook de restantsaldi van de reserve verschuiven betaaldatum en de reserve trainees zijn herbestemd en toegevoegd aan de reserve personele knelpunten.

Te bestemmen resultaat boekjaar

(x € 1.000)	2018	2017
Te bestemmen resultaat boekjaar	4.488	2.023

Voorzieningen

(x € 1.000)	Saldo 31-12-17	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-18
Bodemsanering Beemdweg	25	-	-	-	25
Bodemsanering Montgomeryplein	60	-	-	10	50
Gebouwenonderhoud	62	311	-	132	241
Personele knelpunten	1.515	-	1.399	116	-
	1.662	311	1.399	258	316

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Bodemsanering Beemdweg:

In de verkoopovereenkomst van 12 oktober 2006 van het pand aan de Beemdweg te Helmond is opgenomen dat in geval de gemeente binnen 15 jaar na de datum van de betreffende akte van eigendomsoverdracht overgaat tot sanering van het object, Senzer een bijdrage in de saneringskosten aan de gemeente Helmond zal doen van € 25.000.

Bodemsanering Montgomeryplein:

In het verleden was op het grondgebied van Senzer een drukkerij gevestigd en dit heeft geleid tot een bepaalde mate van bodemverontreiniging. Al vanaf 2002 is er aandacht voor dit probleem. In 2009 werd door Grontmij een saneringsonderzoek uitgevoerd en werd de verontreiniging in kaart gebracht. Het rapport geeft de mate van verontreiniging aan, de eventueel te nemen maatregelen en de kosten die hiermee gepaard gaan. In het rapport zijn een aantal saneringsoplossingen opgenomen. Jaarlijks

worden bodemonsters genomen ter monitoring van de natuurlijke afbraak. In 2017 is door Sweco (voormalig Grontmij) een rapport opgesteld waaruit blijkt dat de risico's significant zijn verminderd, waardoor een groot gedeelte van de voorziening vrij kon vallen. De aanwending in 2018 betreft nieuwe grondmonsters door Sweco.

Gebouwenonderhoud:

Het onderhoudsplan voorziet in een planning van groot onderhoud aan het hoofdgebouw gelegen aan het Montgomeryplein te Helmond. Hiervoor wordt jaarlijks ten laste van de exploitatie de voorziening gevoed. In 2018 is dusdanig veel aan noodzakelijke dakrenovatie uitgevoerd dat hiermee de voorziening werd overschreden. Met het oog op toekomstige uitgaven is besloten om een extra incidentele dotatie te doen.

Personele knelpunten

De voorziening is gedeeltelijk belast met de bemiddelingskosten van een externe plaatsing en het restant is vrijgevallen en toegevoegd aan de reserve personele knelpunten.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Het verloop van de onderhandse geldleningen is als volgt:

(x € 1.000)	Saldo 01-01-18	Aflossing	Saldo per 31-12-18	Rente	Jaar van laatste aflossing
BNG lening o/g 4,46%	944	145	799	40	2024

De geldlening is verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage. Het in 2019 af te lossen bedrag is € 145.210.

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

(x € 1.000)	2018	2017
RC Stichting Senzer	462	463
RC Senzer Direct Werk BV	255	171
RC Senzer Horecadiensten BV	20	93
Crediteuren	5.175	7.250
Overige schulden	272	203
Totaal	6.184	8.180

Over de rekening-courantverhoudingen met de vennootschappen wordt rente berekend.

In het kader van de overname van de debiteurenposities van de gemeenten is in het crediteurensaldo de terugbetalingsverplichting aan de gemeenten opgenomen. Het saldo hiervan is substantieel afgenomen.

Onder de overige schulden staat het opgebouwde loopbaanbudget bij de Cao Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening ter stimulering van de individuele inzetbaarheid van medewerkers.

Overlopende passiva

(x € 1.000)	2018	2017
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.077	6.321
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.643	4.461
- overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.546	2.097
Totaal	9.266	12.879

Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd betreffen de nog te betalen bedragen sociale lasten van Senzer, te weten zorgverzekeringspremies, pensioenpremies en loonheffingen van € 4.035.000, af te dragen btw van € 193.000 en overige kosten en inkoopfacturen welke na sluiting van het boekjaar zijn ontvangen en betrekking hebben op het verslagjaar voor een bedrag van € 1.932.000.

Overeenkomstig het BBV (art. 49) dienen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen (vooruit)ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen te worden onder de overlopende passiva. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)	Saldo 31-12-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2018
Budget WSW ¹	3.055	-	3.055	-
Ontvangsten SSD ¹	-	1.161	-	1.161
Begeleiding asielzoekers ¹	407	-	356	51
Bijzondere bijstand ¹	568	-	568	-
Klijnsma gelden ¹	431	-	-	431
Totaal	4.461	1.161	3.979	1.643

(¹ = ontvangen van Nederlandse overheidslichamen)

De overige vooruit ontvangen bedragen betreffen nog uit te voeren werkzaamheden die betrekking hebben op activiteiten ten behoeve van re-integratie en groenonderhoud. Tevens worden hier reeds gefactureerde huuropbrengsten voor 2019 verantwoord. Verder wordt onder deze post de terugbetalingsverplichting BBZ 2004 aan de gemeenten van € 1.237.870 verantwoord.

Niet in balans opgenomen verplichtingen

Het betreft hier verplichtingen welke voortvloeien uit contracten met een looptijd van langer dan één jaar (verplichtingen i.v.m. operational lease, huur en energie).

(x € 1.000)	Contractdatum	2018		2017	
Leasing van bedrijfsmiddelen:					
Kopieerapparatuur OSN	31-mei-2021	48		41	
Kopieerapparatuur Ricoh	30-apr-2019	7		26	
Energie Enexis	31-dec-2019	50			
Energie Nuon	31-dec-2019	288		-	
Totaal			393		67
Huurcontracten:					
Venbergweg Asten	31-dec-2019	1		1	
Roessel Bakel	31-dec-2019	5		1	
Sanghorst Mierlo	31-dec-2018	-		3	
DuPré Helmond	1-dec-2024	294		328	
Lindestraat Asten	31-dec-2024	167		195	
Energiestraat Deurne	30-jun-2020	12		11	
Zuid Koninginnewal Helmond	15-jul-2020	59		13	
Woonbedrijf Loderstraat Eindhoven	31-dec-2019	7		-	
Woonbedrijf Bessenvlinderstraat Ehv	31-dec-2019	6		-	
v.Egmondstraat Eindhoven	31-okt-2021	42		56	
v.Bodeghemstraat Eindhoven	31-mei-2021	20		28	
Versantvoortstraat Eindhoven	31-mrt-2018	-		7	
Anemoonstraat Eindhoven	31-dec-2019	-		6	
Heibloemweg 6, Helmond (Dorel)	31-dec-2019	333		329	
Heibloemweg 9, Helmond (Dorel)	31-dec-2019	282		279	
Totaal			1.228		1.257

2.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Toegevoegde waarde

x € 1.000,--	2018		
	Realisatie	Begroting	verschil
Directie- Concernstaf	269	217	52
Dorel	5.167	5.630	463-
Groen	4.706	4.438	268
Overige groepsdetachering & participatie	6.740	7.115	375-
Totaal Werk & Participatie	16.613	17.183	570-
Totaal Arbeidsintegratie	1.518	1.382	136
Totaal Senzer	18.400	18.782	382-

De toegevoegde waarde is het saldo van de netto omzet gecorrigeerd met voorraadmutaties, en verminderd met direct verbruikte middelen zoals grond- en hulpstoffen en uitbesteed werk.

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Huuropbrengsten	669	736
Overige baten	11	-
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	680	736

Toelichting bij overige bedrijfsopbrengsten

Huuropbrengsten

De huuropbrengst heeft betrekking op de verhuur van het Werkplein met bedrijfsruimten aan de gemeente Helmond en het UWV, verhuur van bedrijfsrestaurant aan het Montgomeryplein aan Senzer Horecadiensten B.V., verhuur van bedrijfsruimten aan de Zandstraat aan Philips/Stiels schuldbemiddeling en Qare Nederland Arbo. Verder is er nog de verhuur van woonhuizen aan het Montgomeryplein en de Churchillaan te Helmond, alsmede doorverhuur van woonruimten op diverse locaties in Helmond en Eindhoven.

Overige baten

De post bestaat uit ontvangen schadepenningen, bijdragen parkeerplaatsen, verkoop van afvalmaterialen en nagekomen betalingen met betrekking tot dubieuze debiteuren.

Loonkosten

x € 1.000,--	Realisatie 2018	Begroting 2018
Loonkosten Wsw	33.412	33.505
Loonkosten Sociaal werk	14.290	15.597
Loonkosten ambtelijk	10.191	10.522
Loonkosten Wiw	296	290
Loonkosten Indicatie Baan Afspraak (IBA)	4.559	6.375
Totale loonkosten	62.748	66.289

Loonkosten Wsw

De cao voor de sociale werkvoorziening loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2018. Hierbij is de loonontwikkeling van werknemers gelijk aan de loon-prijzontwikkeling, c.q. in overeenstemming met de stijging van het wettelijk minimum loon.

Loonkosten Sociaal werk

In 2017 zijn nieuwe cao-afspraken overeengekomen met een looptijd van 1 april 2017 tot 1 juli 2019.

De loonontwikkeling is als volgt:

- Per 1 juli 2017 zijn de salarisbedragen structureel verhoogd met 1,65%.
- Per 1 juli 2018 zijn de salarisbedragen structureel verhoogd met 2%.
- In januari 2019 ontvangen alle werknemers, in dienst op 1 januari 2019, een eenmalige uitkering van bruto 0,5% van 12 keer het voor hem geldende salaris op 1 januari 2019, inclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering, maar exclusief onregelmatigheidstoeslag (ORT).
- De bodem vakantietoeslag wordt per 1 juli 2017 verhoogd naar € 160,87 en per 1 juli 2018 naar € 164,09. De bodem eindejaarsuitkering wordt per 1 juli 2017 verhoogd naar € 95,99 en per 1 juli 2018 naar € 97,91.

Loonkosten ambtelijk

Op 5 oktober 2017 is de nieuwe cao Gemeenten van kracht geworden. De looptijd van de cao gemeenten is van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019.

In de nieuwe cao is een generieke salarisverhoging overeengekomen van 1,0% per 1 augustus 2017 en 1,5% per 1 januari 2018. In de cao gemeenten zijn tevens afspraken gemaakt over een verhoging van het IKB. Het IKB stijgt per 1 december 2017 met 0,5%-punt en per 1 juli 2018 met 0,25%-punt.

Loonkosten Wiw

De WIW kent geen eigen cao, beloning wordt gedaan binnen de bestaande wettelijke kaders.

Loonkosten Indicatie Baan Afspraak (IBA)

Het betreft hier de medewerkers geplaatst met Indicatie Baan Afspraak (garantiebanen), als uitvloeisel van de Participatiewet. Beloning vindt plaats binnen de bestaande wettelijke kaders. Als gevolg van minder plaatsingen zijn de loonkosten lager dan begroot. Dit effect wordt nog eens versterkt door het lage-inkomensvoordeel en het loonkostenvoordeel. Dit laatste betreft een tegemoetkoming in de loonkosten voor ouderen en mensen met een arbeidsbeperking.

Loonkosten inhuur

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Inhuur personeel	1.826	1.585
Aantal fte's gemiddeld	15,3	25,6

Voor de uitvoering en begeleiding van uitkeringsverstrekkingen, activiteiten met betrekking tot participatie en beoordeling en toekenning van bijzondere bijstand is meer capaciteit benodigd. Hieraan wordt voldaan door inhuur van tijdelijke medewerkers.

De medewerkers sociaal werk en ambtelijk, alsmede inhuur van personeel, vormen tezamen de begeleidingsorganisatie. De gerealiseerde loonkosten zijn lager dan begroot, enerzijds door het stoppen met inhuur, anderzijds door het niet invullen van vacatures.

Kosten Begeleid Werk

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Kosten begeleid werk	2.416	1.918
Aantal fte's gemiddeld	153,5	117,0

Bij kosten begeleid werk bestaan de kosten enerzijds uit een bijdrage in de loonkosten van werknemers die bij derden werken en anderzijds uit bemiddelingskosten gemaakt door eigen consultants.

BUIG Uitkeringen/BBZ2004 uitkeringen

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Buigbetalingen	70.916	70.255
BBZ2004 uitkering	607	-
BBZ2004 opbrengsten	1.114-	-
Mutatie voorziening debiteuren SSD	1.283-	-
Mutatie terugbetalingsverplichting SSD	132-	-
Totaal	68.994	70.255

De uitkeringen van uitkeringsgerechtigden die zijn aangewezen op één van de bijstandsregelingen, PW, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (voor levensonderhoud van startende ondernemers), worden betaald vanuit een gebundelde uitkering. Vanaf 2015 kan de gebundelde uitkering ook benut worden voor de inzet van het instrument loonkostensubsidie. De opbrengsten betreffen ontvangen rente en aflossingen van verstrekte leningen.

Betalingen aan en van deelnemende gemeenten m.b.t. het overgenomen debiteurensaldo BUIG en BBZ uitkeringen leiden tot mutaties in de terugbetalingsverplichting SSD.

Participatiewet overige kosten

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Begeleidingskosten	1.068	1.474
Loonkostensubsidies	436	405
Overige kosten P-budget	785	909
Totaal	2.289	2.788

In het kader van uitvoering van de participatiewet ontstaan kosten in de vorm van adviezen en begeleiding op het gebied van scholing, taaltrainingen, verzuimproblematiek, medische aspecten etc.

Kapitaallasten

Afschrijvingen (x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Afschrijvingen op materiële vaste activa met een economisch nut	1.379	1.588

De totale afschrijvingskosten zijn lager dan begroot doordat geplande investeringen werden uitgesteld of niet zijn door gegaan.

Rente (x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Rente betaald op leningen	38	38
Totaal	38	38

Totaal kapitaallasten	1.417	1.626
------------------------------	--------------	--------------

Rentelasten betreft het saldo van betaalde rente over een lening.

Overige organisatiekosten

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Overige personeelskosten	2.850	2.633
Kosten derden	2.084	1.474
Huur	910	894
Onderhoudskosten	973	573
Energie	521	500
Belastingen/verzekeringen	256	234
Algemene kosten	1.941	1.635
Overige lasten	190	-
Doorbelasting Senzer Horecadiensten B.V.	339	338
Totaal bedrijfskosten	10.064	8.281

Toelichting op de overige organisatiekosten

Overige personeelskosten

In 2018 worden de overige personeelskosten niet meer per cao begroot.

De kosten worden overschreden door de uitgaven voor reiskosten en collectief vervoer, arbokosten en tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering. Ook worden hier kosten verantwoord in het kader van herplaatsing van een personeelslid, waarvoor een gedeelte van een hiervoor bestemde voorziening is vrij gevallen.

Besparingen op de uitgaven worden gerealiseerd bij studiekosten en aanstellingskosten.

Kosten derden

Kosten derden hebben betrekking op de uitgaven voor uitzendkrachten, interne werkzaamheden, accountantskosten, extern advies en softwarekosten. Er wordt een besparing gerealiseerd op de uitgaven voor uitzendkrachten. Overschrijdingen zijn er op de accountantskosten (behalve jaarrekeningcontrole extra incidentele opdrachten), op het gebied van extern advies met betrekking tot bouw, aanbestedingen en consultancy en met softwarekosten in de vorm van licenties en upgrade van diverse applicaties.

Huren

Het betreft hier met name de huur van twee panden aan de Heibloemweg te Helmond, alsmede panden te Asten, Someren, Mierlo, Helmond, Gemert en Eindhoven. De overige huurkosten worden gemaakt voor kopieerapparatuur. Er is een kleine overschrijding van de begroting.

Onderhoudskosten

Als gevolg van achterstallig onderhoud zijn de onderhoudskosten voor gebouwen en installaties aanzienlijk hoger dan geraamd. Bij de groenafdelingen zijn uitgaven voor onderhoud aan machines en vervoermiddelen eveneens hoger.

Energie

Overschrijding van de kosten vindt met name plaats op de post brandstofkosten. Dit is enerzijds het gevolg van uitbreiding van het wagenpark bij de groenvoorziening en anderzijds als gevolg van gestegen brandstofprijzen in 2018. Elektriciteit- en gasverbruik is conform begroting.

Belastingen en verzekeringen

Uitgaven voor waterschapslasten, onroerendzaakbelasting en aansprakelijkheidsverzekeringen zijn in het verslagjaar lager dan geraamd en compenseren slechts ten dele de hogere brand- en motorrijtuigenverzekering.

Algemene kosten

De overige kosten zijn hoger dan geraamd. Overschrijdingen op bewakingskosten, kantoor- en computerbenodigdheden, contributies en abonnementen, vergader- en representatiekosten en proceskosten worden onvoldoende gecompenseerd door de besparingen op aanschaf kleine inventaris en schoonmaakkosten.

Overige lasten

De post bestaat uit eigen risico op schades, afboeking van enkele oninbare vorderingen en de vergoeding aan Senzer Horecadiensten B.V. van leerwerkplekken. Deze laatste post werd niet begroot.

Doorbelasting Senzer Horecadiensten B.V.

Eenzijds wordt Senzer Horecadiensten B.V. voor facilitering aan Senzer gecompenseerd, anderzijds krijgt Senzer Horecadiensten B.V. overheadkosten doorbelast vanuit Senzer. Het saldo wordt hier verantwoord.

Dekkingsmiddelen

Wsw subsidies

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Omvang rijksvergoeding Wsw	35.321	34.169
Totaal	35.321	34.169

De subsidieverstrekking is gebaseerd op 1.137,0 fte.

Buig middelen

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Subsidie t.b.v. uitkeringen	73.961	70.336
Asielinstroom	17	-
Vangnetuitkeringen	203-	-
Intertemporeel voortschot	141-	141-
BBZ 2004 middelen	262	86
Totaal	73.896	70.281

Overige subsidies

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Subsidie en vergoeding begeleiding garantiebanen BUIG	2.050	3.137
Subsidie en vergoeding begeleiding garantiebanen BUIG beschut	221	1.348
Subsidie en vergoeding begeleiding garantiebanen VSO-PRO	379	387
Subsidie en vergoeding begeleiding garantiebanen NUGGERS	85	-
Subsidie loondispensatie	-	373-
Vergoeding begeleiding UWV	94	115
Vergoeding begeleiding Werkgelegenheidsplan	154	-
Totaal	2.983	4.614

Bijdragen

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Participatiebudget	3.989	3.820
Bijdrage algemene middelen gemeenten	16.916	16.857
ID-banen regeling	131	132
Bonus/compensatie beschut werk	117	286
Overige financieringsbronnen incidenteel	670	666
Totaal	21.823	21.761

Incidentele baten en lasten

Baten (x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Naadloze overname Wsw	27	-
Restitutie BTW 2016	12	-
Vrijval voorziening personele knelpunten	1.401	-
Boekwinst vaste activa	5	-
Totaal	1.445	-

- Er wordt een vergoeding ontvangen voor de overname van Wsw-medewerkers van collega Sw-bedrijven;
- Uit afstemmingen en gesprekken met de Belastingdienst kwam voort dat nog een correctie op de omzetbelasting gemaakt moest worden over 2016;
- In verband met dotatie van de reserve personele knelpunten is de bestaande voorziening hiervoor vrijgevallen;
- Boekwinst vaste activa betreft opbrengsten uit verkoop vervoermiddelen.

Lasten (x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Afwikkeling claim universiteit Maastricht	23	-
Naadloze overdracht Wsw	4	-
Boekverlies op activa	8	-
Verhoging claim Alptax	120	-
Loonkostensubsidie en begeleiding VSO-PRO	-	387
Loonkostensubsidie en begeleiding NUGGERS	-	414
Compensatie beschut werk	-	22
Totaal	155	823

- Met betrekking tot het instellen van een leerstoel aan de Universiteit van Maastricht ontstond een claim die in het verslagjaar is afgewikkeld. De reservering voor deze claim is opgehoogd;
- Een collega Sw-bedrijf heeft een Sw-medewerker overgenomen;
- Boekverlies wat is ontstaan uit de verkoop van personenauto's;
- Een geschil met betrekking tot een groepsdetacheringsovereenkomst uit 2016 ligt ten grondslag aan de verhoging van de claim van Alptax. Medio 2018 is er vonnis gewezen waarbij deze vordering van Alptax is afgewezen. Tegen dit vonnis is door Alptax hoger beroep

ingesteld. Ondanks het feit dat het vonnis in eerste aanleg ten gunste van Senzer was, is het onvoldoende zeker dat het vonnis in hoger beroep wederom ten gunste van Senzer zal zijn.

Dotaties aan reserves (incl. resultaat vorig boekjaar)

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Algemene reserve	1.273	-
Opleiding, training en ontwikkeling	750	-
Personele knelpunten	1.631	-
Totale dotaties	3.654	-
Resultaat vorig boekjaar	2.023	-
Totaal	1.631	-

Dotaties zijn opgenomen conform de besluiten van het Algemeen bestuur van 4 juni 2018 en 19 november 2018.

Het resultaat van 2017 is gedeeltelijk toegevoegd aan de algemene reserve en gedeeltelijk aan een nieuwe bestemmingsreserve inzake kwaliteitsbevordering van het personeel in het kader van opleiding, training en ontwikkeling. Verder werd besloten tot het invoeren van een bestemmingsreserve personele knelpunten. De middelen hiervoor komen uit voorzieningen en herbestemming van ander bestemmingsreserves.

Onttrekking uit reserves

(x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018
Bedrijfsrestaurant	22	22
Niet uitkeringsgerechtigden	-	801
Beschut werken	-	22
Participatiewet	784	2.236
Verschuiven betaaldatum	155	-
Intertemporele middelen	141	141
Opleiding, training en ontwikkeling	378	-
Totaal	1.480	3.222

Onttrekkingen vinden plaats op grond van de begroting 2018 en het besluit van het Dagelijks Bestuur van 19 november 2018.

- Onttrekking bedrijfsrestaurant is ter compensatie van de afschrijving op de verbouwkosten;
- Bij Participatiewet is de onttrekking gedeeltelijk ten behoeve van dekking voor de extra kosten van de trainees en komt gedeeltelijk ten gunste van de nieuwe bestemmingsreserve personele knelpunten;
- Verschuiven betaaldatum komt volledig te vervallen en wordt toegevoegd aan de reserve personele knelpunten;
- De reserve intertemporele middelen is ter dekking van negatieve effecten op de exploitatie in verband met de terugbetaling van de voorschotten BUIG;
- Ten behoeve van de cultuuromslag heeft in het kader van opleiding, training en ontwikkeling een onttrekking plaatsgevonden.

2.7 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Per januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De wet is van toepassing op gemeenschappelijke regelingen en dus ook op Senzer. Als topfunctionarissen worden aangemerkt diegenen die leiding geven aan de algehele organisatie cq besluiten kunnen nemen die de gehele organisatie betreffen. Bij Senzer zijn dat:

Naam	Functie	Periode
J.C.J. van Bree	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
J.C.M. Huijsmans	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
J.M.A. Bevers	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
M.M. Schlösser	Secretaris bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
G.T. Buter	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
G.M.J. Jeucken	Lid bestuur/vice-voorzitter	1 januari 2018 - 31 december 2018
A.H.M. van Bussel	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
M. Biemans	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
M. de Ruiters - van Hoof	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
R.G.B. Hoekman	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
J.H.C.M. Briels	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
T.C.W. Maas	Lid bestuur	1 januari 2018 - 31 december 2018
J.H.J. van Bussel	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
P.H.M. Smeulders	Lid bestuur	1 januari 2018 - 4 juni 2018
J.P. Spoor	Lid bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
W.C.P. Steeghs	Lid bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
E. de Vries	Voorzitter bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
L. Swinkels	Lid bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
P.J. Looijmans	Lid bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
H.A.M. van Moorsel	Lid bestuur	4 juni 2018 - 31 december 2018
L.G.M. Walenberg	Algemeen directeur	1 januari 2018 - 31 december 2018

De leden van zowel het dagelijks bestuur als het algemene bestuur ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Senzer is € 189.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. De bezoldiging van de Algemeen directeur is als volgt:

bedragen x € 1

L.G.M. Walenberg

Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1 januari 2018 - 31 december 2018
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking ?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 161.981,32
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.098,60
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 181.079,92</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 189.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 181.079,92
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

bedragen x € 1

L.G.M. Walenberg

Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1 januari 2017 - 31 december 2017
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	1,0
Dienstbetrekking ?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 162.675,51
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.921,64
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 180.597,15</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000,00
Totale bezoldiging 2017	€ 180.597,15

2.8 Sisa bijlage bij de jaarrekening

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019						
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden)		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam
		Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06
			1 060743 Gemeente Asten	€ 2.837.327	€ 70.537	€ 118.095	€ 0	€ 40.026
			2 060762 Gemeente Deurne	€ 5.373.468	€ 79.950	€ 577.748	€ 3.083	€ 76.165
			3 061771 Gemeente Geldrop-Mierlo	€ 9.542.166	€ 145.309	€ 743.134	€ 1.307	€ 76.279
			4 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 4.947.525	€ 82.029	€ 353.779	€ 6.343	€ 52.303
			5 060794 Gemeente Helmond	€ 34.623.378	€ 615.732	€ 2.273.816	€ 17.207	€ 190.385
			6 061659 Gemeente Laarbeek	€ 3.012.298	€ 49.986	€ 292.282	€ 3.509	€ 19.038
			7 060847 Gemeente Someren	€ 2.707.127	€ 75.444	€ 188.479	€ 2.026	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11	
			1 060743 Gemeente Asten	€ 0	€ 0	€ 49	€ 0	
			2 060762 Gemeente Deurne	€ 0	€ 32.846	€ 3.615	€ 0	
			3 061771 Gemeente Geldrop-Mierlo	€ 0	€ 23.495	€ 11.736	€ 0	
			4 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 0	€ 22.853	€ 175	€ 0	
			5 060794 Gemeente Helmond	€ 569	€ 88.214	€ 13.757	€ 0	
			6 061659 Gemeente Laarbeek	€ 0	€ 9.881	€ 536	€ 0	
			7 060847 Gemeente Someren	€ 0	€ 16.172	€ 860	€ 0	

		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G2B / 12</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatonummer: G2B / 13</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatonummer: G2B / 14</i>				
		1 060743 Gemeente Asten	€ 80.879	€ 0				
		2 060762 Gemeente Deurne	€ 348.793	€ 0				
		3 061771 Gemeente Geldrop-Mierlo	€ 305.992	€ 0				
		4 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 301.803	€ 0				
		5 060794 Gemeente Helmond	€ 1.455.012	€ 0				
		6 061659 Gemeente Laarbeek	€ 109.036	€ 0				
		7 060847 Gemeente Someren	€ 66.585	€ 0				
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G3B / 01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 05</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 06</i>
		1 060743 Gemeente Asten	€ 20.821	€ 0	€ 0	€ 1.600	€ 53.491	€ 0
		2 060762 Gemeente Deurne	€ 23.134	€ 0	€ 0	€ 197	€ 70.510	€ 0
		3 061771 Gemeente Geldrop-Mierlo	€ 93.084	€ 114.500	€ 114.500	€ 7.223	€ 130.477	€ 6.270
		4 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 41.203	€ 12.500	€ 12.500	€ 6.547	€ 38.966	€ 4.440
		5 060794 Gemeente Helmond	€ 138.480	€ 113.292	€ 113.292	€ 23.712	€ 254.317	€ 19.275
		6 061659 Gemeente Laarbeek	€ 36.354	€ 0	€ 0	€ 1.161	€ 68.690	€ 4.845
		7 060847 Gemeente Someren	€ 13.751	€ 0	€ 0	€ 2.950	€ 79.042	€ 0
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatonummer: G3B / 07</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 08</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 09</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatonummer: G3B / 10</i>			
		1 060743 Gemeente Asten	€ 0	€ 0	€ 0			
		2 060762 Gemeente Deurne	€ 0	€ 0	€ 0			
		3 061771 Gemeente Geldrop-Mierlo	€ 0	€ 0	€ 0			
		4 061652 Gemeente Gemert-Bakel	€ 0	€ 0	€ 0			
		5 060794 Gemeente Helmond	€ 0	€ 0	€ 0			
		6 061659 Gemeente Laarbeek	€ 0	€ 0	€ 0			
		7 060847 Gemeente Someren	€ 0	€ 0	€ 0			

2.9 Bijlage taakvelden

Bijlage Taakvelden 2018

x € 1.000	Begroting			Realisatie			Verschil tov begroting		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning									
0.4 Overhead	3.042	19.552	-16.510	3.730	21.014	-17.284	688	1.462	-774
0.5 Treasury	-	38	-38	-	38	-38	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	-	823	-823	1.445	155	1.290	1.445	-668	2.113
0.10 Mutatie reserves	3.222	-	3.222	1.480	1.631	-151	-1.742	1.631	-3.373
0.11 Resultaat rekening van baten en lasten	-	-	3.222	-	4.488	-4.488	-	4.488	-4.488
Taakveld 0	6.264	20.413	-10.927	6.655	27.326	-20.671	391	6.913	-6.522
6 Sociaal domein									
6.3 Inkomensregelingen	84.780	79.349	5.431	89.088	77.163	11.925	4.308	-2.186	6.494
6.4 Begeleide participatie	57.209	48.786	8.423	54.909	46.322	8.587	-2.300	-2.464	164
6.5 Arbeidsparticipatie	6.220	5.925	295	6.281	6.122	159	61	197	-136
Taakveld 6	148.209	134.060	14.149	150.278	129.607	20.671	2.069	-4.453	6.522
Totaal taakvelden	154.473	154.473	3.222	156.933	156.933	-	2.460	2.460	-

Gedurende het verslagjaar hebben er geen begrotingswijzigingen plaatsgevonden. Derhalve is de kolom begroting gedurende het verslagjaar in dit overzicht weggelaten.

3. OVERIGE GEGEVENS

3.1 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenschappelijke regeling Senzer

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeenschappelijke regeling Senzer te Helmond gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Senzer op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.
- Het overzicht van baten en lasten over 2018.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 12 december 2018 en het Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Senzer zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.522.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO en het controleprotocol vastgesteld met bestuursbesluit d.d. 12 december 2018.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.522.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur 12 december 2018 en het Controleprotocol WNT 2018, en ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling. Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht Airport, 2 mei 2019

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: L.M.M.H Banser RA RC EMFC

Bezoekadres
Montgomeryplein 6
5705 AX Helmond

Postadres
Postbus 272
5700 AG Helmond

t. 0492 58 24 44
e. info@senzer.nl
www.senzer.nl

